

Józef Wyciślok¹

Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) a Strategia Europa 2020.

(materiał Kongresowy, III Europejski Kongres Małych Średnich Przedsiębiorstw, 16 – 18 września 2013 r., Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach)

Mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) stanowią 99% przedsiębiorstw w UE. Tworzą dwa na trzy miejsca pracy w sektorze prywatnym oraz generują ponad połowę całkowitej wartości dodanej powstałej dzięki przedsiębiorstwom w UE. Dziewięć na dziesięć MŚP to w rzeczywistości mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 10 pracowników. Dziś małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią podstawę wszystkich współczesnych gospodarek europejskich, gdyż to głównie takim firmom gospodarki poszczególnych państw zawdzięczają swój wzrost i rozwój.²

Obecna polityka w zakresie MŚP w dużej mierze wchodzi w zakres dokumentu „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”³, którego założeniem jest sprawienie, by Unia Europejska stała się najbardziej konkurencyjną i dynamiczną oraz opartą na wiedzy gospodarką na świecie. Europa 2020 określa siedem inicjatyw przewodnich, z których cztery koncentrują się w szczególności na poprawie warunków ramowych i otoczenia biznesowego dla MŚP.

Są to:

- 1.) Unia innowacji ,**
- 2.) Europejska agenda cyfrowa,**
- 3.) Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji.**
- 4.) Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy .**

¹ Józef Wyciślok – były długoletni Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej w Katowicach, b. Prezes Funduszu Górnośląskiego i Górnośląskiej Agencji Rozwoju Regionalnego w Katowicach, obecnie Radca Ministra w Departamencie Kontroli Skarbowej Ministerstwa Finansów. Ceniony teoretyk i praktyk z zakresu prawa dewizowego, zagadnień związanych z działalnością spółek z udziałem kapitału zagranicznego, zasad polityki finansowej i podatkowej w krajach Unii Europejskiej i Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Autor licznych publikacji z zakresu prawa podatkowego.

² Frédéric Gouardères. Małe i Średnie Przedsiębiorstwa. Parlament Europejski. O Parlamencie.czerwiec.2013r.

³ Komunikat Komisji EUROPA 2020.Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu Społecznemu. .Bruksela, 3.3.2010.KOM(2010) 2020 wersja ostateczna.

1.) Unia innowacji

Problematykę tą przedstawia Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. **Projekt przewodni strategii Europa 2020 Unia innowacji** .⁴

Największym wyzwaniem dla Unii Europejskiej i jej państw członkowskich jest przyjęcie znacznie bardziej strategicznego podejścia do innowacji. Przy takim podejściu innowacje są nadrzędnym celem polityki, stosuje się perspektywę średnio- i długoterminową, wszystkie instrumenty i środki polityczne oraz fundusze służą wspieraniu innowacji, unijne i krajowe/regionalne polityki są ściśle dopasowane i wzajemnie się uzupełniają, a opracowanie planu strategicznego, regularne monitorowanie postępów i przeciwdziałanie opóźnieniom odbywa się na najwyższym szczeblu politycznym.

Strategia „Europa 2020” i jej inicjatywy przewodnie skupiają się na inwestycjach w edukację, badania i innowacje jako głównym elemencie inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. W tym kontekście inicjatywa przewodnia Unia innowacji, wraz z agendą cyfrową, polityką przemysłową i inicjatywą „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, jak również Akt o jednolitym rynku, mają na celu stworzenie naukowcom i przedsiębiorcom europejskim najlepszych warunków umożliwiających innowacje.

Celem Unii innowacji jest w szczególności stworzenie prężnej gospodarki opartej na innowacjach, zasilanej pomysłami i kreatywnością, która będzie w stanie uczestniczyć w globalnych łańcuchach wartości, wykorzystywać nowe możliwości, wchodzić na nowe rynki i tworzyć miejsca pracy wysokiej jakości.⁵

Unia Europejska powinna podjąć zobowiązanie stworzenia prawdziwej Unii innowacji do 2020 r. poprzez następujące działania:

- a.) Wzięcie wspólnej odpowiedzialności za strategiczną politykę badań i innowacji, sprzyjającą włączeniu społecznemu i nakierowaną na przedsiębiorstwa, aby rozwiązać najważniejsze problemy społeczne, a zarazem zwiększać konkurencyjność i tworzyć nowe miejsca pracy. Komisja stosować będzie to strategiczne podejście do innowacji we wszystkich swoich politykach i zachęca inne instytucje UE, by zrobiły to samo.
- b.) Priorytetowe traktowanie i ochrona inwestowania w podstawy wiedzy, przeciwdziałanie kosztownej fragmentacji i uczynienie Europy miejscem bardziej sprzyjającym innowacjom i ułatwiającym wprowadzanie nowych pomysłów na rynek. Wyznaczenie 2014 r. jako terminu ukończenia prac nad europejską przestrzenią badawczą.
- c.) Osiągnięcie porozumienia w sprawie uruchomienia europejskich partnerstw innowacji (pierwszego z nich na rzecz aktywnej i zdrowej starości) służących łączeniu zasobów i wiedzy specjalistycznej dla znalezienia rozwiązań problemów społecznych i osiągnięcia konkurencyjnej przewagi na kluczowych rynkach.

⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Projekt przewodni strategii Europa 2020 Unia innowacji . SEC(2010) 1161. Bruksela, dnia 6.10.2010 r. COM(2010) 546 wersja ostateczna.

⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Stan Unii innowacji na 2012 r. – przyspieszenie zmian (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SWD(2013) 75 final} Bruksela, dnia 21.3.2013 .COM(2013) 149 final.

Celem Projektu przewodniego : „Unia Innowacji” przedstawionego w Komunikacie Komisji EUROPA 2020 -Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu z dnia 3 marca 2010 roku ⁶jest wykorzystywanie działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej do rozwiązywania takich problemów jak zmiany klimatu, efektywność energetyczna i pod względem zasobów, zdrowie oraz zmiany demograficzne. Konieczne jest wzmocnienie każdego elementu procesu innowacji, począwszy od wstępnych projektów badawczych aż po komercyjne wykorzystanie ich wyników.

Na poziomie UE Komisja podejmuje się:

- a.) ukończyć tworzenie europejskiej przestrzeni badawczej,⁷ opracować strategiczny program działalności badawczej skoncentrowany wokół takich kwestii jak bezpieczeństwo energetyczne, transport, zmiany klimatu, efektywne korzystanie z zasobów, zdrowie i starzenie się społeczeństw⁸, przyjazne środowisku metody produkcji i gospodarowanie gruntami, a także wzmocnić rolę wspólnego planowania z państwami członkowskimi i regionami;
- b.) poprawić warunki ramowe prowadzenia działalności innowacyjnej przez przedsiębiorstwa (tj. utworzyć jednolity patent UE⁹ i specjalny sąd patentowy,

⁶ Komunikat Komisji EUROPA 2020.Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu Społecznemu. Bruksela, 3.3.2010.KOM(2010) 2020 wersja ostateczna.s.14-15

⁷ Zielona Księga .Europejska Przestrzeń Badawcza: Nowe perspektywy {SEK(2007) 412} Bruksela, dnia 4.4.2007 KOM(2007) 161 wersja ostateczna. Inicjatywa EPB łączy następujące elementy: europejski wewnętrzny rynek badań naukowych, zapewniający swobodny przepływ pracowników naukowych, technologii i wiedzy; skuteczną koordynację na poziomie europejskim krajowych i regionalnych działań i programów naukowo-badawczych, a także odnośnej polityki; oraz inicjatywy realizowane i finansowane na poziomie europejskim.

⁸ Europejskie Partnerstwo Innowacji na rzecz Aktywnego i Zdrowego Starzenia się (European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing – EIP AHA) jest pierwszym tego typu partnerstwem powstałym w ramach „Unii Innowacji”. Ten pilotażowy projekt ma na celu zwiększenie o dwa lata do roku 2020 średniej liczby lat przeżytych przez Europejczyków w dobrym zdrowiu dzięki:

- a.) poprawie zdrowia i jakości życia (ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych)
- b.) zapewnieniu stabilności i efektywności systemów opieki zdrowotnej i społecznej w perspektywie długoterminowej
- c.) zwiększeniu konkurencyjności przemysłu UE za pośrednictwem rozwoju przedsiębiorstw i zdobywania nowych rynków.

Zostało ono ustanowione po to, aby wspierać tworzenie innowacyjnych produktów i usług, które pomogą osobom starszym dłużej zachować aktywność, zdrowie i niezależność. Badania wskazują, że w ciągu najbliższych 30 lat liczba Europejczyków powyżej 65 roku życia wzrośnie niemal o 40%. EIP AHA dążyć będzie do poprawy jakości życia osób starszych, zrównoważenia i poprawy sprawności systemów opieki zdrowotnej i socjalnej oraz stymulowania konkurencyjności i możliwości biznesowych w tej dziedzinie.

⁹ W dniu 24 maja 2011 r. został wydany komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Społeczno-Ekonomicznego oraz Komitetu Regionów (sygn. COM(2011) 287). Komunikat ten zatytułowany jest „Jednolity rynek praw własności intelektualnej - Pobudzanie kreatywności i innowacyjności w celu zapewnienia wzrostu gospodarczego, wysokiej jakości miejsc pracy i pierwszej klasy produktów i usług w Europie”.

Dokument ten zawiera propozycje zmian w dziedzinie szeroko pojmowanego prawa własności intelektualnej. Zdaniem Komisji obecnie obowiązujący system prawa europejskiego w dziedzinie prawa własności intelektualnej wymaga reform. Proponowane zmiany mają przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności europejskiej gospodarki wzrostu ilości atrakcyjnych miejsc pracy. Komunikat zawiera załącznik wymieniający proponowane zmiany legislacyjne. Komisja proponuje zmiany w następujących dziedzinach:

- a.) Patenty.
- b.) Znaki towarowe.
- c.) Prawa autorskie.
- d.) Dzieła osierocone.
- e.) Egzekwowanie praw własności intelektualnej.

poprawić prawodawstwo w obszarze praw autorskich i znaków towarowych, **poprawić dostęp MŚP do ochrony praw własności intelektualnej**,¹⁰ przyspieszyć opracowywanie standardów interoperacyjnych, poprawić dostęp do kapitału i w pełni wykorzystywać strategie tworzenia popytu, np. poprzez zamówienia publiczne i inteligentne regulacje;

- c.) utworzyć europejskie partnerstwa innowacyjne¹¹ między podmiotami działającymi na poziomie UE i w państwach członkowskich w celu szybszego opracowywania i wykorzystywania technologii potrzebnych do rozwiązania określonych problemów. Pierwsze takie partnerstwa obejmą następujące kwestie: „zbudowanie biogospodarki do roku 2020”¹², „najważniejsze technologie wspomagające, kształtujące przyszłość europejskiego przemysłu” oraz „technologie umożliwiające osobom starszym samodzielne życie i aktywne funkcjonowanie w społeczeństwie”¹³;
- d.) nieustająco wzmacniać rolę instrumentów UE mających wspierać innowacje (np. funduszy strukturalnych, funduszy rozwoju obszarów wiejskich, badawczo-rozwojowych programów ramowych, programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP), planu EPSTE¹⁴) między innymi poprzez ściślejszą współpracę z

¹⁰ Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego 3 czerwca 2010 w sprawie poprawy egzekwowania praw własności intelektualnej na rynku wewnętrznym.(2009/2178 (INI)) Komisja Prawna. Sprawozdawczyni: Marielle Gallo.
Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego z 12 listopada 2012w sprawie finansowania handlu i inwestycji unijnych MŚP: łatwiejszy dostęp do kredytu w celu wsparcia internacjonalizacji.(2012/2114(INI)) Komisja Handlu Międzynarodowego. Sprawozdawca: Jan Zahradil

¹¹ Europejskie partnerstwa innowacyjne to nowa koncepcja, którą wprowadzono w projekcie przewodnim strategii Europa 2020 „Unia innowacji”. Celem jest usuwanie słabości, wąskich gardeł i barier w europejskim systemie badań i innowacji uniemożliwiających rozwijanie i wprowadzanie na rynek dobrych pomysłów lub spowalniających ten proces. Chodzi tu również o niedoinwestowanie, przestarzałe regulacje, brak norm i fragmentaryzację rynku. Każde partnerstwo jest prowadzone przez grupę sterującą pod przewodnictwem jednego lub kilku komisarzy europejskich, odpowiedzialnych za obszar polityki lub tematykę, których dotyczy partnerstwo. W jego skład wchodzi również przedstawiciele państw członkowskich (ministrowie), członkowie Parlamentu Europejskiego, przedstawiciele sektora, naukowcy oraz inne zainteresowane podmioty. W ramach partnerstw określa się, co należy zrobić, aby pokonać przeszkody – począwszy od dalszego rozwoju technologii po prawidłowe i stymulujące popyt ramy regulujące rynek – oraz by ożywić działania w sektorze publicznym i prywatnym. Partnerstwa nie zastępują programów finansowania lub procesów regulacyjnych, ale stanowią wspólną platformę na rzecz współpracy.

¹² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów {SWD(2012) 11 final} Innowacje w służbie zrównoważonego wzrostu: biogospodarka dla Europy. Bruksela, dnia 13.2.2012 r. COM(2012) 60 final.

¹³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Komfortowe funkcjonowanie osób starszych w społeczeństwie informacyjnym Inicjatywa i2010 .Plan działania w sprawie technologii teleinformatycznych i starzenia się społeczeństwa {SEC(2007)811} Bruksela, dnia 14.6.2007 .KOM(2007) 332 wersja ostateczna.

¹⁴ Unijny strategiczny plan w dziedzinie technologii energetycznych (plan EPSTE) został ustanowiony w roku 2008 jako ramy stymulujące rozwój technologii będące częścią unijnej polityki energetycznej i przeciwdziałania zmianie klimatu.. Jego podstawę stanowi trójfilarowa struktura wykonawcza (grupa sterująca, europejskie inicjatywy przemysłowe i europejskie stowarzyszenie badań nad energią), a wsparcie zapewnia mu system informacyjny (SETIS)Strategicznym celem planu EPSTE jest przyspieszenie procesu innowacji w zakresie niskoemisyjnych technologii, dostarczenie UE technologii niezbędnych do realizacji celów politycznych oraz wykorzystanie możliwości stwarzanych przez nowe rynki na świecie. Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów .Technologie i innowacje w dziedzinie energii{SWD(2013) 157 final}.{SWD(2013) 158 final}. Bruksela, dnia 2.5.2013 COM(2013) 253 final

Główne cele operacyjne planu EPSTE to: (i) zmiana sposobu zarządzania systemem badań i innowacji w dziedzinie technologii energetycznych poprzez włączenie i zaangażowanie wszystkich zainteresowanych podmiotów w ramach spójnych programów; (ii) strategiczne planowanie kierujące wysiłki w zakresie badań i innowacji w kierunku technologii i działań o największym potencjale umożliwiającym realizację celów europejskiej polityki energetycznej; (iii)

EBI i sprawniejsze procedury administracyjne w celu ułatwienia dostępu do funduszy, **szczególnie MŚP**, oraz wprowadzenia innowacyjnych mechanizmów zachęcających do inwestowania związanych z rynkiem uprawnień do emisji dwutlenku węgla, szczególnie dla podmiotów szybko rozwijających się;

- e.) wspierać partnerstwa w obszarze wiedzy i umacniać powiązania między światem nauki, biznesu, badań i innowacji, między innymi z wykorzystaniem Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii¹⁵, oraz wspierać przedsiębiorczość, pomagając młodym innowacyjnym przedsiębiorstwom.

Na poziomie krajowym państwa członkowskie będą musiały:

- a.) zreformować krajowe (i regionalne) systemy prowadzenia działalności badawczo rozwojowej i innowacyjnej, aby sprzyjały one rozwijaniu doskonałości i inteligentnej specjalizacji, zacieśnić współpracę między uczelniami, społecznością badawczą i biznesem, realizować wspólne planowanie, a także poprawić współpracę w obszarach, gdzie UE może zaoferować wartość dodaną, i odpowiednio dostosować krajowe procedury finansowania, tak aby zapewnić rozprzestrzenianie się technologii na całe terytorium UE;
- b.) zapewnić odpowiednią liczbę absolwentów nauk ścisłych, wydziałów matematycznych i inżynierskich oraz wprowadzić do programów szkolnych elementy kreatywności, innowacji i przedsiębiorczości;
- c.) promować wydatki na wiedzę, między innymi stosując ulgi podatkowe i inne instrumenty finansowe umożliwiające wzrost prywatnych inwestycji w badania i rozwój.

W wielu krajach realizowane są szeroko zakrojone programy edukacyjno-szkoleniowe i promujące karierę zawodową w dziedzinie badań i innowacji. UE musi sobie zapewnić wystarczające zasoby wysoko wykwalifikowanych pracowników, którym trzeba zaoferować atrakcyjną karierę zawodową i łatwość przemieszczania się między różnymi sektorami i państwami, w przeciwnym razie innowacyjne inwestycje i talenty przeniosą się gdzie indziej.¹⁶

Odsetek osób zajmujących się badaniami naukowymi wśród ludności Europy jest znacznie niższy niż w USA, Japonii i innych państwach. Do osiągnięcia celu 3 % PKB na badania i rozwój UE będzie potrzebowała co najmniej miliona nowych miejsc pracy dla naukowców.

skuteczniejsze wdrożenie i wykonanie wszystkich działań wchodzących w skład procesu innowacji i zarządzanie tymi działaniami; oraz, (iv) efektywniejsze pod względem ekonomicznym i ukierunkowane na wyniki przyznawanie i zwiększanie środków finansowych. Dokument roboczy służb Komisji - Dokument towarzyszący Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - Europejski strategiczny plan w dziedzinie technologii energetycznych (plan EPSTE) - Streszczenie oceny skutków {COM(2007) 723 wersja ostateczna} {SEC(2007) 1508} {SEC(2007) 1510} {SEC(2007) 1511} /SEC/2007/1509 końcowy Bruksela, dnia 22.11.2007.

¹⁵ **Europejski Instytut Technologiczny (EIT)** – inicjatywa Unii Europejskiej zmierzająca do stworzenia europejskiej organizacji naukowej na wzór MIT i jako przeciwwaga dla niej. Parlament Europejski na swoim posiedzeniu 26 września 2007 podjął decyzję o utworzeniu EIT, a 18 czerwca 2008 roku zadecydowano, iż siedzibą Rady Zarządzającej EIT będzie Budapeszt. O umiejscowienie siedziby Rady Zarządzającej ubiegały się także Wrocław, San Cugat del Vallés, Wiedeń z Bratysławą oraz Jena. O umiejscowienie w Polsce tzw. węzła wiedzy dotyczącego technik informacyjnych i komunikacji zabiegają wspólnie władze uczelni Warszawy, Krakowa, Poznania, Gdańska i Wrocławia.

¹⁶ Działania polityczne i środki wspierające dostęp do wysokiej jakości edukacji, dobrze funkcjonujący rynek pracy i rozwój umiejętności będą przedmiotem projektów przewodnich strategii Europa 2020 „Mobilna młodzież” oraz „Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy”

Liczba potrzebnych pracowników naukowych jest jednak znacznie większa, ponieważ w ciągu następnej dekady wielu badaczy przejdzie na emeryturę. UE i jej państwa członkowskie powinny starać się zwiększyć swoje możliwości przyciągnięcia młodych ludzi do badań naukowych oraz zaoferowania im odpowiedniego wykształcenia i konkurencyjnych w skali międzynarodowej karier naukowych, tak aby zatrzymać ich w Europie i przyciągnąć najlepszych z zagranicy.

Istotną rolę we wspieraniu rozwoju umiejętności, mobilności i karier naukowych ponad granicami państwowymi odgrywają stypendia Marie Curie¹⁷ w ramach programu ramowego badań.¹⁸

Ogólnie rzecz ujmując, wiele pozostaje jeszcze do zrobienia, aby zaradzić niedoborom pracowników dysponujących umiejętnościami w zakresie innowacji oraz wdrożyć europejską agendę e-umiejętności¹⁹. **To kluczowy warunek przyspieszenia rozwoju europejskich przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, i przyswojenia przez nie innowacyjnych modeli biznesowych.**²⁰

Unijne programy badań naukowych i innowacji przysłużyły się UE, kładąc nacisk na doskonałość na poziomie europejskim. Sukces Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych dowodzi, że to słuszny kierunek. Proces określania priorytetów współpracy w programie ramowym z udziałem wielu europejskich podmiotów przedstawia wyjątkową wartość dodaną i podstawy dla priorytetów wyznaczanych w programach wielu państw członkowskich. Znaczne postępy osiągnięto w rozwijaniu współpracy na rzecz wspólnego wdrażania programów finansowania badań z państwami członkowskimi i przemysłem.²¹

W oparciu o te osiągnięcia należy usprawnić unijne instrumenty finansowania badań i innowacji i ukierunkować je na realizację celów Unii innowacji. Trzeba wzmocnić i uspołnić wsparcie dla całego łańcucha badań i innowacji, od wstępnych pomysłów po ich rynkowe wykorzystanie. **Możliwości finansowania powinny odpowiadać potrzebom różnych uczestników, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw dysponujących potencjałem przekształcenia wyników badań w nowe produkty i usługi.**

¹⁷ Komunikat prasowy Komisji Europejskiej. Program działań „Marie Curie”: Komisja zaprasza do składania wniosków o przyznanie dotacji na badania naukowe, obejmujących kwotę 227 mln EUR. Bruksela, dnia 15 marca 2013r. Działania „Marie Curie” to europejska inicjatywa, w ramach której naukowcom, niezależnie od ich narodowości czy dziedziny badań, przyznawane są granty naukowe. Hojne stypendia to jednak nie wszystko. Naukowcy będący beneficjentami programu mogą także zdobyć doświadczenie za granicą i w sektorze prywatnym. Otrzymują również możliwość uczestniczenia w szkoleniach, pozwalających na uzyskanie dodatkowych kompetencji lub poznanie dyscyplin, które mogą przyczynić się do rozwoju ich kariery. Działania „Marie Curie” skierowane są do naukowców w każdym wieku i o dowolnym poziomie doświadczenia, niezależnie od narodowości. W programie naukowców podzielono według dwóch kategorii:

- 1.) początkujący naukowiec: osoba z mniejszym niż 4 lata stażem naukowym, która nie uzyskała jeszcze stopnia doktorskiego,
- 2.) doświadczony naukowiec: osoba ze stopniem doktora lub osoba z co najmniej 4-letnim stażem naukowym

¹⁸ <http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/>

¹⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. E – Umiejętność na XXI wiek : Wspieranie konkurencyjności , wzrostu i zatrudnienia. Bruksela, dnia 7.9.2007 .KOM(2007) 496 wersja ostateczna.

²⁰ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Projekt przewodni strategii Europa 2020 .Unia innowacji .SEC(2010) 1161. Bruksela, dnia 6.10.2010 r. COM(2010) 546 wersja ostateczna.

²¹ Partnerstwa w oparciu o art. 185 i 187 Traktatu o funkcjonowaniu UE (wspólne inicjatywy technologiczne).

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny w swojej opinii z 15.3.2011 w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: „Projekt przewodni strategii »Europa 2020« – Unia innowacji”²² przyjął i zdecydowanie poparł komunikat Komisji Europejskiej i określone w nim cele oraz odpowiednie konkluzje Rady (ds. Konkurencyjności) z 25–26 listopada 2010 r. i 4 lutego 2011 r. „Unia innowacji” jest ważnym elementem strategii „Europa 2020” - w **kontekście MŚP stwierdził min:**

1.) MŚP jako najważniejsze podmioty. Komitet zgadza się z Komisją Europejską, że należy szczególnie wspierać małe i średnie przedsiębiorstwa jako najważniejsze podmioty gospodarki za pośrednictwem innowacyjnych inicjatyw i bodźców.

Należy przy tym dalej zastanawiać się nad definicjami **MŚP** i ich oceną, ponieważ właśnie w obliczu nowych możliwości tworzenia sieci za pośrednictwem instrumentów opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych również mikroprzedsiębiorstwa, a być może również przedsiębiorstwa jednoosobowe, zyskują na znaczeniu – ewentualnie należałoby zastanowić się nawet nad rozgraniczeniem wolnych zawodów. **Komitet wskazuje na znaczenie innowacji w sektorze usługowym i w miejscu pracy, zwłaszcza w odniesieniu do konkurencyjności i produktywności MŚP.**

2.) Niekorzystna sytuacja MŚP. Wiele z wyżej wymienionych biurokratycznych przeszkód utrudniających innowacyjność szkodzi zwłaszcza **MŚP** i nowo powstałym przedsiębiorstwom, w porównaniu z dużymi, a w związku z tym bardziej odpornymi przedsiębiorstwami, które posiadają własne, dobrze wyposażone działy prawne, zagraniczne biura itd. W dużej mierze może to być na przykład przyczyną prawie całkowitej utraty przez UE dominacji na rynku produktów innowacyjnych w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na rzecz Stanów Zjednoczonych.

2.) Europejska agenda cyfrowa .

Problematykę tą przedstawia Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Europejska agenda cyfrowa.²³

Ogólnym celem agendy cyfrowej jest uzyskanie trwałych korzyści ekonomicznych i społecznych z jednolitego rynku cyfrowego w oparciu o szybki i bardzo szybki internet²⁴ i interoperacyjne aplikacje.²⁵

²² Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: „Projekt przewodni strategii »Europa 2020« – Unia innowacji” COM(2010) 546 wersja ostateczna(2011/C 132/07)Sprawozdawca: Gerd WOLF. Współsprawozdawca: Erik SVENSSON. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. 3.5.2011. C 132/39.

²³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Europejska agenda cyfrowa. Bruksela, dnia 26.8.2010 KOM(2010) 245 wersja ostateczna/2.

²⁴ Neelie Kroes, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej odpowiedzialna za agendę cyfrową, powiedziała: „Szybki internet jest jak cyfrowy tlen, niezbędny dla zdrowia i dobrobytu Europy. Przedstawione środki sprawią, że Europejczycy będą mogli korzystać z internetu najwyższej jakości – będzie to internet, jakiego oczekują i na jaki zasługują, który umożliwi im dostęp do treści i usług, z których pragną korzystać.”.

Zgodnie z agenda cyfrową wszyscy Europejczycy do 2013 r. powinni mieć dostęp do podstawowego internetu szerokopasmowego, a do 2020 r. – do szybkiego i bardzo szybkiego Internetu szerokopasmowego. Zgodnie z wytycznymi przedstawionymi w strategii Europa 2020 na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu stworzenie infrastruktury szerokopasmowej w Europie jest niezbędne do zapewnienia nowych miejsc pracy i dobrobytu obywateli.

Europejska agenda cyfrowa jest jednym z siedmiu projektów przewodnich strategii Europa 2020. Jej zadaniem jest określenie głównej roli, jaką muszą odegrać technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK),²⁶ jeżeli Europa chce osiągnąć swoje ambicje na rok 2020. Celem agendy jest nakreślenie drogi pozwalającej na maksymalne wykorzystanie ekonomicznego i społecznego potencjału TIK, w szczególności internetu, który stanowi ważny środek działalności gospodarczej i społecznej: służy on pracy, zabawie, komunikacji oraz pozwala na swobodne wyrażanie poglądów. Sukces agendy przyczyni się do wzrostu innowacyjności, wzrostu gospodarczego oraz poprawy codziennego życia obywateli i przedsiębiorstw. Szersze i skuteczniejsze zastosowanie technologii cyfrowych umożliwi Europie zmierzenie się z głównymi stojącymi przed nią wyzwaniami. Dla Europejczyków będzie to oznaczać lepszą jakość życia dzięki, między innymi, lepszej opiece zdrowotnej, bezpieczniejszemu i wydajniejszemu transportowi, czystszyemu środowisku, nowym możliwościom w zakresie mediów oraz łatwiejszemu dostępowi do usług użyteczności publicznej i treści kulturowych.

Celem projektu przewodniego : „Europejska agenda cyfrowa” przedstawionego w Komunikacie Komisji EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu z 3 marca 2010.r.²⁷

jest osiągnięcie trwałych korzyści ekonomicznych i społecznych z jednolitego rynku cyfrowego płynących z szybkiego i bardzo szybkiego Internetu i aplikacji interoperacyjnych; w praktyce oznacza to szerokopasmowy dostęp do Internetu dla wszystkich do roku 2013, dostęp do łączy o dużo większej prędkości transmisji danych (30 Mb/s i więcej) dla wszystkich do roku 2020 oraz dostęp do łączy o prędkości powyżej 100 Mb/s dla co najmniej 50% europejskich gospodarstw domowych.

Na poziomie UE Komisja podejmuje się:

- a.) opracować stabilne ramy prawne pobudzające inwestycje w otwartą i konkurencyjną infrastrukturę szybkiego Internetu i usługi powiązane;
- b.) opracować skuteczną politykę widma radiowego;
- c.) ułatwić wykorzystanie funduszy strukturalnych UE na potrzeby realizacji tego projektu;
- d.) stworzyć faktyczny jednolity rynek treści i usług *on-line* (co oznacza ponadgraniczny i bezpieczny unijny rynek zasobów cyfrowych i usług w sieci cieszący się dużym zaufaniem, racjonalne ramy prawne wyraźnie regulujące kwestie praw, propagowanie licencji wieloterytorialnych, odpowiednią ochronę i wynagrodzenie właścicieli praw, aktywne wsparcie cyfryzacji bogatego europejskiego dziedzictwa kulturowego oraz stworzenie koncepcji globalnego zarządzania Internetem);

²⁵ Interoperacyjność oznacza łączenie ludzi, danych i zróżnicowanych systemów.

²⁶ Zalecenie Komisji z dnia 9.10.2009 r. w sprawie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) do ułatwienia przejścia na energooszczędną i niskoemisyjną gospodarkę {SEC(2009) 1315} {SEC(2009) 1316} Bruksela, dnia 9.10.2009 r. C(2009) 7604 wersja ostateczna. Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego z 14 kwietnia 2010 w sprawie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) do ułatwienia przejścia na energooszczędną i niskoemisyjną gospodarkę.(2009/2228(INI)) Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii. Sprawozdawczyni: Patrizia Toia.

Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych** (w skrócie **TIK**, z ang. Information and communication technologies (ICT), zwane zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, technikami informacyjnymi lub teleinformatycznymi) kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej. TIK rozumie się jako :sprzęt informatyczny i telekomunikacyjny ,infrastrukturę informatyczną, oprogramowanie, informatyczne systemy i struktury oraz metody przetwarzania informacji.

²⁷ Komunikat Komisji EUROPA 2020.Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu Społecznemu. .Bruksela, 3.3.2010.KOM(2010) 2020 wersja ostateczna s.16.

- e.) zreformować fundusze badawcze i innowacyjne oraz zwiększyć wsparcie w obszarze technologii ICT, aby uwypuklić silne strony Europy w zakresie technologii w najważniejszych strategicznych sektorach i **stworzyć warunki umożliwiające szybko rozwijającym się MŚP pociągnięcie za sobą rynków wschodzących i pobudzanie innowacji w obszarze technologii informacyjno-komunikacyjnych we wszystkich sektorach;**²⁸
- f.) propagować powszechny dostęp do Internetu i korzystanie z niego przez wszystkich obywateli europejskich,
- g.) szczególnie poprzez działania na rzecz podnoszenia umiejętności informatycznych i dostępu do sieci.

Na poziomie krajowym państwa członkowskie będą musiały:

- a.) sporządzić strategie operacyjne dotyczące szybkiego Internetu i kierować środki publiczne, szczególnie fundusze strukturalne, na obszary nie w pełni obsługiwane przez inwestorów prywatnych;
- b.) stworzyć ramy prawne służące koordynacji działań publicznych, aby obniżyć koszty procesu upowszechniania Internetu;
- c.) propagować stosowanie i korzystanie z nowoczesnych usług *on-line* (takich jak e-administracja, e-zdrowie²⁹, inteligentny dom, umiejętności informatyczne, bezpieczeństwo).

Europa w dalszym ciągu nie inwestuje w wystarczającym stopniu, fragmentuje działania, nie **wykorzystuje kreatywności MŚP** i nie przekształca intelektualnych korzyści z badań w konkurencyjne korzyści innowacji rynkowych. Musimy wykorzystać talent naszych naukowców, aby stworzyć środowisko innowacji, w którym europejskie przedsiębiorstwa z sektora TIK³⁰ niezależnie od wielkości będą w stanie tworzyć światowej klasy produkty generujące popyt. Musimy zatem zaradzić niskiemu poziomowi obecnych działań w zakresie badań i innowacji poprzez pobudzenie inwestycji prywatnych, lepszą koordynację i łączenie zasobów, **łatwiejszy i szybszy dostęp cyfrowych MŚP do unijnych funduszy na badania, wspólne infrastruktury badawcze i zespoły innowacyjne, oraz rozwój norm i otwartych platform dla nowych aplikacji i usług.**

²⁸Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów Europejska agenda cyfrowa. Bruksela, dnia 26.8.2010 .KOM(2010) 245 wersja ostateczna/2.

²⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów . Plan działania w dziedzinie e-zdrowia na lata 2012-2020 – Innowacyjna opieka zdrowotna w XXI wieku {SWD(2012) 413 final} {SWD(2012) 414 final} Bruksela, dnia 6.12.2012 COM(2012) 736 final E-zdrowie polega na wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych w produktach, usługach i procesach związanych ze zdrowiem. Obejmuje ono także zmiany organizacyjne w systemach opieki zdrowotnej i nowe umiejętności. Celem e-zdrowia jest poprawa zdrowia obywateli, efektywności i wydajności świadczenia opieki zdrowotnej, a także podniesienie gospodarczej i społecznej wartości zdrowia. E-zdrowie obejmuje interakcje między pacjentami i podmiotami świadczącymi usługi zdrowotne, przekazywanie danych między instytucjami i wzajemną komunikację między pacjentami lub pracownikami medycznymi.

³⁰ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów . Strategia na rzecz badań i rozwoju oraz innowacji w sektorze technologii informacyjno-komunikacyjnych w Europie: Podnoszenie poprzeczki {SEK(2009) 289} Bruksela, dnia 13.3.2009 KOM(2009) 116 wersja ostateczna.

TIK stanowią niezbędną infrastrukturę oraz narzędzia dla tworzenia i rozpowszechniania wiedzy oraz dzielenia się nią. Zwiększają one innowacyjność wszystkich sektorów, a ich udział w ogólnym wroście wydajności wynosi ponad 40 %. TIK dostarczają ważnych narzędzi do przezwyciężenia obecnego spowolnienia gospodarczego, budowy stabilnych gospodarek, zwiększenia wydajności w sektorze publicznym oraz ograniczenia rosnących kosztów związanych m.in. ze starzeniem się społeczeństw, energią i ochroną środowiska. Jako największa gospodarka na świecie, mająca największy udział w rynku TIK, Europa może aspirować do tego, aby jej przedsiębiorstwa, rządy, ośrodki badawczo-rozwojowe i uniwersytety odgrywały główną rolę w rozwoju TIK, więcej inwestowały w innowacje w dziedzinie TIK i rozwijały działalność.

Europejska agenda cyfrowa organizuje główne działania wokół potrzeby systemowego rozwiązania siedmiu obszarów problematycznych. Jest to inicjatywa horyzontalna obejmująca trzy obszary wzrostu określone w strategii Europa 2020. Wspomniane obszary problematyczne są omówione bardziej szczegółowo w poszczególnych sekcjach poniżej. Wskazują one na pilną potrzebę działań stanowiących zbiór pozytywnych planów mających poprawić gospodarcze i społeczne wyniki Europy. Komisja zachowa czujność w odniesieniu do pojawienia się dodatkowych przeszkód i zareaguje na nie odpowiednio.

Agenda cyfrowa będzie wymagać trwałego zobowiązania na szczeblu UE i państw członkowskich, jak również na szczeblu regionalnym. Inicjatywa ta nie powiedzie się bez znacznego zaangażowania innych zainteresowanych stron, w tym młodych ludzi z pokolenia epoki cyfrowej, którzy mogą nas wiele nauczyć. Agenda odzwierciedla rzeczywiste i przewidywalne problemy oraz możliwości i będzie się zmieniać w oparciu o nowe doświadczenia i szybkie zmiany technologiczne i społeczne.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny w swojej opinii z 13 maja 2013r³¹ do Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejska agenda cyfrowa – cyfrowe pobudzenie wzrostu w Europie” stwierdza min. że:” Komitet z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisji skupia się na działaniach priorytetowych, tak pilnie potrzebnych dla ożywienia wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Zgadza się również z Komisją, że wysoki poziom bezrobocia w Europie jest niemożliwy do zaakceptowania i że gospodarka cyfrowa może być jednym z ważniejszych czynników wyprowadzania Unii, jej obywateli i przedsiębiorstw z obecnego kryzysu.”

3.) Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji.

Problematykę tą przedstawia Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów **Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji .Konkurencyjność i zrównoważony rozwój na pierwszym planie.**³² .

Projekt przewodni: „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” przedstawia Komunikat Komisji EUROPA 2020.Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu Społecznemu z 3 marca 2010.roku.³³

Kryzys gospodarczy boleśnie uderzył w przemysł, a szczególnie w **MŚP**. Wszystkie sektory stoją teraz w obliczu problemów związanych z globalizacją i przystosowaniem procesów produkcji i produktów do wymogów niskoemisyjnej gospodarki. Skutki tych problemów będą różne dla różnych sektorów; niektóre będą być może musiały określić się na nowo, jednak przed innymi mogą otworzyć się nowe możliwości. Komisja będzie ściśle współpracować z zainteresowanymi podmiotami z różnych sektorów (środowiskami biznesu, związkami zawodowymi, środowiskiem akademickim, organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami

³¹ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejska agenda cyfrowa – cyfrowe pobudzenie wzrostu w Europie” COM(2012) 784 final Bruksela, 13 maja 2013 .

³² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów .Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji .Konkurencyjność i zrównoważony rozwój na pierwszym planie. {SEC(2010) 1272} {SEC(2010) 1276} Bruksela, dnia 28.10.2010 KOM(2010) 614 wersja ostateczna.

³³ Komunikat Komisji EUROPA 2020.Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu Społecznemu. .Bruksela, 3.3.2010. KOM(2010) 2020 wersja ostateczna.s.19-20.

konsumenckimi) i opracuje ramy prawne nowoczesnej polityki przemysłowej mające na celu wsparcie przedsiębiorczości, oferujące wskazówki i pomoc w sprostaniu nowym wyzwaniom, wsparcie konkurencyjności europejskiego przemysłu podstawowego, sektora wytwórczego i sektora usług oraz pomoc w wykorzystaniu możliwości, jakie niesie ze sobą globalizacja i gospodarka przyjazna środowisku. Przepisy te będą obejmowały wszystkie elementy coraz bardziej międzynarodowego łańcucha wartości, od surowców aż po usługi posprzedażne.

Na poziomie UE Komisja podejmuje się:

- a.) opracować politykę przemysłową umożliwiającą stworzenie środowiska służącego utrzymaniu i rozwijaniu silnej, konkurencyjnej i zróżnicowanej bazy przemysłowej w Europie oraz wspierającą przejście sektorów wytwórczych na efektywniejsze korzystanie z energii i zasobów;
- b.) opracować horyzontalne podejście do polityki przemysłowej z wykorzystaniem różnych instrumentów (takich jak tzw. inteligentne regulacje, dostosowane do nowych warunków zamówienia publiczne i reguły konkurencji oraz ustanawianie norm);
- c.) poprawić otoczenie biznesu, szczególnie w odniesieniu do **MŚP**, między innymi poprzez ograniczenie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej w Europie, wspieranie klastrów i ułatwienie niedrogiego dostępu do finansowania;
- d.) wspierać restrukturyzację sektorów znajdujących się w trudnej sytuacji w kierunku rodzajów działalności dobrze rokujących na przyszłość, między innymi poprzez szybkie przesunięcia kwalifikacji do nowych, szybko rozwijających się sektorów i rynków, z wykorzystaniem unijnego systemu pomocy państwa lub Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji;
- e.) wspierać takie technologie i metody produkcji, które pozwalają ograniczyć wykorzystanie zasobów naturalnych, oraz zwiększyć inwestycje w istniejące unijne dobra naturalne;
- f.) wspierać umiędzynarodowienia małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP);³⁴**
- g.) zadbać o to, by sieci transportowe i logistyczne umożliwiały sektorowi przemysłu w Unii skuteczny dostęp do jednolitego rynku i rynków międzynarodowych;
- h.) opracować skuteczną politykę kosmiczną, co pozwoli nam zająć się niektórymi z najważniejszych problemów globalnych i przede wszystkim zrealizować projekty Galileo³⁵ oraz globalnego monitoringu środowiska i bezpieczeństwa;
- i.) zwiększyć konkurencyjność europejskiej turystyki; dokonać przeglądu przepisów, aby pomóc sektorowi usług i wytwórcemu bardziej efektywnie korzystać z zasobów, między innymi z wykorzystaniem bardziej efektywnych metod recyklingu; poprawić proces ustanawiania norm europejskich i międzynarodowych, aby przyczyniłyby się one do zwiększenia długotrwałej konkurencyjności europejskiego przemysłu. Działania te będą obejmowały komercyjne wykorzystanie i przejmowanie najważniejszych technologii wspomagających;

³⁴ Wspieranie umiędzynarodowienia małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) Przewodnik po dobrych praktykach. Komisja Europejska. Dyrekcja Generalna ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu. Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, 2008. Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 23 października 2012 r. w sprawie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP): konkurencyjność i możliwości działalności gospodarczej (2012/2042(INI)).

³⁵ Komunikat Komisji z dnia 10 lutego 1999 r. – „Galileo - włączenie Europy do nowej generacji usług nawigacji satelitarnej” [COM(1999) 54 wersja ostateczna – nieopublikowany w Dzienniku Urzędowym]. Galileo to europejski satelitalny program radionawigacji i pozycjonowania. Ten zapoczątkowany przez Komisję Europejską i opracowany wspólnie z Europejską Agencją Kosmiczną program zapewnia Unii Europejskiej (UE) niezależną technologię umożliwiającą konkurowanie z amerykańskim systemem GPS i rosyjskim systemem GLONASS. Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 lipca 2004 r. w sprawie wprowadzenia w życie fazy rozmieszczania i fazy operacyjnej europejskiego programu radiowej nawigacji satelitarnej [COM(2004) 477 wersja ostateczna – nieopublikowany w Dzienniku Urzędowym]. Rozporządzenie Rady (WE) nr 876/2002 z dnia 21 maja 2002 r. ustanawiające Wspólne Przedsiębiorstwo Galileo.

- j.) wznowić strategię UE propagującą społeczną odpowiedzialność biznesu, która stanowi ważny element zapewnienia sobie długotrwałego zaufania pracowników i konsumentów³⁶.

Na poziomie krajowym państwa członkowskie będą musiały:

- a.) poprawić otoczenie biznesu, **szczególnie w odniesieniu do innowacyjnych MŚP**, między innymi z wykorzystaniem zamówień publicznych mających na celu wspieranie inwestycji;
- b.) poprawić warunki wykonywania praw własności intelektualnej;
- c.) zmniejszyć obciążenie administracyjne przedsiębiorstw i poprawić jakość przepisów w zakresie działalności gospodarczej; ściśle współpracować z zainteresowanymi podmiotami z różnych sektorów (środowiskiem biznesu, związkami zawodowymi, środowiskiem akademickim, organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami konsumenckimi), aby rozpoznać problemy i wspólnie zastanowić się, jak utrzymać silną bazę przemysłową i bazę wiedzy oraz uczynić UE światowym liderem zrównoważonego rozwoju.

Europa musi przywrócić swemu przemysłowi należną mu rolę w XXI w. Jest to jedyny sposób, by zapewnić zrównoważony wzrost gospodarczy, tworzyć miejsca pracy wysokiej jakości i rozwiązywać obecne problemy społeczne. Aby to osiągnąć, potrzebna jest całościowa wizja, skupiająca się na inwestycjach i innowacjach, ale także zakładająca zmobilizowanie wszelkich środków dostępnych na poziomie UE, a mianowicie jednolitego rynku, polityki handlowej, **polityki w zakresie MŚP**, konkurencji, środowiska i badań naukowych, na rzecz konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw.³⁷

Obecnie, bardziej niż kiedykolwiek, Europa potrzebuje przemysłu, a przemysł potrzebuje Europy. Jednolity rynek, z 500 milionami konsumentów, 220 milionami pracowników i 20 milionami przedsiębiorców, jest głównym instrumentem służącym do urzeczywistnienia konkurencyjnej przemysłowej Europy. W prywatnym sektorze w Unii Europejskiej jedna czwarta miejsc pracy przypada na przemysł wytwórczy, a przynajmniej drugie tyle przypada na związane z nim usługi, które zależą od przemysłu jako dostawcy lub klienci. 80 % działań w zakresie badań i rozwoju w prywatnym sektorze podejmowanych jest w przemyśle – jest on siłą napędową innowacji i dostarcza rozwiązań problemów, jakie napotyka nasze społeczeństwo. Konieczne jest zwiększenie produktywności przemysłu wytwórczego i związanych z nim usług, aby wesprzeć powrót do wzrostu gospodarczego i korzystnej sytuacji na rynku pracy, przywrócić dobry stan i zrównoważony rozwój gospodarki unijnej i pomóc utrzymać nasz model społeczny. Przemysł znajduje się więc na pierwszym planie w nowym modelu wzrostu dla gospodarki UE, jaki przedstawiono w strategii „Europa 2020”. W wyniku kryzysu finansowego i gospodarczego ponownie zwrócono uwagę na centralne znaczenie silnego, konkurencyjnego i zdywersyfikowanego łańcucha wartości w przemyśle wytwórczym dla konkurencyjności i potencjału w dziedzinie zatrudnienia.

³⁶ Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego z 28 stycznia 2013 w sprawie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw: promowanie interesów społeczeństwa i droga do zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu ożywienia gospodarki(2012/2098(INI)). Komisja Prawna Sprawozdawca: Raffaele Baldassarre.Sprawozdawca komisji opiniodawczej Richard Howitt, Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych.Komisja zaangażowana – art. 50 Regulaminu.

³⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów .Silniejszy przemysł europejski na rzecz wzrostu i ożywienia gospodarczego Aktualizacja komunikatu w sprawie polityki przemysłowej {SWD(2012) 297 final} {SWD(2012) 298 final} {SWD(2012) 299 final}. Bruksela, dnia 10.10.2012 .COM(2012) 582 final.

W niniejszym komunikacie (Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów **Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji .Konkurencyjność i zrównoważony rozwój na pierwszym planie.**³⁸⁾ - określono strategiczne ramy dla nowej zintegrowanej polityki przemysłowej, która będzie pobudzać ożywienie gospodarcze i tworzenie nowych miejsc pracy przez zapewnienie w UE prosperującej bazy przemysłowej światowej klasy.

MŚP zapewniają ok. 2/3 zatrudnienia w przemyśle; duży udział potencjału przemysłu unijnego w zakresie tworzenia wzrostu i miejsc pracy zawdzięczamy także tym żywiołowym i dynamicznym przedsiębiorstwom. Wspieranie tworzenia, rozwoju i internacjonalizacji MŚP musi zatem znajdować się w centrum nowej zintegrowanej polityki przemysłowej UE.

Konieczna jest kontynuacja ulepszania otoczenia biznesowego, szczególnie dla MŚP. W tym względzie dokonano już znacznego postępu w ramach strategii lizbońskiej i programu Small Business Act³⁹ przyjętego przez Komisję w czerwcu 2008 r.⁴⁰ Jednak konieczny jest dalszy postęp poprzez ciągłe stosowanie zasady „najpierw myśl na małą skalę” i poprzez nowe inicjatywy mające na celu wspieranie konkurencyjności MŚP, takie jak dostęp do ekorynków i ekoinnowacji oraz współpraca między przedsiębiorstwami, jak również internacjonalizacja.

W następstwie kryzysu finansowego i gospodarczego dostęp do finansowania dla przedsiębiorstw pozostaje poważnym wyzwaniem, **szczególnie dla MŚP. Dostępność kredytów nadal nie powróciła do normy, a rynki finansowe nadal boją się ryzyka.** Komisja ustanowiła wraz z instytucjami finansowymi i przedstawicielami przedsiębiorstw **Forum Finansowe MŚP**⁴¹ w celu oceny i propagowania najlepszych praktyk i znalezienia nowych innowacyjnych rozwiązań, aby zapewnić dostęp do finansowania przedsiębiorstw, **przede wszystkim MŚP.**

Obecne wspólnotowe zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną zapewniają premię pod względem intensywności pomocy w

³⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów .Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji .Konkurencyjność i zrównoważony rozwój na pierwszym planie. {SEC(2010) 1272} {SEC(2010) 1276} Bruksela, dnia 28.10.2010 KOM(2010) 614 wersja ostateczna.

³⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów . Przegląd programu „Small Business Act” dla Europy. Bruksela, dnia.23.2.2011.KOM(2011) 78 wersja ostateczna.

Program „Small Business Act” dla Europy (SBA) stanowi kompleksowe ramy polityki na rzecz MŚP, promuje przedsiębiorczość i utrwała zasadę „najpierw myśl na małą skalę” w stanowieniu prawa i kształtowaniu polityki, aby zwiększyć konkurencyjność MŚP. Celem SBA jest stworzenie nowych ram polityki, łączących istniejące instrumenty polityki przedsiębiorstw i opierających się na „Europejskiej karcie małych przedsiębiorstw” oraz nowoczesnej polityce na rzecz wzrostu i zatrudnienia w sektorze MŚP. Zamiast proponowania w pełni wspólnotowego podejścia przyjęto w tym względzie podejście politycznego partnerstwa pomiędzy państwami członkowskimi. Aby zapewnić pełne wprowadzenie w życie SBA i odpowiedzieć na obecne wyzwania, przed którymi stoją MŚP, Komisja jest zdeterminowana, by w dalszym ciągu nadawać MŚP wysoki priorytet i uwzględniać ich szczególny charakter w swoich wnioskach i programach. Podnoszenie świadomości i zauważalności działań u krajowych i regionalnych twórców polityki i innych zainteresowanych stron będzie kluczowe dla zapewnienia, że SBA zostanie wprowadzony w życie w bliskiej współpracy z przedsiębiorcami.

⁴⁰ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów .Najpierw myśl na małą skalę” Program „Small Business Act” dla Europy {SEK(2008) 2101} {SEK(2008) 2102} Bruksela, dnia 25.6.2008 .KOM(2008) 394 wersja ostateczna .

⁴¹ W celu monitorowania sytuacji na rynku i wspierania nowych koncepcji poprawy dostępu do finansowania dla MŚP utworzone zostało stałe Forum Finansowe MŚP . : ENTR-SME-FINANCE-FORUM@ec.europa.eu

przypadku wspólnych projektów badawczo-rozwojowych i innowacyjnych, **tj. projektów współpracy z MŚP**. Umożliwiają one także państwom członkowskim zgłaszanie pomocy w celu realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE. Państwa członkowskie mogłyby być zachęcane do korzystania z tego instrumentu.

Internacjonalizacja łańcuchów wartości i dostaw oferuje znaczny potencjał wzrostu, ale stawia także szczególne wyzwania dla MŚP. Tylko 25 % **MŚP** dokonuje obecnie wywozu na rynki w UE i poza UE.⁴²

Aby pomóc MŚP w wejściu na rynki międzynarodowe, potrzebują one odpowiednich informacji i wsparcia na rynkach poza UE. Niektóre państwa członkowskie i organizacje biznesowe już zapewniają ten rodzaj wsparcia, ale nadal istnieje znaczny potencjał większej synergii między działaniami UE, państw członkowskich i tych organizacji. Sieć Enterprise Europe Network⁴³ już odgrywa ważną rolę w dziedzinie doradztwa i ułatwiania międzynarodowej współpracy przedsiębiorstw, szczególnie z państwami śródziemnomorskimi, a jej **międzynarodowa pomoc dla MŚP powinna być dalej rozwijana**. W oparciu o doświadczenia płynące z działania punktu pomocy w zakresie ochrony własności intelektualnej (IPR Helpdesk) dla MŚP działających w Chinach⁴⁴ Komisja będzie dalej zwiększać wsparcie dla ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej, ze specjalnym uwzględnieniem innych kluczowych rynków państw trzecich. Jeżeli chodzi o dochodzenia w sprawie ochrony handlu, należy zająć się specyficzną sytuacją **MŚP** – jako importerów, użytkowników, skarżących lub eksporterów.

W coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu, w którym pojawiają się nowe potęgi kosmiczne, Europa musi wykorzystać swe osiągnięcia do rozwijania trwałej i zrównoważonej bazy

⁴² DG ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu „Internacjonalizacja MŚP”, 2010. Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 5 lutego w sprawie wzmocnienia roli europejskich MSP w handlu międzynarodowym (2008/2205(INI))(2010/C 67 E/12)(Dz.U.UE C z dnia 18 marca 2010 r.) Wzmocnienie roli europejskich MSP w handlu międzynarodowym.P6_TA(2009)0048. Dz.U.UE.C.2010.67E.101.

⁴³ **Enterprise Europe Network** jest największą europejską siecią ośrodków wspierających małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP). Oferuje ona usługi informacyjne i doradcze w zakresie działalności firm na jednolitym rynku, wymianą technologiczną i dostępem do źródeł finansowania. Enterprise Europe Network tworzą różnego rodzaju instytucje wsparcia biznesu - izby gospodarcze, agencje rozwoju regionalnego, uniwersyteckie centra transferu technologii. Ośrodki sieci działają na terenie każdego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, a także w niektórych krajach nienależących do UE (m.in. Stany Zjednoczone, Chiny, Japonia, Rosja, Korea Południowa, Ukraina, Turcja czy Norwegia). Liczba ośrodków należących do sieci sięga obecnie niemal sześciuset. Zgodnie z przyjętą polityką *no wrong door* (ang. - zawsze właściwych drzwi), każdy z ośrodków sieci oferuje dostęp MŚP do identycznego zestawu usług obejmujących m.in.:

- a.) udzielanie pomocy przedsiębiorstwom we wchodzeniu na arenę międzynarodową,
- b.) dostęp do innowacyjnych technologii, produktów oraz korzyści płynących z udziału w jednolitym rynku europejskim,
- c.) dostęp do projektów i funduszy unijnych.

Dzięki finansowaniu sieci ze środków publicznych, wsparcie oferowane przez ośrodki Enterprise Europe Network jest dla MŚP nieodpłatne.

⁴⁴ Helpdesk PWI dla MŚP w Chinach. Helpdesk PWI dla MŚP w Chinach zapewnia europejskim małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) wiedzę i narzędzia biznesowe niezbędne do rozwoju wartości ich praw własności intelektualnej (PWI) oraz do zarządzania związanym z nimi ryzykiem. Helpdesk dostarcza bezpłatne informacje, porady oraz wsparcie w postaci szkoleń dla europejskich MŚP, aby pomagać im w ochronie i egzekwowaniu PWI w Chinach. Usługi helpdesku są bezpłatne i są oferowane w jego pomieszczeniach po uprzednim umówieniu się, przez telefon oraz za pośrednictwem internetowych punktów informacyjnych. Istnieje także cały szereg praktycznych narzędzi szkoleniowych dostępnych w postaci interaktywnych dokumentów na stronach internetowych, a warsztaty szkoleniowe są prowadzone w Europie i w Chinach. Aby uzyskać więcej informacji, prosimy odwiedzić stronę internetową: www.china-IPRhelppdesk.eu

przemysłowej. Europejska polityka rozwoju przemysłu kosmicznego powinna obejmować cały łańcuch dostaw, **włącznie z MŚP**, aby zapewnić większą konkurencyjność międzynarodową i niezależność w sektorach strategicznych (takich jak wyrzutnie) oraz rozwój rynku produktów i usług związanych z kosmonautyką, zwłaszcza nowych usług satelitarnych możliwych dzięki systemowi GNSS (globalny system nawigacji satelitarnej), programowi GMES⁴⁵ (Globalny monitoring środowiska i bezpieczeństwa) i infrastrukturze łączności satelitarnej.

Wprowadzenie nowego podejścia do polityki przemysłowej powinno pomóc przedsiębiorstwom i inwestorom zaangażować się w opłacalną, zrównoważoną i skutkującą tworzeniem miejsc pracy produkcję przemysłową w Europie oraz poprawić konkurencyjność międzynarodową pod względem wydajności i kosztów. Przemysł unijny skorzysta zatem z szybko rosnącego rynku światowego będącego efektem globalizacji. Innymi słowy, w nadchodzącym dziesięcioleciu Europa będzie świadkiem rosnącej produkcji przemysłowej, zatrudnienia i dochodów, przy jednoczesnym znacznym obniżeniu przez przemysł emisji dwutlenku węgla i zużycia zasobów.

Następujące wskaźniki sukcesów będą zatem skrupulatnie monitorowane:

- a.) poprawa konkurencyjności międzynarodowej poprzez porównanie ewolucji wydajności i kosztów w UE z analogicznymi parametrami u jej konkurentów;
- b.) **liczba nowych miejsc pracy powstałych w przemyśle i w związanych z przemysłem usługach, ze szczególną uwagą zwróconą na liczbę miejsc pracy powstałych w MŚP;**
- c.) tempo wzrostu produkcji przemysłowej, w szczególności w branżach ekologicznych;
- d.) udział średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie sektorów wytwórczych w łącznej wartości dodanej i zatrudnieniu w sektorze wytwórczym.

Komitet Regionów w swojej opinii („Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji: konkurencyjność i zrównoważony rozwój na pierwszym planie”) z 11 lutego 2012 r.⁴⁶:

- 1.) Podkreśla, że sukces nowej europejskiej polityki przemysłowej⁴⁷ zależy od skutecznej polityki w dziedzinach takich jak gospodarcze ramowe warunki i zarządzanie

⁴⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów dotyczący ustanowienia umowy międzyrządowej w sprawie działań europejskiego programu monitorowania Ziemi (GMES) od 2014 do 2020 r. (Tekst mający znaczenie dla EOG) Bruksela, dnia 11.5.2012 r. COM(2012) 218 final.

Celem programu GMES jest budowanie wysokiej jakości europejskiego potencjału w zakresie obserwacji Ziemi. W czasie, gdy międzynarodowi partnerzy UE dokonują znacznych inwestycji w tym zakresie, skoordynowane działania UE mają strategiczne znaczenie. Usługi GMES przyniosą korzyści w wielu dziedzinach europejskiej polityki. Program ten oferuje również znaczące możliwości wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy, zgodnie ze strategią „Europa 2020” na rzecz inteligentnego i trwałego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

⁴⁶ Opinia Komitetu Regionów „Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji: konkurencyjność i zrównoważony rozwój na pierwszym planie”(2012/C 9/07) Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. C 9/29 11.1.2012.

⁴⁷ **Celem unijnej polityki przemysłowej jest** zwiększenie konkurencyjności przemysłu europejskiego i zagwarantowanie w ten sposób możliwości utrzymania przez niego roli czynnika napędzającego zrównoważony wzrost i zrównoważone zatrudnienie w Europie. Podstawą prawną unijnej polityki przemysłowej jest artykuł 173 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. W celu zagwarantowania lepszych warunków ramowych dla przemysłu w UE przyjmowano różne strategie; ostatnią z nich jest inicjatywa przewodnia: „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”, będąca elementem strategii „Europa 2020”. Inicjatywa przewodnia „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” koncentruje się na 10 działaniach na

gospodarcze, konkurencyjność, inwestycje i struktura sektora finansowego, innowacje i badania, energia i zasoby, agenda cyfrowa, nowe umiejętności i zatrudnienie itp.

- 2.) Podkreśla, że w procesie przekształcania przemysłu europejskiego należy pozwolić przedsiębiorstwom na większą elastyczność realizowanych strategii zatrudnienia w zamian za odpowiednią ochronę zapewniającą zabezpieczenie dochodów pracowników potencjalnie zagrożonych sektorów. Należy też umożliwiać przenoszenie lub przekwalifikowanie pracowników oraz dostarczać wsparcia dla samozatrudnienia. Uczenie się przez całe życie ma decydujące znaczenie dla zapewnienia wysokiego poziomu zdolności pracowników do zatrudnienia i zminimalizowania czasu pozostawania bez pracy, umożliwiając przedsiębiorstwom korzystanie z nowych zasobów kwalifikacji i szybkie dostosowanie do gwałtownych zmian na rynku. Władze lokalne i regionalne mają do odegrania ważną rolę w zakresie koordynowania tych działań. Należy ponadto zwiększyć wykorzystanie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji.⁴⁸
- 3.) Wzywa do zwiększenia roli samorządów lokalnych i regionalnych UE w zakresie projektowania i wdrażania strategii „Europa 2020” oraz dążenia do osiągnięcia celów nakreślonych w komunikacie. Podkreśla kluczową rolę samorządów lokalnych i regionalnych Unii Europejskiej w pobudzaniu polityki przemysłowej i rozwoju gospodarczego dzięki działaniom lokalnym oraz znajomości lokalnej struktury przemysłowej i problemów, z jakimi borykają się przedsiębiorcy.
- 4.) Zachęca państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne do tworzenia paktów terytorialnych na szczeblu krajowym w celu wspólnego określania i wdrażania krajowych programów reform oraz wspólnej oceny postępów, tak aby koordynować i koncentrować działania i programy polityczne na celach strategii „Europa 2020”, co bez wątpienia przyczyni się decydująco do jej realizacji.

Poz.41. **Podkreśla ważną rolę MŚP w UE**, które zatrudniają dwie trzecie osób pracujących w przemyśle. Z tego też względu w ramach polityki publicznej UE należy od początku kierować się zasadą „najpierw myśl na małą skalę”, aby uwzględnić w szczególności potrzeby MŚP jako kluczowych podmiotów gospodarczych pod względem tworzenia miejsc pracy i przyczyniania się do wzrostu gospodarczego. **Osiągniemy konkurencyjność jedynie wtedy, gdy nasze MŚP będą konkurencyjne.**

rzecz europejskiej konkurencyjności przemysłowej i w ten sposób kładzie **większy nacisk na przykład na rozwój MŚP** oraz dostawy surowców i gospodarowanie nimi. (Wspieranie tworzenia i rozwoju MŚP poprzez ułatwianie im dostępu do kredytu i wspieranie ich internacjonalizacji (patrz KOM(2011) 870) i KOM(2011) 702); ułatwianie rozwoju MŚP poprzez tworzenie odpowiednich przepisów, ułatwianie dostępu do finansowania oraz poprzez świadczenie usług wspierających uzyskanie dostępu do nowych rynków.

⁴⁸ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 września 2011 r. w sprawie przyszłości Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji(2013/C 56 E/15) Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. C 56 E/119. 26.2.2013
Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji (2014–2020) {SEK(2011) 1133 wersja ostateczna} {SEC(2011)1130 final} {SEC(2011)1131 final} Bruksela, dnia 6.10.2011 KOM(2011) 608 wersja ostateczna 2011/0269 (COD)
Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG) został pierwotnie stworzony na okres programowania 2007–2013 rozporządzeniem (WE) nr 1927/20062, w celu zapewnienia Unii instrumentu umożliwiającego wykazanie solidarności z pracownikami zwalnianym w wyniku poważnych zmian strukturalnych w kierunkach światowego handlu spowodowanych globalizacją i udzielenie im wsparcia, w przypadkach gdy zwolnienia te mają znaczący niekorzystny wpływ na gospodarkę regionalną lub lokalną. **Celem EFG** jest ułatwienie reintegracji pracowników w obszarach, sektorach, na terytoriach lub w częściach rynku pracy dotkniętych nagłymi i poważnymi zakłóceniami gospodarczymi, poprzez współfinansowanie aktywnych środków polityki rynku pracy.

Poz.43. Zaleca zastosowanie środków niezbędnych do zapewnienia skutecznego wdrożenia **programu Small Business Act** i podkreśla, że jego ostatni przegląd zmierza we właściwym kierunku, **przyznając MŚP priorytet w kwestiach dostępu do finansowania oraz dążąc do inteligentnych przepisów.**

Poz.50. Uważa, że administracja publiczna może mieć także znaczący pozytywny wpływ na konkurencyjność przedsiębiorstw poprzez innowacyjne zamówienia publiczne. W ten sposób kryteria przydzielania zamówień publicznych będą wspierały innowacyjność przedsiębiorstw poprzez ustalanie priorytetów w postaci innowacyjnych produktów i usług zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, co doprowadzi do poprawy jakości i dostępności usług publicznych. **Należy przy tym unikać dodatkowych obciążeń administracyjnych, gdyż obecnie udział w procedurach zamówień publicznych nie jest już atrakcyjny, zwłaszcza dla MŚP.**

Poz.54. **Domaga się ambitnego i konkretnego podejścia podczas przygotowywania następnej strategii wsparcia dla internacjonalizacji MŚP.** W strategii tej powinno się zwrócić szczególną uwagę na promowanie współpracy między przedsiębiorstwami i rozwój ich wzajemnych powiązań, a także na tworzenie powiązań między sektorami.

4.) Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy.

Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu oznacza wzmocnienie pozycji obywateli poprzez zapewnienie wysokiego poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje, zwalczanie ubóstwa oraz modernizowanie rynków pracy, systemów szkoleń i ochrony socjalnej, aby pomóc ludziom przewidywać zmiany i radzić sobie z nimi oraz móc budować spójne społeczeństwo. Ważne jest również, aby korzyści ze wzrostu gospodarczego rozkładały się równo w całej Unii, w tym w regionach najbardziej oddalonych, zwiększając w ten sposób spójność terytorialną. Chodzi o to, aby każdy obywatel przez całe swoje życie miał przed sobą otwarte możliwości. Aby poradzić sobie z problemami starzejącego się społeczeństwa i rosnącej światowej konkurencji, Europa musi w stu procentach wykorzystać potencjał swojej siły roboczej. Jeśli chcemy zwiększyć współczynnik aktywności zawodowej, potrzebne będą strategie na rzecz zwiększenia równouprawnienia płci. Przyczyni się to do większego rozwoju i spójności społecznej.

Projekt przewodni: „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” przedstawia Komunikat Komisji EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu Społecznemu. z 3 marca 2010 roku.⁴⁹

Celem projektu jest stworzenie warunków do unowocześnienia rynków pracy w związku z rosnącym poziomem bezrobocia oraz zapewnienie trwałości naszych modeli społecznych. Oznacza to wzmocnienie pozycji obywateli poprzez umożliwienie im zdobywania nowych umiejętności, tak aby obecni i przyszli pracownicy mogli przystosować się do nowych warunków i ewentualnej zmiany kariery, aby ograniczyć bezrobocie i podnieść wydajność siły roboczej.

Na poziomie UE Komisja podejmuje się:

⁴⁹ Komunikat Komisji EUROPA 2020.Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu Społecznemu. .Bruksela, 3.3.2010.⁴⁹KOM(2010) 2020 wersja ostateczna.s.21-22.

- a.) opracować i zrealizować, wraz z europejskimi partnerami społecznymi, drugi etap programu *flexicurity*,⁵⁰ aby znaleźć metody lepszego radzenia sobie z transformacją gospodarczą oraz walczyć z bezrobociem i zwiększyć poziom aktywności zawodowej;
- b.) dostosować ramy prawne, zgodnie z zasadami „inteligentnych regulacji”, do zmieniających się modeli organizacji pracy (np. czas pracy, delegowanie pracowników) oraz do nowych zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy;
- c.) ułatwiać i wspierać mobilność siły roboczej w UE oraz lepiej dopasowywać popyt i podaż na rynku pracy przy odpowiednim wsparciu finansowym funduszy strukturalnych, a szczególnie Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), oraz wspierać dalekowzroczną i kompleksową politykę migracji zarobkowej, która umożliwiałaby elastyczne zaspokajanie potrzeb rynku pracy;
- d.) zwiększyć potencjał partnerów społecznych i w pełni wykorzystywać możliwości dialogu społecznego do rozwiązywania problemów na wszystkich poziomach (UE, krajowym, regionalnym, sektorowym, poszczególnych przedsiębiorstwach), a także wspierać ściślejszą współpracę między instytucjami zajmującymi się rynkiem pracy, m.in. publicznymi służbami zatrudnienia w państwach członkowskich;
- e.) zainicjować opracowanie strategicznych ram prawnych dotyczących współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia z udziałem wszystkich zainteresowanych podmiotów. Wynikiem tych działań powinno być przede wszystkim wdrożenie zasad uczenia się przez całe życie (wspólnie z państwami członkowskimi, partnerami społecznymi i ekspertami), między innymi poprzez elastyczne ścieżki edukacyjne w różnych sektorach i na różnych poziomach kształcenia i szkolenia oraz zwiększanie atrakcyjności kształcenia i szkolenia zawodowego. Należy skontaktować się z partnerami społecznymi działającymi na poziomie europejskim, aby opracowali oni własną inicjatywę w tym obszarze;
- f.) zapewnić zdobywanie i uznawanie kompetencji koniecznych do kontynuowania nauki i na rynku pracy w toku kształcenia ogólnego, zawodowego, wyższego i kształcenia dorosłych, a także opracować wspólny język i narzędzie operacyjne do celów kształcenia/szkolenia i pracy: europejskie zasady ramowe dotyczące umiejętności, kompetencji i zawodów (ESCO).

Problematykę nowe umiejętności w nowych miejscach pracy przedstawia Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy Przewidywanie wymogów rynku pracy i potrzeb w zakresie umiejętności oraz ich wzajemne dopasowywanie.⁵¹

⁵⁰ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia: europejski wkład w pełne zatrudnienie. Strasburg, dnia 23.11.2010 r. COM(2010) 682 wersja ostateczna. W grudniu 2007 r. Rada przyjęła „Wspólne zasady wdrażania modelu *flexicurity*” w UE, w tym jego cztery elementy, jako środek modernizacji rynków pracy i promowania pracy poprzez nowe formy elastyczności i bezpieczeństwa Państwa członkowskie zostały wezwane do opracowania, wraz z partnerami społecznymi, własnych, krajowych rozwiązań w dziedzinie *flexicurity* oraz strategii reform rynków pracy, aby zwiększyć zdolności dostosowawcze, zatrudnienie i spójność społeczną. Od tamtej pory kryzys poddał próbie zarówno krajowe strategie reform, jak i rozwiązania w dziedzinie *flexicurity*; wnioski z doświadczeń zgromadzonych w ciągu ostatnich dwóch lat są zachęcające, ale też wskazują na pewne trudności.. Konkluzje Rady „Wspólne zasady wdrażania modelu *flexicurity*” z 5/6 grudnia 2007 (dok.16201/07). Konkluzje Rady pt. „Model *flexicurity* w czasach kryzysu” z dnia 8 lipca 2009 (dok. 10388/09).

⁵¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy Przewidywanie wymogów rynku

Przyszłość światowej gospodarki jest wyjątkowo nieprzewidywalna ze względu na pogłębiający się kryzys finansowy, jednak aby umożliwić Europie wejście na drogę do ożywienia gospodarczego, należy bezwzględnie poprawić jakość kapitału ludzkiego i zwiększyć szanse zatrudnienia poprzez podwyższenie poziomu umiejętności. Nie jest to jednak warunek wystarczający: równie ważne jest lepsze dostosowanie podaży umiejętności do popytu na rynku na pracy.

W ramach proponowanego Europejskiego planu naprawy gospodarczej⁵², którego celem jest złagodzenie bezpośrednich skutków kryzysu i przygotowanie Europy na powrót koniunktury, Komisja przedstawiła ważną inicjatywę na rzecz zatrudnienia. Jej celem jest wspieranie zatrudnienia i ponownej integracji na rynku pracy zwolnionych pracowników poprzez działania z zakresu aktywizacji, zmiany kwalifikacji i podnoszenia poziomu umiejętności.

W krótkiej perspektywie podnoszenie poziomu umiejętności ma podstawowe znaczenie dla naprawy sytuacji gospodarczej w Europie, a w dłuższej perspektywie – dla wzrostu gospodarczego i wydajności, a także dla rynku pracy, zdolności dostosowywania się do zmian, równego dostępu, równości płci i spójności społecznej.

W całej Europie duże możliwości w zakresie tworzenia trwałych miejsc pracy oferują przekształcenia prowadzące do powstania gospodarki niskoemisyjnej oraz rosnące znaczenie gospodarki opartej na wiedzy, szczególnie upowszechnianie się technologii informacyjno-komunikacyjnych i nanotechnologii.⁵³ Zmiany rynku pracy i wymogów w zakresie umiejętności przyspiesza również globalizacja, starzenie się społeczeństw, urbanizacja i ewolucja struktur społecznych. Priorytetem i wyzwaniem dla UE, krajowych

pracy i potrzeb w zakresie umiejętności oraz ich wzajemne dopasowywanie. {SEK(2008) 3058} Bruksela, dnia 16.12.2008 KOM(2008) 868 wersja ostateczna.

⁵² Komunikat Komisji do Rady Europejskiej. Europejski plan naprawy gospodarczej. Bruksela, dnia 26.11.2008 KOM(2008) 800 wersja ostateczna.

⁵³ **Nanotechnologia** – ogólna nazwa całego zestawu technik i sposobów tworzenia rozmaitych struktur o rozmiarach nanometrycznych (od 0,1 do 100 nanometrów), czyli na poziomie pojedynczych atomów i cząsteczek. Warto zwrócić też uwagę, że "nanotechnologię" uprawiają już od dawna wszystkie organizmy żywe. Wiele struktur występujących wewnątrz komórek to rodzaje mikromaszyn, struktura takich naturalnych materiałów, jak drewno, łodygi roślin, kości czy skóra to tworzywa, których struktura jest kontrolowana na poziomie pojedynczych cząsteczek. Zagadnienia te bada nanobiotechnologia. Nanotechnologia jest obecnie bardzo modnym i obiecującym działem nauki o materiałach, bardzo często jest też jednak "słowem-wytrychem", przy pomocy którego próbuje opisać niemal każde badania w dziedzinie technologii materiałowej. Do struktur nanometrycznych można zaliczyć:

- a.) studnie, druty i kropki kwantowe.
- b.) tworzywa sztuczne – których struktura jest kontrolowana na poziomie pojedynczych cząsteczek – można w ten sposób uzyskiwać np. materiały o niespotykanych właściwościach mechanicznych.
- c.) włókna sztuczne – o bardzo precyzyjnej budowie molekularnej, które również posiadają niespotykane właściwości mechaniczne.
- d.) nanorurki – czyli bardzo długie i puste w środku cząsteczki, oparte na węglu w wiązaniach o hybrydyzacji sp².
- e.) materiały rozdrobione do postaci pyłu o ziarnach będących np. klasterami atomów metalu. Na masową skalę wykorzystywane jest srebro w tej postaci, które ma silne właściwości antybakteryjne.
- f.) elementy wykonywane elektronolitograficznie.
- g.) fulereny

Nanotechnologia jest również używana do produkcji i pakowania żywności. Zmiany na poziomie molekularnym dokonywane są w celu uzyskania konkretnych smaków, kolorów czy wartości odżywczych a tzw. "inteligentne opakowania" pozwalają zachować świeżość produktów spożywczych przez dłuższy okres. Brak dokładnych badań na temat wpływu nanocząsteczek na zdrowie konsumentów wywołał międzynarodową dyskusję i spowodował, iż Parlament Europejski zdecydował się znowelizować rozporządzenie regulujące rynek nowej żywności. (Wikipedia. Wolna Encyklopedia. Nanotechnologia.)

władz publicznych, podmiotów świadczących usługi w zakresie kształcenia i szkolenia, przedsiębiorstw, pracowników i uczniów oraz studentów powinno być nabywanie nowych umiejętności i kompetencji, które pozwalają na pełne wykorzystanie możliwości ożywienia gospodarczego.

Państwa członkowskie i poszczególne ich regiony znacznie się od siebie różnią pod względem profilu umiejętności ich mieszkańców czy też rozkładu zatrudnienia w poszczególnych sektorach. Poprawa monitorowania, oceny i prognozowania oraz dostosowania umiejętności do potrzeb jest ważnym elementem strategii przeciwdziałania wpływowi kryzysu na sferę zatrudnienia oraz działań podejmowanych z myślą o długofalowych perspektywach zatrudnienia w UE.

Kryzys finansowy w drugim półroczu 2008 r. wskazuje na ograniczenia, jakim podlegają wszelkie działania prognostyczne. Wielu umiejętności i zawodów, które np. w związku ze zmianami w wykorzystaniu „czystych” technologii będą codziennością dla obywateli Europy w 2020 r., obecnie nie możemy sobie nawet wyobrazić. Jednak choć prognoza nigdy precyzyjnie nie odzwierciedla przyszłości, można dzięki niej uzyskać wskazówki dotyczące ogólnych tendencji i rozpoznać dziedziny wymagające opracowania odpowiedniej polityki.

Z oceny Komisji wynikają trzy podstawowe wnioski:

- a.) po pierwsze, w średniej i dłuższej perspektywie możliwości tworzenia miejsc pracy w Europie są ogromne – i to zarówno w odniesieniu do nowych, jak i zwalnianych miejsc pracy.
- b.) po drugie, wymogi w zakresie umiejętności, kompetencji i kwalifikacji znacznie wzrosną we wszystkich typach zawodów i na wszystkich poziomach zatrudnienia.
- c.) po trzecie, w dłuższej perspektywie należy poprawić dostosowanie podaży umiejętności do popytu na rynku na pracy.

Wstępna ocena w znacznej mierze opiera się na szczegółowych prognozach dotyczących przyszłych potrzeb w zakresie umiejętności opracowanych w czerwcu 2008 r. przez Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop)⁵⁴. Szczegółowe dane, metodykę i opisy prognoz dotyczących poszczególnych państw członkowskich zamieszczono w dokumencie roboczym służb Komisji, który towarzyszy niniejszemu komunikatowi.

Podniesienie poziomu umiejętności ma fundamentalne znaczenie dla Europy, podobnie jak, szczególnie w obecnej sytuacji, dostosowanie umiejętności do potrzeb rynku pracy. W inicjatywie „Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy” położono nacisk na konieczność opracowania skuteczniejszej polityki kształcenia i szkolenia oraz na potrzebę zmodernizowania rynków pracy poprzez politykę opierającą się na modelu flexicurity. W inicjatywie tej proponuje się podjęcie skoordynowanych wysiłków na rzecz wszechstronnej analizy przyszłych potrzeb w zakresie umiejętności i rynku pracy,

⁵⁴ Cedefop, Skill Needs in Europe. Focus on 2020 . Luksemburg, 2008. Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego służącej wspieraniu strategii „Europa 2020” (2010/2234(INI))(2012/C 380 E/10) Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. C 380 E/67. 11.12.2012 Cedefop został powołany rozporządzeniem Rady nr 337/75 jako organizacja niedochodowa, wspierająca Komisję Europejską w promowaniu edukacji i kształcenia zawodowego. Artykuł 150 Traktatu WE uznaje odpowiedzialność państw członkowskich za szkolnictwo zawodowe (zgodnie z zasadą pomocniczości), ale nakłada na UE obowiązek wspierania i uzupełniania działań państw członkowskich. W swoich działaniach Cedefop przestrzega zasad zawartych w Kodeksie dobrego postępowania administracyjnego, opublikowanych w formie broszury przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich Jacoba Sodermana 18 marca 2002 r. Cedefop inicjuje i wspiera badania mające na celu rozwój i upowszechnianie innowacyjnych rozwiązań w zakresie kształcenia zawodowego; prowadzi też własne badania. Poprzez swoją sieć badawczą tworzy płaszczyznę wymiany informacji i doświadczeń.

w porozumieniu z państwami członkowskimi, przedsiębiorstwami i innymi zainteresowanymi stronami. Celem inicjatywy jest przyczynienie się do ożywienia sytuacji gospodarczej oraz do realizacji strategii na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, złagodzenie skutków obecnego kryzysu z punktu widzenia miejsc pracy i umiejętności oraz, w dłuższej perspektywie, poprawienie konkurencyjności i zapewnienie równego dostępu.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny w swojej opinii z 4 listopada 2009r w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy – przewidywanie wymogów rynku pracy i potrzeb w zakresie umiejętności oraz ich wzajemne dopasowywanie”⁵⁵

EKES uznaje komunikat "Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy" za inicjatywę, która przychodzi w dobrym momencie. Zgadza się z potrzebą budowania potencjału oraz wdrożenia mechanizmu przewidywania potrzeb w zakresie umiejętności z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy na szczeblu krajowym i unijnym. Podnoszenie poziomu umiejętności na wszystkich poziomach jest podstawowym warunkiem zarówno ożywienia gospodarki w krótkim okresie, jak i długoterminowego rozwoju, zwiększenia produktywności, konkurencyjności, zatrudnienia, równych szans i spójności społecznej. Przewidywanie przyszłych potrzeb rynku pracy ma swoje ograniczenia i dlatego konieczne jest stałe ulepszanie mechanizmów i narzędzi.

Najważniejszym czynnikiem dla wzrostu gospodarczego i dobrobytu jest zdolność danego kraju do tworzenia miejsc pracy o wysokiej jakości. Podstawą polityki tworzenia możliwości w zakresie zatrudnienia i wzrostu gospodarczego jest kilka elementów. Nowoczesny, inkluzywny⁵⁶, elastyczny i konkurencyjny rynek pracy obejmuje szerokie spektrum działań i zadań. Ponadto swobodny przepływ pracowników jest jednym z głównych filarów UE. Celem jest ułatwienie obywatelom podejmowania pracy w innym państwie członkowskim oraz poprawa oferty miejsc pracy, a także udostępnienie przedsiębiorstwom szerszej i elastycznej oferty siły roboczej i poprawa jej dopasowania do potrzeb rynku pracy.

⁵⁵ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów "Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy – przewidywanie wymogów rynku pracy i potrzeb w zakresie umiejętności oraz ich wzajemne dopasowywanie" COM(2008) 868 wersja ostateczna.2010/C. Sprawozdawczymi :Vladimíra Drbalová. Dziennik Urzędowy C 128 , 18/05/2010 P. 0074 – 0079.

⁵⁶ Partnerstwa w UE dążą zwykle do tego, aby ich lokalny rynek pracy był inkluzywny, innymi słowy społecznie integrujący, a więc taki, który ma ofertę dla wszystkich osób chcących pracować niezależnie od wieku, kwalifikacji, czy sytuacji życiowej w sektorach, które mają charakter typowo lokalny. Dlatego partnerstwa usiłują sprawić, aby na ich obszarach istniała możliwie najbogatsza i najróżnorodniejsza oferta form zatrudnienia . Partnerstwa wzbogacając lokalny rynek pracy i usuwając bariery stojące przed grupami zagrożonymi marginalizacją spełniają istotne zadanie uzupełniania zapotrzebowania na pracę, co ma znaczenie w obliczu spadku wielkości populacji w wieku produkcyjnym. Poza tym wysoki poziom zatrudnienia to również szansa na osiągnięcie większej spójności społecznej. Więcej pracujących jest najlepszym sposobem zabezpieczenia stabilności i rozwoju systemów zabezpieczenia społecznego.

Przedsiębiorczość - plan działania Unii Europejskiej na rzecz przedsiębiorczości do 2020r .

Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do przedstawia Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r. Pobudzanie ducha przedsiębiorczości w Europie z dnia 9 stycznia 2013 roku.⁵⁷

Do przywrócenia wzrostu gospodarczego i podniesienia poziomu zatrudnienia w Europie potrzebna jest większa liczba przedsiębiorców.

Przedsiębiorczość jest potężnym czynnikiem wpływającym na wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy⁵⁸: przyczynia się do powstawania nowych przedsiębiorstw i miejsc pracy, otwiera nowe rynki oraz wspomaga rozwój nowych umiejętności i zdolności.

Polityka konkurencji stanowi część kodu genetycznego UE.⁵⁹

Utworzone na mocy traktatu rzymskiego trzy instrumenty polityki konkurencji (polityka ochrony konkurencji, kontrola pomocy państwa i łączenia przedsiębiorstw) mają za zadanie utrzymywanie równych szans oraz otwartego i dynamicznego rynku. Pobudza to przedsiębiorstwa do dążenia do sukcesu w oparciu o własne zasługi – ceny, jakość, innowację – aby zaspokoić potrzeby, preferencje i życzenia konsumentów pośrednich i końcowych.

Polityka konkurencji jest głównym sprzymierzeńcem odnowy gospodarczej.

Ochrona konkurencji, kontrola pomocy państwa i łączenia przedsiębiorstw mają bezpośredni wpływ na pobudzanie wydajności i konkurencyjności. Silna konkurencja jest potrzebna do osiągnięcia celów strategii „Europa 2020” dotyczących inteligentnego i trwałego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Zapewnia ona warunki rynkowe dla włączenia społecznego pod względem finansowym, umożliwia państwom członkowskim skuteczne korygowanie nieprawidłowości rynku i stwarza podstawy zapewniania obywatelom wysokiej jakości usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym.⁶⁰

Przedsiębiorczość sprawia, że gospodarka jest **bardziej konkurencyjna i innowacyjna**, a także kluczowa dla realizacji celów szeregu europejskich polityk sektorowych⁶¹.

⁵⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r. Pobudzanie ducha przedsiębiorczości w Europie. Bruksela, dnia 9.1.2013 .COM(2012) 795 final.

⁵⁸ Odnosnie do potencjału przedsiębiorczości w zakresie tworzenia miejsc pracy – zob. Komunikat Komisji „W kierunku odnowy gospodarczej sprzyjającej zatrudnieniu”, 18.4.2012, COM(2012) 173 final.

⁵⁹ Projekt Sprawozdania Komisji Gospodarczej i Monetarnej Parlamentu Europejskiego z 18.7.2012 na temat rocznego sprawozdania dotyczącego polityki konkurencji UE(2012/XXXX(INI)).Komisja Gospodarcza i Monetarna.Sprawozdawca: Antolín Sánchez Presedo.

⁶⁰ Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego z 25 kwietnia 2013 r. w sprawie rocznego sprawozdania dotyczącego polityki konkurencji UE.(2012/2306(INI) Komisja Gospodarcza i Monetarna. Sprawozdawca Antolín Sánchez Presedo.

⁶¹ Zob. na przykład Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „»Niebieski wzrost« – szanse dla zrównoważonego wzrostu w sektorach morskich”.COM(2012) 494 final. Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie Komunikatu

Komercjalizacja nowych pomysłów prowadzi do zwiększenia wydajności i dobrobytu. Bez tworzenia miejsc pracy w nowych przedsiębiorstwach średni wzrost zatrudnienia netto byłby ujemny⁶².

Nowe przedsiębiorstwa, zwłaszcza MŚP, **stanowią najważniejsze źródło nowych miejsc pracy**: w Europie powstają w nich rocznie ponad 4 miliony nowych miejsc pracy⁶³. Jednak mechanizm tej naprawy gospodarczej zaczyna się: od 2004 r. w 23 spośród 27 państw członkowskich UE⁶⁴ **zmalął odsetek osób, które wolą samozatrudnienie od etatu**. O ile trzy lata temu 45 % Europejczyków na pierwszym miejscu wybrałoby samozatrudnienie, to obecnie **odsetek ten spadł do 37 %**⁶⁵, natomiast w Stanach Zjednoczonych i w Chinach jest znacznie wyższy: wynosi odpowiednio 51 % i 56 %. Ponadto **nowo powstałe przedsiębiorstwa rozwijają się w UE wolniej**⁶⁶ niż w Stanach Zjednoczonych lub krajach o gospodarkach wschodzących, a także **mniejsza ich liczba zalicza się do grona największych firm świata**⁶⁷.

Przedsiębiorczość jest kluczową kompetencją w ramach europejskich⁶⁸, a także działaniem uwzględnionym zarówno w najnowszym komunikacie Komisji na temat przekształcenia systemów edukacji⁶⁹.

Rola przedsiębiorczości jako instrumentu zwiększającego poziom zatrudnienia została także podkreślona w rocznej analizie wzrostu gospodarczego na 2013 r.⁷⁰.

Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „»Niebieski wzrost« – szanse dla zrównoważonego wzrostu w sektorach morskich” COM(2012) 494 final. Sprawozdawca: Christos Polyzogopoulos. Bruksela, 20 marca 2013 r. Niebieski wzrost stanowi wkład zintegrowanej polityki morskiej UE w realizację celów strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Omawiany komunikat był jednym z głównych punktów dyskusji podczas zorganizowanej przez prezydencję cypryjską konferencji ministerialnej poświęconej zintegrowanej polityce morskiej, która odbyła się w Limassol w dniu 8 października 2012 r.

⁶² Fundacja Kauffmana „Business Dynamics Statistics Briefing: Jobs created from business start-ups in the United States” http://www.kauffman.org/uploadedFiles/BDS_Jobs_Created_011209b.pdf.

⁶³ Obliczenia Komisji na podstawie danych Eurostatu (2009 r.).

⁶⁴ Państwa, w których w latach 2004-2012 wzrósł odsetek osób, które wolą samozatrudnienie, to Republika Czeska (z 30 do 34 %), Łotwa (z 42 do 49 %), Litwa (z 52 do 58 %) oraz Słowacja (z 30 do 33 %). http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/eurobarometer/index_en.htm

⁶⁵ Komisja Europejska, Flash EB nr 354 „Entrepreneurship”.

⁶⁶ Albert Bravo-Biosca „The dynamics of Europe's industrial structure and the growth of innovative firms”. Konferencja JRC w Sewilli, październik 2011 r.

⁶⁷ Co ciekawe, do europejskich gigantów korporacyjnych należy tylko 12 przedsiębiorstw powstałych w drugiej połowie XX wieku, natomiast w Stanach Zjednoczonych i w krajach o gospodarkach wschodzących liczba takich koncernów wynosi odpowiednio 51 i 46; po 1975 r. w Europie utworzono tylko trzy z nich, w Stanach Zjednoczonych – 26, a w krajach gospodarkach wschodzących – 21. T.Philippon, N. Veron, Bruegel Policy Brief 2008/1.

⁶⁸ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie. L 394/10.(2006/962/WE) Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. 30.12.2006.

⁶⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Nowe podejście do edukacji: Inwestowanie w umiejętności na rzecz lepszych efektów społeczno-gospodarczych{SWD(2012) 371 final}{SWD(2012) 372 final}{SWD(2012) 373 final}{SWD(2012) 374 final}{SWD(2012) 375 final}{SWD(2012) 376 final}{SWD(2012) 377 final} Strasburg, dnia 20.11.2012 r.COM(2012) 669 final.http://ec.europa.eu/education/news/rethinking_en.htm.

⁷⁰ Zob. roczna analiza wzrostu na 2013 r. COM(2012) 750, s. 11http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/ags2013_pl.pdf.

Głównym motywem rozpoczęcia działalności gospodarczej jest samorealizacja oraz elastyczność czasu i miejsca pracy, a nie dobre warunki ramowe ⁷¹. Dlatego **potrzebna jest radykalna zmiana europejskiej kultury i przyjęcie nowych poglądów na temat przedsiębiorczości**, aby powstała kultura, w której sukces jest publicznie doceniany, podkreślany jest wkład przedsiębiorców w europejski dobrobyt i propagowane są korzyści płynące z kariery przedsiębiorcy.⁷²

Europejski Komitet Ekonomiczno – Społeczny(EKES) w swojej opinii z 29 kwietnia 2013r uznaje i potwierdza,⁷³ zwłaszcza, jeśli chodzi o przemianę kulturową, do której musi dojść w społeczeństwie że niezwykle istotne jest inwestowanie w promowanie przedsiębiorczości i edukacji na rzecz przedsiębiorczości, aby osiągnąć proponowane cele.⁷⁴

EKES przyznaje, że kwestia finansowania jest kwestią europejską, która musi zostać rozpatrzona z wielką starannością przez wszystkie państwa członkowskie. Środki finansowe są ograniczone w obecnej sytuacji, a najbardziej dotkliwe jest to dla drobnych przedsiębiorców pragnących rozpocząć realizację swych projektów. W związku z tym niezbędne jest wzmocnienie mechanizmów finansowania wspierających ten rodzaj inicjatyw, w tym systemy wzajemnych gwarancji lub dotacje na spłatę kredytów będące istotnymi narzędziami dla małych przedsiębiorstw, które -nie mogą uzyskać finansowania na tradycyjnych rynkach⁷⁵.

Należy zachęcać do tworzenia sieci współpracy między **MŚP**, gdyż znacznie zwiększają one rentowność **MŚP** dzięki korzyściom skali (podział kosztów w ramach marketingu, zakup lub inne wspólne usługi, współpraca między przedsiębiorstwami produkującymi uzupełniające towary lub świadczącymi komplementarne usługi, możliwość innowacji i umiędzynarodowienia). Doświadczenia sieci **MŚP**⁷⁶ przybierających formę spółdzielni (grupy i konsorcja spółdzielcze, spółdzielnie rzemieślnicze, spółdzielnie **MŚP**⁷⁷, a także spółdzielnie działania i zatrudnienia) mogłyby być szczególnie interesujące w tym względzie.

⁷¹ <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/eurobarometer/>.

⁷² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020r. Pobudzanie ducha przedsiębiorczości w Europie. Bruksela, dnia 9.1.2013.COM(2012) 795 final.

⁷³ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie Komunikatu Komisji „Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r. Pobudzanie ducha przedsiębiorczości w Europie”COM(2012) 795 final. Sprawozdawca: Gonçalo Lobo XAVIER. Współsprawozdawca: Ronny LANNOO. Bruksela, 23 maja 2013 r.

⁷⁴ Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny. 141. posiedzenie, 29 kwietnia 2013 r. Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji .Poprawka 2 zgłoszona przez Giuseppe Guerinio-Dot.: Komunikat Komisji „Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r. Pobudzanie ducha przedsiębiorczości w Europie” – COM(2012) 795 final. Sygn.: Projekt opinii CES941-2013_00_00_TRA_PA. INT/679.Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r.

⁷⁵ Dz.U. C 181 z 21.6.2012, s. 125 i Dz.U. C 351 z 15.11.2012, s. 45.

⁷⁶Kazimierz W. Krupa. Sieci biznesowe i innowacyjność MSP. Prace Komisji Gospodarki Przemysłu.nr.14.Kraków-Warszawa 2009.s.76. Sieci biznesowe to sojusze pomiędzy firmami, które wspólnie pracują nad realizacją zasadniczych celów gospodarczych. Mogą one być ustalone między MSP w ramach klastrów, ale istnieją również poza klastrami.

⁷⁷ Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego z 12 czerwca 2013_sprawie wkładu spółdzielni w walkę z kryzysem (2012/2321(INI)). Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii. Sprawozdawczyni: Patrizia Toia. W UE istnieje ok. 160 000 przedsiębiorstw spółdzielczych należących do 123 mln członków i dających miejsca pracy 5,4 mln osób – w tym ok. 50 000 przedsiębiorstw spółdzielczych w sektorze przemysłu oraz w sektorze usług oferujących zatrudnienie 1,4 mln osób – oraz że spółdzielnie wypracowują średnio ok. 5% PKB państwa członkowskiego.

EKES przyznaje, że przedsiębiorczość powinna być postrzegana w społeczeństwie nie jako sposób na rozwiązanie wszystkich problemów, lecz raczej jako zmiana postępowania niezbędna w celu zbudowania kultury innowacji, poszukiwania wiedzy i możliwości biznesowych, aby zapewnić zrównoważony wzrost gospodarczy i dobrobyt społeczny.

EKES popiera nawiązanie do różnorodnych form przedsiębiorczości, takich jak spółdzielnie i przedsiębiorstwa rodzinne. Ta różnorodność jest źródłem bogactwa i innowacji, co przynosi korzyści wszystkim obywatelom. EKES wyraża niemniej ubolewanie, że nie uwzględniono tego wyrażnie w planie działania.

Komitet zaleca, aby Komisja i państwa członkowskie wdrażały plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r. w ścisłej współpracy z różnymi organizacjami reprezentatywnymi dla MŚP, mając na uwadze ich zasięg i znaczenie w kontekście europejskim.

EKES zgadza się, że należy skoordynować politykę wspierania przedsiębiorczości z polityką z zakresu kształcenia, angażując ciała pedagogiczne i propagując tę koncepcję od pierwszych lat nauki. Apeluje również o koordynację działań zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim, w celu zapewnienia harmonijnej realizacji proponowanych działań.⁷⁸

Aby uczynić przedsiębiorczość siłą napędową wzrostu naszej gospodarki, w **Europie musi dokonać się gruntowna, daleko idąca zmiana kulturowa**. W nawiązaniu do obecnego kryzysu gospodarczego i nowego mechanizmu zarządzania gospodarczego w niniejszym komunikacie rozwinięto i zaakcentowano działania w tych dziedzinach, w których w przeglądzie programu „Small Business Act”⁷⁹ stwierdzono konieczność osiągnięcia dalszej poprawy na poziomie krajowym i europejskim. Każde MŚP jest inne: ich zróżnicowanie pod względem wielkości, obszaru działania i formy działalności gospodarczej wymaga odpowiedniego podejścia decydentów. Zasada ta ma zastosowanie zarówno do wolnych zawodów, jak i indywidualnych przedsiębiorców, którzy również wnoszą znaczący wkład w gospodarkę UE⁸⁰.

Zasada „najpierw myśl na małą skalę” musi stać się podstawą polityki europejskiej i krajowej.

Musimy czynić starania, aby fakt bycia przedsiębiorcą stanowił dla Europejczyków atrakcyjną perspektywę. Dotyczy to również przedsiębiorców społecznych, których potencjał często jest niedoceniany⁸¹. Tworzą oni zrównoważone miejsca pracy i przez cały czas wykazywali się

⁷⁸ Europejski Komitet Ekonomiczno- Społeczny. Poprawka 2- zgłoszona przez Giuseppe Guerinio- Dot.: Komunikat Komisji „Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r. Pobudzanie ducha przedsiębiorczości w Europie” – COM(2012) 795 final. INT/679-Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r. 141. posiedzenie, 29 kwietnia 2013 r. Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji.

⁷⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów . Przegląd programu „Small Business Act” dla Europy Bruksela, dnia 23.2.2011.KOM(2011) 78 wersja ostateczna.

⁸⁰ Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Tekst mający znaczenie dla EOG) L 255/22 Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. 30.9.2005 „W zakresie, w jakim są one regulowane, niniejsza dyrektywa dotyczy również wolnych zawodów, do których, zgodnie z niniejszą dyrektywą, należą zawody wykonywane osobiście na podstawie odpowiednich kwalifikacji zawodowych w sposób odpowiedzialny i zawodowo niezależny przez osoby świadczące usługi intelektualne i koncepcyjne w interesie klienta i w interesie publicznym”.

⁸¹ Komunikat Komisji: Inicjatywa na rzecz przedsiębiorczości społecznej. Budowanie ekosystemu sprzyjającego przedsiębiorstwom społecznym w centrum społecznej gospodarki i społecznych innowacji {SEK(2011) 1278 wersja

większą odpornością na kryzys niż gospodarka w sensie ogólnym. Przedsiębiorcy społeczni są innowatorami, stanowią czynnik napędzający włączenie społeczne i przyczyniają się do osiągnięcia celów strategii „Europa 2020”.

W celu sprzyjania „silnie konkurencyjnej społecznej gospodarce rynkowej” Komisja Europejska umieściła gospodarkę społeczną i innowacje społeczne w samym centrum swoich zainteresowań, pod względem zarówno spójności terytorialnej, jak i poszukiwań oryginalnych rozwiązań problemów społecznych, w szczególności walki z ubóstwem i wykluczeniem, w ramach swojej strategii „Europa 2020”⁸², projektu przewodniego „Unia innowacji”⁸³, europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym⁸⁴ i „Aktu o jednolitym rynku (Single Market Act)”⁸⁵.

Przedsiębiorstwa społeczne. Celem przedsiębiorstw społecznych, które stanowią podmioty gospodarki społecznej, jest przede wszystkim oddziaływanie społeczne a nie generowanie zysków dla właścicieli lub udziałowców. Prowadzą one działalność na rynku dostarczając towary i świadcząc usługi w sposób przedsiębiorczy i innowacyjny i wykorzystują zyski głównie na realizację celów społecznych. Przedsiębiorstwami tego rodzaju zarządza się w sposób odpowiedzialny i przejrzysty, w szczególności poprzez zapewnienie uczestnictwa pracowników, konsumentów i podmiotów, których dotyczy ich działalność gospodarczą⁸⁶.

Warto tym miejscu zwrócić uwagę na Opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego 19 września 2012 r. w sprawie Komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Regionów i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Plan działania na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla MŚP” w której stwierdza się min:

- a.) EKES z zadowoleniem odnosi się do wniosku Komisji Europejskiej dotyczącego rozporządzenia w sprawie funduszy na rzecz przedsiębiorczości społecznej i

ostateczna} Bruksela, dnia 25.10.2011 KOM(2011) 682 wersja ostateczna.(przyjęty w dniu 25/10/2011) „Budowanie ekosystemu sprzyjającego przedsiębiorstwom społecznym w centrum społecznej gospodarki i społecznych innowacji”. Celem przedsiębiorstw społecznych, które stanowią podmioty gospodarki społecznej, jest przede wszystkim oddziaływanie społeczne, a nie generowanie zysków dla właścicieli lub udziałowców.

⁸² Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, COM(2010) 2020.

⁸³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego Projekt przewodni strategii Europa 2020.Unia innowacji. SEC(2010) 1161. Bruksela, dnia 6.10.2010 r. COM(2010) 546 wersja ostateczna.

⁸⁴ Komunikat – Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: europejskie ramy na rzecz spójności społecznej i terytorialnej COM(2010) 758 wersja ostateczna z dnia 16 grudnia 2010 r.

⁸⁵ Akt o jednolitym rynku .Dwanaście dźwigni na rzecz pobudzenia wzrostu gospodarczego i wzmocnienia zaufania „Wspólnie na rzecz nowego wzrostu gospodarczego” {SEK(2011) 467 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 13.4.2011 KOM(2011) 206 wersja ostateczna. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego Projekt przewodni strategii Europa 2020.Unia innowacji. SEC(2010) 1161. Bruksela, dnia 6.10.2010 r. COM(2010) 546 wersja ostateczna.

⁸⁶ Do celów niniejszego komunikatu angielskie terminy *Social Business* i *Social enterprise* odpowiadają pojęciu „przedsiębiorstwa społecznego”. Komunikat Komisji .Inicjatywa na rzecz przedsiębiorczości społecznej .Budowanie ekosystemu sprzyjającego przedsiębiorstwom społecznym w centrum społecznej gospodarki i społecznych innowacji{SEK(2011) 1278 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 25.10.2011KOM(2011) 682 wersja ostateczna. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady(UE) nr 346/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie europejskich funduszy na rzecz przedsiębiorczości społecznej (Tekst mający znaczenie dla EOG) Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. L 115/18. 25.4.2013.

przypomina Komisji, że poprawa dostępu do odpowiedniego kapitału dla przedsiębiorstw społecznych musi pozostać sprawą priorytetową. EKES przedstawił swoją opinię w tej sprawie na początku roku 2012. Jednym z wyzwań jest potrzeba pomiaru skutków społecznych uzyskiwanych przez przedsiębiorstwa portfelowe i wpływu tych przedsiębiorstw na społeczeństwo, a także potrzeba sprawozdawczości w tej dziedzinie. EKES sugeruje przeprowadzenie wspólnych badań na poziomie unijnym w celu opracowania kryteriów i wskaźników mających pomóc w rozwiązywaniu problemów tego typu. Komitet przypomina Komisji, że fundusze takie powinny być tylko jednym z wielu narzędzi w zbiorze niezbędnych instrumentów finansowych, które należy w przyszłości przygotować.

- b.) EKES zachęca także państwa członkowskie do bardziej powszechnego uznawania różnych form przedsiębiorstw społecznych. Gdyby przedsiębiorstwa te cieszyły się większym uznaniem, zmniejszyłaby się waga ryzyka przy udzielaniu im kredytów, a co za tym idzie przedsiębiorstwa społeczne przestałyby znajdować się pod tym względem w niekorzystnym położeniu – w porównaniu z firmami tradycyjnymi.⁸⁷

Działania Komisji Europejskiej w następstwie konsultacji z Małymi Średnimi Przedsiębiorstwami na temat dziesięciu najbardziej obciążających regulacji Unii Europejskiej .

Działania Komisji Europejskiej przedstawia Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów z dnia 18 czerwca 2013 r.⁸⁸

Małe i średnie przedsiębiorstwa odgrywają kluczową rolę w kontekście wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy⁸⁹ .

⁸⁷ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Regionów i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Plan działania na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla MSP” Bruksela, 19 września 2012 r.COM(2011) 870 final .Dziennik Urzędowy C 351 , 15/11/2012 P. 0045 - 0051

⁸⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów .Działania Komisji w następstwie konsultacji z MŚP na temat dziesięciu najbardziej obciążających regulacji UE. Bruksela, dnia 18.6.2013 r. COM(2013) 446 final.

⁸⁹ 20,7 mln MŚP zapewnia miejsca pracy dla ponad 65 % osób zatrudnionych w sektorze prywatnym. MŚP są

Na przestrzeni lat Komisja podejmowała szereg działań na rzecz wsparcia tych przedsiębiorstw i w dalszym ciągu wzmacnia działania prowadzone w tym obszarze. Jednym z takich działań było wydanie w listopadzie 2011 r. decyzji, w której wezwano do podjęcia wspólnego wysiłku na rzecz zmniejszenia obciążeń regulacyjnych nakładanych na MŚP.⁹⁰

W ramach tego wysiłku Komisja zwróciła się do MŚP, podczas konferencji i konsultacji przeprowadzonych w całym 2012 r., z prośbą o wskazanie przepisów i obszarów prawodawstwa UE, które ich zdaniem powodują największe obciążenia. Przedsiębiorstwa wzięły aktywny udział w tej inicjatywie⁹¹. Na podstawie otrzymanych odpowiedzi Komisja opracowała listę aktów prawnych UE, które MŚP i organizacje zainteresowanych stron uznały za najbardziej obciążające⁹².

Wyniki inicjatywy dotyczącej dziesięciu najbardziej obciążających regulacji oraz wyniki szeregu innych działań podjętych przez Komisję zostały ogłoszone w komunikacie pt. „Inteligentne regulacje – odpowiedź na potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw”⁹³, który został opublikowany w marcu. Państwa członkowskie zostały również poinformowane o wynikach inicjatywy za pośrednictwem sieci rzeczników ds. MŚP. Komisja zobowiązała się do niezwłocznego podjęcia bezpośrednich działań następczych wobec uwag przedstawionych przez MŚP. Rada Europejska z zadowoleniem przyjęła tę inicjatywę i zwróciła się do Komisji o przedłożenie odpowiedniego sprawozdania do czerwca⁹⁴. W niniejszym sprawozdaniu wskazuje się działania następcze podjęte w odpowiedzi na wezwanie Rady w odniesieniu do głównych wyników konsultacji tj:

1. Wyniki inicjatywy dotyczącej dziesięciu najbardziej obciążających regulacji i podjęte działania następcze.

W odniesieniu do każdego z dziesięciu najczęściej wskazywanych środków legislacyjnych Komisja podjęła już działania. W przypadkach, w których było to możliwe, Komisja sama podejmowała bezpośrednie działania w celu rozwiązania problemu. W innych obszarach, w których konieczne jest wprowadzenie zmian legislacyjnych, Komisja przedstawiła odpowiednie wnioski współprawodawcy. Nieco

jednymi z najbardziej innowacyjnych rodzajów przedsiębiorstw i pełnią przewodnią rolę w tworzeniu miejsc pracy i stymulowaniu wzrostu. Poza kwestiami związanymi z dostępem do finansowania i rynków obciążenia regulacyjne stanowią jedną z najpoważniejszych barier utrudniających małym przedsiębiorstwom rozpoczęcie działalności i rozwój. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów „Najpierw myśl na małą skalę” Program „Small Business Act” dla Europy {SEK(2008) 2101} {SEK(2008) 2102} COM(2008)394 Bruksela, dnia 25.6.2008 KOM(2008) 394 wersja ostateczna.

⁹⁰ Sprawozdanie Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego. Zmniejszanie obciążeń regulacyjnych dla MŚP

Dostosowanie przepisów UE do potrzeb mikroprzedsiębiorstw Bruksela, dnia 23.11.2011 KOM(2011) 803 wersja ostateczna

⁹¹ W ramach przedmiotowych konsultacji wpłynęło 1000 odpowiedzi, spośród których 779 pochodziło od przedsiębiorstw, a 154 od organizacji reprezentujących ich interesy. COM(2013)122, SWD(2013)60

⁹² Lista powstała w wyniku połączenia list 20 środków legislacyjnych najczęściej wskazywanych odpowiednio przez przedsiębiorstwa i organizacje reprezentujące ich interesy. Środki najczęściej pojawiające się na obydwu listach zostały włączone do listy 14 środków legislacyjnych. - Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów „Inteligentne regulacje – odpowiedź na potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw” {SWD(2013) 60 final} Bruksela, dnia 7.3.2013 r. COM(2013) 122 final.

⁹³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów „Inteligentne regulacje – odpowiedź na potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw” {SWD(2013) 60 final} Bruksela, dnia 7.3.2013 r. COM(2013) 122 final

⁹⁴ Konkluzje Rady Europejskiej – 14 marca 2013 r., EUCO 23/13 Bruksela, 14 marca 2013 r. (OR. en) EUCO 23/13CO EUR 3CO#CL 2.

ponad połowa działań wskazanych poniżej dotyczy zagadnień, w odniesieniu do których Parlament Europejski i Rada muszą podjąć odpowiednie kroki. Komisja albo już przystąpiła do przeglądu przedmiotowego prawodawstwa, albo planuje przeprowadzenie przeglądu w celu określenia najlepszego kierunku działań. **Zgłoszone przez MŚP uwagi**, które nie zostały uwzględnione w głównej liście dziesięciu najbardziej obciążających regulacji, zostaną przeanalizowane w ramach szerzej zakrojonego programu redukcji obciążeń regulacyjnych, tj. programu REFIT.⁹⁵ Przewiduje się, że sprawozdanie z postępu prac zostanie opublikowane jesienią.

1.1 Działania, które Komisja już przeprowadziła z własnej inicjatywy.

Chemikalia

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH).⁹⁶

1.2 Wnioski Komisji, do których musi odnieść się prawodawca unijny.

Ochrona danych

Dyrektywa 95/46/WE w sprawie ochrony danych osobowych (rewizja⁹⁷ w ramach procedury ustawodawczej oczekuje obecnie na pierwsze czytanie w Parlamencie Europejskim)⁹⁸

Zatrudnienie

Dyrektywa 96/71/WE dotycząca delegowania pracowników w ramach świadczenia usług (dodatkowy środek⁹⁹ w ramach procedury ustawodawczej oczekuje na pierwsze czytanie w Parlamencie Europejskim)

⁹⁵ Projekt Opinii Komitetu Regionów. CIVEX-V-040.101. sesja plenarna w dniu 30 maja 2013 r. Sprawozdawca: Lord Graham TOPE (UK/ALDE)członek Rady Gminy London Borough of Sutton. Komunikat Komisji „Sprawność regulacyjna UE”.COM(2012) 746 final z uwzględnieniem następujących dokumentów: Dokument roboczy służb Komisji „Przegląd polityki Komisji w zakresie konsultacji” SWD(2012) 422 final. Dokument roboczy służb Komisji „Program działań na rzecz zmniejszenia obciążeń administracyjnych w Unii Europejskiej – sprawozdanie ostateczne”.SWD(2012) 423 final.

⁹⁶ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE .Dziennik Urzędowy L 396 , 30/12/2006 P. 0001 – 0851.Dziennik Urzędowy L 396 , 30/12/2006 P. 0001 – 0852.Dziennik Urzędowy L 396 , 30/12/2006 P. 0001 – 0853.Dziennik Urzędowy L 396 , 30/12/2006 P. 0001 – 0849.Dziennik Urzędowy L 396 , 30/12/2006 P. 0001 – 0850.Dziennik Urzędowy L 396 , 30/12/2006 P. 0001 – 0848.Dziennik Urzędowy L 396 , 30/12/2006 P. 0001 – 0794.Dziennik Urzędowy L 396 , 30/12/2006 P. 0001 – 0854.

⁹⁷Wniosek .Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SEC(2012) 72 final} {SEC(2012) 73 final} Bruksela, dnia 25.1.2012 r. COM(2012) 11 final 2012/0011 (COD).

⁹⁸ Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych, Dz.U. L 281 z 23.11.1995. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego , Rady , Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów Ochrona prywatności w połączonym świecie – europejskie ramy ochrony danych w XXI wieku.(Tekst mający znaczenie dla EOG) Bruksela, dnia 25.1.2012 r. COM(2012) 9 final.

Bezpieczeństwo produktów

Dyrektywa 2001/95/WE w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (rewizja¹⁰⁰ w ramach procedury ustawodawczej oczekuje obecnie na pierwsze czytanie w Parlamencie Europejskim)

Zamówienia publiczne

Dyrektywa 2004/18/WE w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (rewizja¹⁰¹ w ramach procedury ustawodawczej oczekuje obecnie na pierwsze czytanie w Parlamencie Europejskim)

Uznawanie kwalifikacji zawodowych

Dyrektywa 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (rewizja¹⁰² w ramach procedury ustawodawczej oczekuje obecnie na pierwsze czytanie w Parlamencie Europejskim)

Transport drogowy

Rozporządzenie (EWG) nr 3821/85 w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym (rewizja¹⁰³ bliska przyjęcia w ramach procedury ustawodawczej)

2. Planowane lub już przeprowadzane oceny Komisji

Zatrudnienie

Dyrektywa Rady 89/391/EWG w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy.

Dyrektywa 2008/104/WE w sprawie pracy tymczasowej

Dyrektywa 2003/88/WE dotycząca niektórych aspektów organizacji czasu pracy

⁹⁹ Wniosek Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie egzekwowania dyrektywy 96/71/WE dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SWD(2012) 63 final} {SWD(2012) 64 final} Bruksela, dnia 21.3.2012 r. COM(2012) 131 final 2012/0061 (COD).

¹⁰⁰ Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie bezpieczeństwa produktów konsumpcyjnych, uchylające dyrektywę Rady 87/357/EWG oraz dyrektywę 2001/95/WE (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SWD(2013) 33 final} {SWD(2013) 34 final} Bruksela, dnia 13.2.2013 COM(2013) 78 final 2013/0049 (COD).

¹⁰¹ Wniosek Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zamówień publicznych (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SEC(2011) 1585} {SEC(2011) 1586} Bruksela, dnia 20.12.2011 r. KOM(2011) 896 wersja ostateczna 2011/0438 (COD).

¹⁰² Wniosek Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca dyrektywę 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych i rozporządzenie [...] w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SEK(2011) 1558 wersja ostateczna} {SEK(2011) 1559 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 19.12.2011 .KOM(2011) 883 wersja ostateczna .2011/0435 (COD).

¹⁰³ Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym oraz rozporządzenie (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SEK(2011) 947 wersja ostateczna} {SEK(2011) 948 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 19.7.2011 .KOM(2011) 451 wersja ostateczna .2011/0196 (COD).

Podatek od wartości dodanej

Dyrektywa 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej.

Dyrektywa 2008/9/WE określająca szczegółowe zasady zwrotu podatku od wartości Dodanej.

Odpady

Dyrektywa 2008/98 w sprawie odpadów oraz decyzja 2000/532/WE ustanawiająca wykazy odpadów i odpadów niebezpiecznych.

Rozporządzenie 1013/2006 w sprawie przemieszczania odpadów

Inteligentne regulacje – odpowiedź na potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw.

Powyższą problematykę przedstawia - Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego , Rady , Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów .Inteligentne regulacje – odpowiedź na potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw.¹⁰⁴

Małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią trzon gospodarki europejskiej i wnoszą znaczący wkład w innowację, wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy. W UE istnieje **20,7 mln MŚP**, a zatrudniają one 67% wszystkich pracowników sektora prywatnego. Niedawne badanie wykazało, że w latach 2002–2010 85% nowych miejsc pracy netto w UE zostało stworzonych przez **MŚP**. To wyraźnie wskazuje na ich znaczenie dla wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy w Europie.¹⁰⁵

MŚP rozwijają się najlepiej w otoczeniu biznesu, w którym regulacje uwzględniają szczególne potrzeby **MŚP**, realizując jednocześnie założone cele strategiczne. Regulacji potrzebuje jednolity rynek, gdyż gwarantują one równe warunki wyjściowe poprzez zapewnienie uczciwej konkurencji, przyczynianie się do poprawy zdrowia i bezpieczeństwa ludzi oraz ochrony środowiska naturalnego, pracowników i konsumentów. **Regulacje te służą do osiągnięcia celów polityki publicznej UE i przynoszą korzyści obywatelom Europy. Należy je zatem opracowywać z myślą o MŚP.**

Od czasu przyjęcia programu „Small Business Act” dla Europy (SBA) zmniejszanie formalności administracyjnych i słuchanie głosu MŚP stały się nieodzownymi aspektami prac Komisji. Komunikat Komisji „Zmniejszanie obciążeń regulacyjnych dla MŚP – dostosowanie przepisów UE do potrzeb mikroprzedsiębiorstw” z 2011 r. posunął te prace o krok dalej. Komunikat ten został przygotowany w oparciu o wspomnianą zasadę „najpierw myśl na małą skalę” określoną w programie SBA, zgodnie z którą przy

¹⁰⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego , Rady , Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów .Inteligentne regulacje – odpowiedź na potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw. {SWD(2013) 60 final} Bruksela, dnia 7.3.2013 r. COM(2013) 122 final.

¹⁰⁵ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/supportingdocuments/2012/dosmes-create-more-and-better-jobs_en.pdf

opracowywaniu prawodawstwa należy uwzględnić jego wpływ na **MŚP**, a także należy uproszczać istniejące otoczenie regulacyjne.¹⁰⁶

W komunikacie przewidziano możliwość wyłączenia mikroprzedsiębiorstw z regulacji, w przypadku gdy jest to uzasadnione, oraz wprowadzenia mniej rygorystycznych przepisów w odniesieniu do MŚP¹⁰⁷

Całkiem niedawno w komunikacie dotyczącym polityki w dziedzinie przemysłu¹⁰⁸ zalecono uproszczenie otoczenia regulacyjnego i administracyjnego, w szczególności dla **MŚP** i podkreślono znaczenie prostych, stałych i przewidywalnych długoterminowych ram regulacyjnych dla inwestycji w nowe technologie i innowacje. Ponadto zgodnie z nowym programem sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT) identyfikacja możliwości uproszczenia, niepotrzebnych kosztów regulacyjnych oraz obszarów dla poprawy wydajności stanie się integralnym i trwałym elementem kształtowania polityki i programowania.¹⁰⁹

W niniejszym komunikacie omawia się postępy w następujących dziedzinach:

- a.) stosowanie zwolnień w odniesieniu do mikroprzedsiębiorstw;
- b.) wprowadzanie mniej rygorystycznych przepisów dla **MŚP**;
- c.) wprowadzanie tablicy wyników dla **MŚP**;
- d.) zapewnianie sprawności regulacyjnej.

Wskazano w nim również kolejne kroki, które zostaną podjęte w odniesieniu do **MŚP** w procesie kształtowania polityki i programowania.

Przykłady zwolnień dla MŚP, które zostały przyjęte przez prawodawcę UE i są właśnie wdrażane przez państwa członkowskie:

- a.) Małe sklepy sprzedające urządzenia elektryczne i elektroniczne nie muszą zapewniać specjalnego miejsca w celu spełnienia obowiązku odbioru odpadów zgodnie z nową dyrektywą w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego¹¹⁰. Obowiązek odbioru zużytego sprzętu odnosi się wyłącznie do sklepów detalicznych o powierzchni co najmniej 400 m² o Producenti odpowiedzialni za mniej niż 500 rejestracji nowych samochodów osobowych rocznie są wyłączeni z obowiązku osiągnięcia docelowego poziomu emisji CO₂

¹⁰⁶ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów „Najpierw myśl na małą skalę” Program „Small Business Act” dla Europy {SEK(2008) 2101} {SEK(2008) 2102} Bruksela, dnia 25.6.2008 KOM(2008) 394 wersja ostateczna COM(2008) 394.s. 7.

¹⁰⁷ Sprawozdanie Komisji „Zmniejszanie obciążeń regulacyjnych dla MŚP – dostosowanie przepisów UE do potrzeb mikroprzedsiębiorstw”, COM(2011) 803.

¹⁰⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów. Silniejszy przemysł europejski na rzecz wzrostu i ożywienia gospodarczego. Aktualizacja komunikatu w sprawie polityki przemysłowej. {SWD(2012) 297 final} {SWD(2012) 298 final} {SWD(2012) 299 final} Bruksela, dnia 10.10.2012 COM(2012) 582 final

¹⁰⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów Sprawność regulacyjna UE {SWD(2012) 422 final} {SWD(2012) 423 final} Strasburg, dnia 12.12.2012 COM(2012) 746 final http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/com_2013_en.pdf

¹¹⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/19/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE), Dz.U. L 197 z 24.7.2012, s. 38.

zgodnie z wnioskiem Komisji w sprawie rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 443/2009 dotyczącego emisji pochodzących z samochodów.¹¹¹

- b.) Proponuje się zwolnić niektóre kategorie pojazdów użytkowane w promieniu mniejszym niż 100 km od bazy przedsiębiorstwa ze stosowania przepisów rozporządzenia (WE) nr 561/2006, a więc z wymogów dotyczących tachografów.¹¹²
- c.) W nowym rozporządzeniu o ochronie danych osobowych¹¹³ proponuje się, by przedsiębiorstwa liczące mniej niż 250 pracowników nie musiały posiadać inspektora ochrony danych. Przewidziano w nim również obowiązek uwzględniania szczególnych środków w odniesieniu do **MŚP** w kontekście aktów delegowanych Komisji mających na celu bardziej szczegółowe określenie kryteriów służących do ustalania, czy ocena skutków dotycząca ochrony danych jest konieczna.
- d.) **MŚP** zatrudniające mniej niż 250 osób nie będą musiały spełniać wymogu zawartego we wniosku Komisji w sprawie kobiet w organach spółek¹¹⁴, zgodnie z którym przedsiębiorstwa, które mają mniej niż 40% udziału niedostatecznie reprezentowanej płci wśród dyrektorów niewykonawczych spółek, będą musiały stosować przejrzyste procedury rekrutacji oparte na neutralnych kryteriach wyboru, aby osiągnąć poziom 40% do dnia 1 stycznia 2020 r

Ograniczenia możliwych zwolnień:

- a.) Gdy w kontekście dyrektywy o delegowaniu pracowników dyskutowano nad problemem omijania minimalnych standardów UE dotyczących ochrony pracowników przez „firmy skrzynki pocztowe”¹¹⁵, stało się jasne, że nie można wyłączyć w tym przypadku mikroprzedsiębiorstw. Wynika to z faktu, że takie „firmy-skrzynki pocztowe” są już niemalże ze swojej natury mikroprzedsiębiorstwami i wyłączenie ich podważyłoby główny cel tego środka, jakim jest walka z nieuczciwymi praktykami handlowymi i niesprawiedliwym traktowaniem pracowników.

¹¹¹ Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (WE) nr 443/2009 w celu określenia warunków osiągnięcia docelowego zmniejszenia emisji CO₂ z nowych samochodów osobowych przewidzianego na 2020 r. {SWD(2012) 213 final} {SWD(2012) 214 final} Bruksela, dnia 11.7.2012 r. COM(2012) 393 final .2012/0190 (COD).

¹¹² Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym oraz rozporządzenie (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SEK(2011) 947 wersja ostateczna} {SEK(2011) 948 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 19.7.2011 KOM(2011) 451 wersja ostateczna.2011/0196 (COD)

¹¹³ Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SEC(2012) 72 final} {SEC(2012) 73 final} Bruksela, dnia 25.1.2012 r. COM(2012) 11 final .2012/0011 (COD).

¹¹⁴ Wniosek Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie poprawy równowagi płci wśród dyrektorów niewykonawczych spółek, których akcje są notowane na giełdzie i odnośnych środków (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SWD(2012) 348 final} {SWD(2012) 349 final} Bruksela, dnia 14.11.2012 r. COM(2012) 614 final .2012/0299 (COD.)

¹¹⁵ Przedsiębiorstwa mające oficjalną siedzibę w państwie członkowskim, w którym nie prowadzą swojej działalności, założone w celu uniknięcia regulacji istniejących w innym państwie członkowskim.

- b.) We wniosku Komisji dotyczącym nowego rozporządzenia w sprawie prekursorów narkotyków ogólne wyłączenie mikroprzedsiębiorstw było niemożliwe, ponieważ mogłoby to stanowić łatwy sposób obejścia celów tych przepisów. Handlarze mogliby zakładać działalność jako mikroprzedsiębiorstwa w celu unikania kontroli właściwych organów. Jednocześnie istniejące ramy prawne już uwzględniają szczególne potrzeby mikroprzedsiębiorstw, gdyż na podstawie ustalonych progów przedsiębiorstwa, których wielkość zakupu lub sprzedaży prekursorów narkotyków nie przekracza określonego progu, są zwolnione z konieczności wypełnienia większości zobowiązań.

Przykłady mniej rygorystycznych uregulowań dla MŚP, które zostały ostatnio przyjęte przez prawodawcę UE i niedawno weszły w życie lub są właśnie wdrażane przez państwa członkowskie:

- a.) Zachęca się MŚP, ale nie zobowiązuje ich, do przeprowadzania audytu energetycznego zgodnie z nową dyrektywą w sprawie efektywności energetycznej 2012/27/UE. Państwa członkowskie mogą ustanowić systemy wsparcia dla MŚP, by w przypadku zawarcia przez te ostatnie dobrowolnych umów pokryć poniesione przez nie koszty zarówno audytu energetycznego, jak i realizacji bardzo kosztownych zaleceń audytu.
- b.) Mikroprzedsiębiorstwa mają obecnie możliwość wybrania prostszego sposobu na wykazanie, że wszelkie jednorazowe wyroby budowlane wprowadzane przez nie do obrotu spełniają obowiązujące normy zgodnie z rozporządzeniem nr 305/2011.

Przykłady mniej rygorystycznych przepisów dla MŚP, które zostały zaproponowane przez Komisję i są obecnie przedmiotem unijnej procedury ustawodawczej:

- Komisja przedstawiła propozycje zmierzające do ułatwienia uczestnictwa MŚP w zamówieniach publicznych. Oferenci składający oferty w przetargach publicznych mogą zamiast dokumentów oryginalnych lub zaświadczeń przedkładać oświadczenia własne, by wykazać, że spełniają oni kryteria kwalifikowalności. Jedynie zwycięski oferent zostanie poproszony o przedstawienie dokumentów w oryginale. Zachęcać się będzie do dzielenia zamówień publicznych na mniejsze części. Wraz z szerszym stosowaniem elektronicznych zamówień publicznych te zmodernizowane zasady w proponowanej dyrektywie o zamówieniach publicznych¹¹⁶ ułatwią uczestnictwo MŚP w umowach o wartości około 18% unijnego PKB.

Tablica wyników dla MŚP

Komisja publikuje co roku tablicę wyników obejmującą inicjatywy regulacyjne, które przypuszczalnie mogą mieć znaczący wpływ na MŚP. Dzięki niej wszystkie zainteresowane strony, w tym sieci krajowych rzeczników ds. MŚP, mogą stwierdzić, w jakich dziedzinach i w jaki sposób na poziomie UE dokonują się postępy w zakresie przepisów istotnych dla MŚP.

¹¹⁶ Wniosek .Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zamówień publicznych (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SEC(2011) 1585} {SEC(2011) 1586} Bruksela, dnia 20.12.2011 r. .KOM(2011) 896 wersja ostateczna .2011/0438 (COD).

Tablica ta umożliwia śledzenie postępów w cyklu legislacyjnym poczynając od wniosku Komisji aż po wdrażanie w państwach członkowskich. Wskazuje ona na główne kwestie w tym względzie i stanowiska przyjęte w całym cyklu legislacyjnym oraz odpowiednio sygnalizuje, gdy obciążenie regulacyjne zwiększyło się lub zmniejszyło na różnych etapach tego procesu, od przyjęcia wniosku przez Komisję do wdrażania przepisów. Śledzenie postępów wdrażania w państwach członkowskich pozwoli na ocenę wyniku w świetle najlepszych praktyk na poziomie, który ma bezpośredni wpływ na przedsiębiorstwa¹¹⁷. Dzięki temu będzie widoczne, w jaki sposób różne koncepcje wdrażania mogą wpłynąć na ogólne wyniki.

Główne akty prawne i wnioski ustawodawcze, które monitoruje się ściśle w tablicy, zostały opisane w sprawozdaniu „Zmniejszanie obciążeń regulacyjnych dla MŚP – dostosowanie przepisów UE do potrzeb mikroprzedsiębiorstw” z listopada 2011 r.¹¹⁸. Z wymienionych tam 13 inicjatyw Komisja przyjęła 3 wnioski¹¹⁹, które znajdują się w tegorocznej tablicy. Tablica wyników zawiera również informacje na temat innych inicjatyw z roku 2012 mających znaczący wpływ na MŚP.

Wspieranie i konsultowanie MŚP

1. Konsultacje z MŚP – ogólne aspekty

MŚP oraz organizacje reprezentujące ich interesy chcą wiedzieć, jakie nowe inicjatywy regulacyjne są obecnie rozpatrywane przez Komisję, jaki wpływ mogą mieć te inicjatywy oraz kiedy będzie można przedstawić swoje opinie w trakcie prac przygotowawczych. Przyjęły one z zadowoleniem opublikowanie planów działania, a wiele MŚP poprosiło o informowanie ich z wyprzedzeniem o przyszłych konsultacjach. Komisja unowocześnia swoje standardy w zakresie konsultacji i przewiduje publikację stale aktualizowanego kalendarza planowanych konsultacji na stronie internetowej „Twój głos w Europie”. Komisja stworzyła również mechanizm ostrzegania dla podmiotów ujętych w rejestrze służącym przejrzystości w celu informowania zainteresowanych stron o planach działania i przyszłych konsultacjach.

2. Konsultacje „TOP 10”

W ramach ogólnounijnych otwartych konsultacji internetowych przeprowadzonych od października do grudnia 2012 r. Komisja poprosiła MŚP oraz organizacje reprezentujące ich interesy do podania dziesięciu obszarów lub aktów prawnych UE, które ich zdaniem powodują dla nich największe utrudnienia. Respondenci mogli przy tym wybierać z

¹¹⁷http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/admin_burden/best_practice_report/best_practice_report_en.htm

¹¹⁸ Zob. załącznik II komunikatu Komisji COM (2011) 803. Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego Zmniejszanie obciążeń regulacyjnych dla MŚP. Dostosowanie przepisów UE do potrzeb mikroprzedsiębiorstw. Bruksela, dnia 23.11.2011 KOM(2011) 803 wersja ostateczna.

¹¹⁹ Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Tekst mający znaczenie dla EOG) Bruksela, dnia 25.1.2012 r. COM(2012) 11 final 2012/0011 (COD){SEC(2012) 72 final}{SEC(2012) 73 final} i Wniosek Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zamówień publicznych (Tekst mający znaczenie dla EOG){SEC(2011) 1585}{SEC(2011) 1586} Bruksela, dnia 20.12.2011 r. KOM(2011) 896 wersja ostateczna .2011/0438 (COD) oraz Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/19/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE) (wersja przekształcona) (Tekst mający znaczenie dla EOG) Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. L 197/38. 24.7.2012.

niewyczerpującego wykazu lub wpisać swobodnie inne pozycje. Nie żądano od nich uzasadnienia ani wyjaśnienia wyboru, chociaż niektórzy z nich się na to zdecydowali. Nie musieli oni ponadto precyzować, czy ciężar ten wynika z prawa UE czy też z prawa krajowego. Dzięki konsultacjom **MŚP** mogły przedstawić swoje problemy bezpośrednio Komisji.

3.Reakcja na konsultacje z MŚP

Komisja uważa, że wyniki konsultacji stanowią istotny sygnał świadczący o obawach **MŚP**. Komisja podejmie odnośne działania następcze na różne sposoby.

Po pierwsze, w odniesieniu do wielu aktów prawnych wskazanych w konsultacjach TOP 10 prace są już w toku: prace są już w toku:

- a.) Rejestracja, ocena, udzielanie zezwoleń i stosowane ograniczenia w zakresie chemikaliów (REACH) – rozporządzenie (WE) nr 1907/2006: przegląd zakończono w 2012 r. i przyjęto na początku 2013 r. Przegląd ten opierał się na licznych analizach tematycznych, do których wkład wniosło ponad 1600 przedsiębiorstw. W ramach przeglądu stwierdzono, że REACH funkcjonuje prawidłowo i spełnia wszystkie swoje cele, które można w obecnej chwili poddać ocenie¹²⁰. Wskazano jednak również, że udział obciążeń w osiąganiu rezultatów jest w przypadku **MŚP** nieproporcjonalny i że należy temu problemowi stawić czoła, gdyż w następnym etapie rejestracji substancji do 2018 r. o wiele więcej **MŚP** zostanie objętych tym obowiązkiem. W tym kontekście Komisja stwierdza, że zmiany do części normatywnej rozporządzenia REACH nie zostaną zaproponowane, ale formułuje ona konkretne zalecenia w odniesieniu do zmniejszenia skutków tego rozporządzenia dla **MŚP**. Należy jednak zauważyć, że propozycja obniżenia poziomów opłat wnoszonych na rzecz Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA¹²¹) w zależności od wielkości przedsiębiorstwa jest rozpatrywana w kontekście wprowadzenia zmian do rozporządzenia (WE) nr 340/2008.
- b.) Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – dyrektywa Rady 2006/112/WE: Komisja opublikowała komunikat¹²² dotyczący prostszego,

¹²⁰ Sprawozdanie Komisji Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów. zgodnie z art. 117 ust. 4 REACH, art. 46 ust. 2 CLP oraz przeglądem niektórych elementów REACH zgodnie z art. 75 ust. 2, art. 138 ust. 2, art. 138 ust. 3 oraz art. 138 ust. 6 REACH (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SWD(2013) 25 final} Bruksela, dnia 5.2.2013 COM(2013) 49.

¹²¹ **Europejska Agencja Chemikaliów, (ECHA** z ang. *European Chemicals Agency*) agencja wspólnotowa odpowiedzialna za realizację rozporządzenia REACH (z ang. *Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals*), w zakresie utworzenia i administrowania systemu rejestracji, oceny oraz udzielania zezwoleń i stosowania ograniczeń w zakresie substancji chemicznych na szczeblu wspólnotowym. Jej głównym zadaniem jest zarządzanie bazą danych substancji chemicznych zgłoszonych do rejestracji:

- a.) rejestracji wstępnej substancji (proces zakończony)
- b.) rejestracji właściwej substancji

Początkowo Komisja uznała, że Agencja powinna mieć swoją siedzibę we Wspólnym Centrum Badawczym w miejscowości Ispra, ale 12 grudnia 2004 r. Rada Europejska postanowiła, że Europejska Agencja Chemikaliów będzie się mieściła w Helsinkach w Finlandii. (Wikipedia .Wolna Encyklopedia)

¹²² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady i Komitetu Ekonomiczno – Społecznego w sprawie przyszłości podatku VAT W stronę prostszego, solidniejszego i wydajniejszego systemu podatku VAT. Bruksela, dnia 6.12.2011 KOM(2011) 851 wersja ostateczna.

solidniejszego i wydajniejszego systemu podatku VAT dostosowanego do wymagań jednolitego rynku. W 2012 r. Komisja zaproponowała pakiet środków w celu sprawnego wprowadzenia minipunktów kompleksowej obsługi („one stop shop”) w 2015 r., tak aby opodatkowanie usług telekomunikacyjnych, usług nadawczych i usług elektronicznych było bardziej przyjazne dla **MŚP**. W tym celu zaproponowała, by umożliwić dostawcom tych usług wypełnienie swoich obowiązków w całej UE poprzez złożenie jednej deklaracji VAT oraz płatność VAT w państwie członkowskim, w którym mają one siedzibę. Komisja będzie apelować o rozszerzenie tego punktu kompleksowej obsługi. Ostatnią oznaką poprawy sytuacji w tym względzie jest fakt, że nowy akt prawny¹²³ od stycznia 2013 r. pozwala państwom członkowskim na wprowadzenie fakultatywnego uregulowania, na podstawie którego przedsiębiorstwa o rocznym obrocie poniżej 2 000 000 EUR mogą odsunąć w czasie zapłatę VAT do właściwego organu podatkowego aż do momentu faktycznego otrzymania płatności od swoich klientów („metoda rachunkowości kasowej”). Komisja kontynuuje również starania na rzecz ulepszenia dyrektywy w sprawie zwrotu podatku VAT, by zapewnić jej funkcjonowanie zgodnie z intencją oraz umożliwić łatwiejsze składanie wniosków o zwrot podatku VAT drogą elektroniczną.

- c.) Dyrektywa 2001/95/WE w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (ang. General Product Safety Directive, GPSD): W ramach pakietu dotyczącego bezpieczeństwa produktów i nadzoru rynku przyjętego w dniu 13 lutego 2013 r. Komisja proponuje uchylene dyrektywy 2001/95/WE i dyrektywy 87/357/EWG dotyczącej produktów przypominających żywność i zastąpienie ich rozporządzeniem w sprawie bezpieczeństwa produktów konsumenckich. Ze względu na przedmiot i cel proponowanego rozporządzenia **MŚP** nie mogą zostać zwolnione z jego wymogów, gdyż przepisy mające na celu ochronę zdrowia i bezpieczeństwa osób muszą być stosowane niezależnie od wielkości podmiotu gospodarczego. W pakiecie wskazuje się jednak wyraźnie na znaczenie, jakie Komisja przypisuje potrzebom małych przedsiębiorstw, oraz oferuje się doradztwo i pomoc, jakiego potrzebują one, by być w stanie zapewnić zgodność z przepisami.
- d.) Procedury udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi – dyrektywa 2004/18/WE: Komisja Europejska zaproponowała w 2011 r. nową dyrektywę w sprawie zamówień publicznych¹²⁴, która wciąż jest przedmiotem dyskusji w ramach procedury ustawodawczej UE w Parlamencie i Radzie. Dyrektywa przewiduje znaczne uproszczenie procedur, w tym możliwość składania oświadczeń własnych i zachętę do dzielenia zamówień publicznych na części, co ułatwiłoby uczestniczenie **MŚP** w zamówieniach.
- e.) Środki mające na celu poprawę bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy – dyrektywa Rady 89/391/EWG: Komisja rozpoczęła w 2012 r. kompleksową ocenę polityki w celu określenia istotności, skuteczności i spójności podstawowej dyrektywy i ponad 20 dyrektyw pochodnych. Wyniki spodziewane są w 2015 r.

¹²³ Dyrektywa Rady 2010/45/UE z dnia 13 lipca 2010 r. zmieniająca dyrektywę 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej w odniesieniu do przepisów dotyczących fakturowania. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. L 189/1. 22.7.2010.

¹²⁴ Wniosek Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zamówień publicznych (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SEC(2011) 1585} {SEC(2011) 1586} Bruksela, dnia 20.12.2011 r. KOM(2011) 896 wersja ostateczna .2011/0438 (COD)

- f.) Prawodawstwo UE dotyczące odpadów: W 2013 r. Komisja rozpocznie kompleksowy przegląd polityki UE dotyczącej odpadów oraz przepisów obejmujących główne cele dyrektywy ramowej w sprawie odpadów, dyrektywy w sprawie składowania odpadów oraz dyrektywy w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych, ocenę ex-post („kontrolę sprawności”) pięciu dyrektyw dotyczących poszczególnych strumieni odpadów i ocenę możliwości lepszego rozwiązania problemu odpadów z tworzyw sztucznych.
- g.) Dyrektywa w sprawie czasu pracy – dyrektywa 2003/88: Komisja przeprowadziła w 2010 r. kompleksowy przegląd tej dyrektywy, w wyniku którego stwierdziła, że konieczna jest jej zmiana. Europejscy partnerzy społeczni wzięli udział w konsultacjach i wykazali w nich gotowość do podjęcia negocjacji w sprawie warunków takiej zmiany. Poinformowali oni jednak ostatnio, że negocjacje takie zostały zawieszone bez osiągnięcia porozumienia. Komisja bada obecnie możliwości dalszego postępowania.
- h.) Urządzenia stosowane w transporcie drogowym do rejestrowania czasu prowadzenia pojazdu i okresów odpoczynku – rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85: W 2011 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący nowego rozporządzenia¹²⁵, które jest nadal przedmiotem dyskusji w Parlamencie i Radzie. Przyniosłoby ono korzyści MŚP, ponieważ w odniesieniu do niektórych rodzajów pojazdów użytkowanych w promieniu mniejszym niż 100 km od bazy przedsiębiorstwa nie byłoby obowiązku instalowania tachografów.
- i.) Uznawanie kwalifikacji zawodowych – dyrektywa 2005/36/WE: W 2011 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący nowej dyrektywy¹²⁶ mającej na celu aktualizację dyrektywy obowiązującej obecnie. Wniosek ten jest nadal przedmiotem dyskusji w Parlamencie i Radzie. Nowe przepisy pomogłyby MŚP, gdyż ułatwiłyby mobilność pracowników, między innymi poprzez wprowadzenie europejskiej legitymacji zawodowej. Dzięki takiej legitymacji zawodowej organy państw członkowskich, które regulują te działania, mogłyby łatwiej i szybciej przeprowadzać formalną procedurę uznawania kwalifikacji pracowników zdobytych w innych państwach członkowskich. Powodzenie indywidualnych rekrutacji i czas potrzebny na ich przeprowadzenie mogą mieć dla mniejszych podmiotów proporcjonalnie większy skutek.

Po drugie, wyniki zostaną uwzględnione w inwentaryzacji unijnego prawodawstwa, która jest przeprowadzana w ramach niedawno ogłoszonego programu sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT)³⁹. Pierwszym krokiem w ramach REFIT będzie przegląd dziedzin prawodawstwa i obszarów polityki w celu zidentyfikowania wszelkich nadmiernych obciążeń, niekonsekwencji, luk, nieskutecznych środków i skumulowanych skutków, tak aby umożliwić jak najlepsze osiągnięcie korzyści. Uwaga zostanie zwrócona na potencjalne obciążenia regulacyjne wynikające ze sposobu wdrażania prawodawstwa UE na poziomie krajowym i niższym niż krajowy. Uwzględniona

¹²⁵ Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym oraz rozporządzenie (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SEK(2011) 947 wersja ostateczna} {SEK(2011) 948 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 19.7.2011 KOM(2011) 451 wersja ostateczna .2011/0196 (COD)

¹²⁶ Wniosek Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca dyrektywę 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych i rozporządzenie [...] w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SEK(2011) 1558 wersja ostateczna} {SEK(2011) 1559 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 19.12.2011 KOM(2011) 883 wersja ostateczna 2011/0435 (COD)

zostanie specyfika **MŚP** oraz znaczenie stabilności regulacyjnej zgodnie z postulatami zgłaszanymi w trakcie licznych konsultacji z **MŚP**.

Uwzględnianie problematyki MŚP jest wspólnym zadaniem. Wzywa się Parlament Europejski i Radę do zadbania o to, by MŚP mogły czerpać korzyści z prawodawstwa UE oraz by w procesie legislacyjnym UE nie powstawały dla nich nadmierne obciążenia. Państwa członkowskie wzywa się do wykorzystywania możliwości, jakie daje prawodawstwo UE, do zmniejszania wszelkich obciążeń dla MŚP.¹²⁷

Stanowisko Rządu Polski

1.) Zwolnienie mikroprzedsiębiorstw ze stosowania przepisów UE

Rząd RP popiera stosowanie wyłączeń dla mikroprzedsiębiorców jedynie, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

a.) w ocenie wpływu (IA) Komisja Europejska wykazała, że wyłączenie mikroprzedsiębiorstw nie spowoduje większych kosztów, niż korzyści, w szczególności nie naruszy celów regulacji;

b.) jednocześnie zostanie wykazane, że wyłączenie nie jest możliwe dla innych grup przedsiębiorstw.

Jeżeli koszty danego obowiązku prawnego przekraczają odnoszone korzyści, należy rozważyć jego całkowitą likwidację. Natomiast jeżeli wyłączenia będą miały negatywny skutek netto (większe koszty, niż korzyści), należy z nich zrezygnować.

W celu dokładnego przeanalizowania konkretnych skutków, projekt oceny wpływu powinien być wystarczająco wcześniej przekazany do szerokich konsultacji, obejmujących partnerów społecznych i odpowiednie organy państw członkowskich.

W związku z powyższym Rząd RP popiera dotychczasowe działania Komisji w tym zakresie, jednak z tym zastrzeżeniem, że wyłączenia powinny być stosowane jako przypadek szczególny zmniejszenia rygoryzmu prawnego dla **MSP**, a nie jako osobny instrument.

2.) Nacisk na mniej rygorystyczne przepisy dla MŚP

Rząd RP popiera dostosowanie regulacji (np. poprzez stosowanie uproszczonych wymogów) do wielkości poszczególnych przedsiębiorstw. Możliwości takiego dostosowania (między innymi wspomnianego wyżej wyłączenia) powinny być uwzględnione w ocenie wpływu (IA) Komisji Europejskiej. Każde takie dostosowanie powinno uwzględniać cel określonej regulacji, który powinien zostać osiągnięty jak najmniejszym kosztem.

3.) Tablica wyników dla MŚP oraz zapewnianie sprawności regulacyjne

¹²⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów .Inteligentne regulacje – odpowiedź na potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw {SWD(2013) 60 final} Bruksela, dnia 7.3.2013 r. COM(2013) 122 final.

Rząd RP z zadowoleniem przyjmuje publikowanie listy inicjatyw regulacyjnych, które mogą mieć znaczący wpływ na MŚP, co stanowi realizację wcześniejszych zobowiązań Komisji. Sprzyja to przejrzystości działania Komisji i pozytywnie wpływa na jakość prawa.

Konsultacje na wstępnym etapie legislacyjnym są praktyką Komisji zasługującą na uznanie. Rząd RP uważa, że istnieją dalsze możliwości wzmocnienia tego narzędzia, w szczególności przez zwiększenie możliwości udziału państw członkowskich w przygotowywaniu oceny wpływu (IA).

Podobnie Rząd RP docenia przeprowadzenie przez Komisję wywiadu wśród MŚP i ich przedstawicieli, dotyczącego najbardziej obciążających aktów prawa UE. Rząd RP liczy na dalsze działania w tym zakresie.

Rząd z zadowoleniem przyjmuje wdrożenie oceny ex-post polityk regulacyjnych, w postaci programu REFIT.¹²⁸ Konsekwentne wdrażanie tego programu umożliwi identyfikację ewentualnych nieprawidłowo funkcjonujących przepisów i podjęcie niezbędnych działań naprawczych.

Uzasadnienie stanowiska Rządu

1.) Zwolnienie mikroprzedsiębiorstw ze stosowania przepisów UE.

Wyłączenia poszczególnych grup przedsiębiorstw z obowiązku stosowania poszczególnych przepisów wpływa pozytywnie na konkurencyjność tych przedsiębiorstw, ponieważ redukuje koszty ich działalności. Ponieważ realizacja obowiązków prawnych, zwłaszcza obowiązków informacyjnych stanowi porównywalny koszt dla przedsiębiorstw różnej wielkości, a małe przedsiębiorstwa dysponują mniejszymi zasobami, wyłączenie stanowi szczególnie dużą ulgę dla tych najmniejszych, często jednoosobowych podmiotów. Jednocześnie zważywszy na ich dużą liczbę, wyłączenie takie skutkuje dużymi oszczędnościami dla gospodarki.

Z drugiej strony należy mieć na względzie cel istnienia danych przepisów, którym zazwyczaj jest zabezpieczenie konkretnego interesu społecznego, np. ochrona pracowników, środowiska, ograniczenie nadużyć podatkowych itp. Ze względu na wspomnianą dużą liczbę mikroprzedsiębiorstw, potencjalne społeczne skutki wyłączeń mogą być istotne i wymagają szczegółowej analizy. Szczególnie wskazana jest w tym wypadku konsultacja z podmiotami stosującymi dane regulacje, czyli organami państw członkowskich.

Kolejnym aspektem przekonującym do ostrożnego stosowania tego instrumentu jest zmiana konkurencyjności wewnątrz sektora. Ze względów wspomnianych powyżej obowiązki prawne są często relatywnie (w odniesieniu do całości kosztów) mniej dotkliwe dla większych przedsiębiorców. W zależności od konkretnej sytuacji dane wyłączenie może być postrzegane:

- a.) albo jako przywrócenie konkurencyjności zaburzonej przepisami, w tym wypadku wyłączenie takie może stanowić czynnik pro wzrostowy, ponieważ umożliwia rozwój małych podmiotów,
- b.) albo jako zaburzenie konkurencyjności na rzecz mikroprzedsiębiorstw, co może stanowić czynnik hamujący wzrost – niektórym podmiotom może nie opłacać się inwestowanie ponieważ powyżej określonego pułapu wzrosną ich obciążenia.

¹²⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów. Sprawność regulacyjna UE {SWD(2012) 422 final} {SWD(2012) 423 final} Strasburg, dnia 12.12.2012 COM(2012) 746 final **Celem programu REFIT** jest zlikwidowanie zbędnych kosztów regulacyjnych (tj. obciążeń) i zadbanie o to, aby ogół unijnego prawodawstwa był adekwatny do zakładanych celów. REFIT pozwoli wykryć obciążenia, niespójności, luki i nieskuteczne środki. Uwzględnione zostaną również możliwe obciążenia regulacyjne dodawane ze sposobami wdrażania prawodawstwa UE na poziomie narodowym i lokalnym. Obciążenie administracyjne dodawane podczas wdrażania prawodawstwa UE na poziomie narodowym szacowane jest na około jedną trzecią całości.

Dlatego istotna jest staranna analiza każdego przypadku, w szczególności konsultacje z przedsiębiorstwami i ich zrzeszeniami.

Rząd RP nie planuje stosowania dodatkowych (nie wynikających z prawa UE) wyłączeń dla mikroprzedsiębiorstw.

2.) Nacisk na mniej rygorystyczne przepisy dla MŚP

Dostosowanie przepisów do wielkości przedsiębiorstwa zasługuje na poparcie, ponieważ cel wprowadzenia regulacji powinien być osiągnięty jak najmniejszymi kosztami. Skala działania mniejszych przedsiębiorstw jest zazwyczaj mniejsza, dlatego czasami możliwe okazuje się zastosowanie mniej uciążliwych instrumentów.

Należy jednak mieć na względzie wspomniane w poprzednim punkcie aspekty celowości i potencjalnego zaburzenia konkurencyjności. Należy również zaznaczyć, że wspomniane w poprzednim punkcie wyłączenia stanowią szczególny przypadek zmniejszenia rygoryzmu przepisów dla przedsiębiorców. .

3.) Tablica wyników dla MŚP oraz zapewnianie sprawności regulacyjnej

Przejrzystość procesu legislacyjnego pozytywnie wpływa na jakość tworzonego prawa. Działania Komisji Europejskiej w tym zakresie obejmują zarówno wzmocnienie inicjatyw ex-ante (szerokie konsultacje przed przedstawieniem projektu aktu prawnego), jak i ex-post (program REFIT). W dalszym ciągu niedoceniana jest jednak rola państw członkowskich w początkowym etapie legislacyjnym, szczególnie na etapie przygotowywania ocen wpływu.

W Polsce przejrzystość procesu legislacyjnego zapewniają: jawny plan legislacyjny Rządu, obowiązek publikowania założeń, testów regulacyjnych i projektów aktów prawnych.

Przejrzystość zostanie zwiększona po wdrożeniu w ramach administracji *Systemu konsultacji on-line*, który obecnie pilotażowo stosuje Ministerstwo Gospodarki.

Dużą część prawa obowiązującego w Polsce stanowią przepisy przygotowane na szczeblu UE. Inicjatywy przygotowywane przez Komisję Europejską będą miały bezpośredni wpływ na poprawę otoczenia regulacyjnego dla sektora **MŚP** w Polsce.

Na uwagę zasługuje fakt, że Komisja Europejska coraz większą wagę przykłada do działań na rzecz sektora **MŚP**. Propozycje różnego rodzaju działań stwarzają wiele możliwości poprawy otoczenia regulacyjnego dla **MŚP** i mogą stanowić przykład do zastosowania w poszczególnych państwach członkowskich.

W Polsce działania na rzecz MŚP zostały przewidziane m.in. w Programie „Lepsze Regulacje 2015”¹²⁹

¹²⁹ W dniu 22 stycznia 2013 r. Rada Ministrów przyjęła uchwałę w sprawie przyjęcia programu rozwoju pod nazwą „Lepsze Regulacje 2015”. Celem głównym programu jest zapewnienie rozwiązań systemowych i organizacyjnych, niezbędnych dla tworzenia i oceny prawa w oparciu o dowody analityczne, które będzie nakierowane na rozwiązywanie rzeczywistych problemów społeczno-gospodarczych, w tym zmniejszenie kosztów wykonywania działalności gospodarczej oraz podniesienie konkurencyjności polskiej gospodarki.

W programie wyznaczono trzy cele szczegółowe, komplementarne wobec siebie:

- 1.) Przejrzyste tworzenie prawa skutecznie rozwiązującego rzeczywiste problemy;
- 2.) Ciągłe doskonalenie istniejącego otoczenia prawnego;
- 3.) Poprawa komunikacji z interesariuszami.

Program pomocy małym i średnim przedsiębiorstwom w przestrzeganiu prawodawstwa unijnego w zakresie ochrony środowiska.

Program pomocy małym i średnim przedsiębiorstwom w przestrzeganiu prawodawstwa unijnego w zakresie ochrony środowiska przedstawia Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - Małe, czyste i konkurencyjne- Program pomocy małym i średnim przedsiębiorstwom w przestrzeganiu prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska.¹³⁰

Ambitne cele ustanowione przez Radę Europejską¹³¹ w odniesieniu do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, energii odnawialnej i efektywności energetycznej, które mają zostać

Cele Programu są spójne z celami ujętymi przede wszystkim w Strategii „Sprawne Państwo 2020” oraz Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”. Rozwiązania w nim przedstawione zostały wypracowane m.in. w oparciu o rekomendacje OECD w obszarze jakości regulacji.

Realizacja zaprojektowanego w Programie katalogu zadań powinna wpłynąć m.in. na:

- a.) lepszą jakość prawa i Ocen Skutków Regulacji, uwzględniających opinie adresatów regulacji;
- b.) ograniczenie tzw. „inflacji prawa”;
- c.) wzrost stabilności i przewidywalności prawnej;
- d.) zmniejszenie kosztów regulacyjnych, ponoszonych przez adresatów regulacji, w szczególności sektor MŚP, a w konsekwencji poprawę warunków podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej.

Program stanowi polski odpowiednik inicjatywy Better/Smart Regulation, realizowanej w zakresie prawa unijnego przez Komisję Europejską i kontynuowanej na poziomie krajowym przez wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej. Program został przygotowany przez Ministerstwo Gospodarki we współpracy z Rządowym Centrum Legislacji oraz Kancelarią Prezesa Rady Ministrów.

¹³⁰ Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - Małe, czyste i konkurencyjne Program pomocy małym i średnim przedsiębiorstwom w przestrzeganiu prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska. {SEC(2007) 906} {SEC(2007) 907} {SEC(2007) 908} Bruksela, dnia 8.10.2007KOM(2007) 379 wersja ostateczna.

¹³¹ Konkluzje Prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej w Brukseli (8-9 marca 2007 r.)

osiągnięte do roku 2020, wiążą się z koniecznością powstania nowego modelu ekonomicznego pozwalającego na zapewnienie, aby zagadnienia dotyczące ochrony środowiska stały się integralną częścią procesów produkcji i produktów.

Małe i średnie przedsiębiorstwa (**MŚP**)¹³² są istotną częścią europejskiej gospodarki, gdyż stanowią 99 % wszystkich przedsiębiorstw i 57 % ekonomicznej wartości dodanej¹³³.

Z tego powodu odgrywają ważną rolę w ewolucji gospodarki europejskiej w kierunku bardziej zrównoważonych wzorców produkcji i konsumpcji.

Ze względu na duży udział w działalności gospodarczej, **MŚP** mogą znacząco oddziaływać na środowisko. Głównym problemem nie są poszczególne przedsiębiorstwa, choć w niektórych przypadkach mogą one wywierać poważny indywidualny wpływ na lokalne środowiska i społeczności, lecz ich połączony całkowity wpływ we wszystkich sektorach.

Istnieją wyraźne sygnały, że duże sektory przemysłu zmierzają w kierunku czystszych procesów produkcyjnych, aby między innymi odpowiedzieć na imperatywy związane ze zmianami klimatycznymi – musimy czuwać nad tym, aby **MŚP** nie pozostały w tyle pod tym względem. **MŚP** muszą się mierzyć z innymi i czasami większymi wyzwaniem niż duże przedsiębiorstwa oraz muszą rozwiązywać szczególne problemy przy zajmowaniu się wpływem na środowisko i prawodawstwem w dziedzinie ochrony środowiska.

MŚP a polityka ochrony środowiska

MŚP często nie są w pełni świadome wpływu swojej działalności na środowisko.

Większość z nich (na podstawie niektórych badań¹³⁴ między 75 % a 90 %) uważa, że ich działalność nie ma wpływu na środowisko. Co za tym idzie większość z nich nie wprowadziła żadnych praktycznych środków mających na celu zmniejszenie ich wpływu na środowisko i jedynie 6% z nich wdrożyło system zarządzania środowiskiem (EMS).

¹³⁵Udowodniono, że nawet jeśli wśród **MŚP** stosowanie systemów zarządzania środowiskiem i narzędzi jest rzadsze niż wśród dużych przedsiębiorstw (częściowo ze względu na koszty zewnętrznej weryfikacji), to po ich wprowadzeniu zazwyczaj następuje istotna zmiana¹³⁶. Czasami **MŚP** są częścią łańcucha dostaw większych przedsiębiorstw. W

¹³² MŚP to przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 250 osób i generujące roczny obrót nieprzekraczający 50 mln EUR i/lub całkowity bilans roczny nieprzekraczający 43 mln EUR. Zalecenie w sprawie definicji MŚP (2003/361/WE) z 6.5.2003.

¹³³ Komunikat Komisji „Nowoczesna polityka wzrostu i zatrudnienia dla małych i średnich przedsiębiorstw” (COM (2005)551)

¹³⁴ Zob. np. SME-nvironment 2005 w <http://www.netregs.gov.uk>

¹³⁵ EMAS to system zarządzania środowiskiem (EMS) stosowany przez Parlament Europejski zgodnie z normami ISO 14001:2004 i rozporządzeniem w sprawie EMAS (WE) nr 1221/2009 Parlament Europejski uznaje, że jest zobowiązany do poczynienia długofalowych działań mających na celu pozytywny wkład w trwały rozwój, nie tylko z uwagi na swoje znaczenie polityczne i rolę w procedurach legislacyjnych, ale także w kontekście codziennego działania i podejmowanych decyzji.

W związku z tym decyzją z dnia 19 kwietnia 2004 r. Prezydium zainicjowało projekt EMAS w Parlamencie. Przewodniczący i sekretarz generalny podpisali dokument określający politykę Parlamentu na rzecz środowiska naturalnego, zawierający wytyczne w sprawie własnego systemu zarządzania środowiskiem, obejmującego: redukcję emisji dwutlenku węgla, promowanie efektywnego wykorzystywania energii, wody i papieru oraz redukcję odpadów, włączanie wytycznych środowiskowych do procedur przetargowych, dbałość o odpowiednie zachowanie i zaangażowanie dzięki szkoleniom i zwiększaniu świadomości, wprowadzanie środków mających na celu zapobieganie zanieczyszczeniom, zapewnianie przestrzegania koniecznych wymogów, zapewnianie wystarczających zasobów dla systemu zarządzania środowiskiem, promowanie przejrzystej komunikacji i dialogu. W 2007 r. przeprowadzono pierwszy audyt zewnętrzny i Parlament Europejski otrzymał certyfikat ISO 14001:2004, oraz uzyskał rejestrację w systemie EMAS w Brukseli, Luksemburgu i Strasburgu. EMAS opiera się na zaangażowaniu wszystkich pracowników i wsparciu ze strony wszystkich służb Parlamentu Europejskiego, tworząc ramy, dzięki którym może zachować zasoby dla przyszłych pokoleń. Więcej informacji można uzyskać, kontaktując się z zespołem ds. EMAS pod następującym adresem e-mail emas@europarl.europa.eu

¹³⁶ Zob. Analiza porównawcza zarządzania środowiskiem, wyników gospodarczych i innowacji MŚP i większych przedsiębiorstw oparta na bazie danych OECD, Julien Labonne, 07/2006.

takich przypadkach odpowiedzialność tych ostatnich za pomoc **MŚP** w przestrzeganiu przez nie przepisów w zakresie ochrony środowiska jest kluczowa.

Mimo, że ich łączny wpływ na środowisko naturalne jest znaczny, często **MŚP** nie są objęte szerzej zakrojonymi i bardziej efektywnymi programami ochrony środowiska lub prawodawstwem w tej dziedzinie (takim jak dyrektywa IPPC¹³⁷ lub system handlu uprawnieniami do emisji¹³⁸). Wynika to z faktu, że znajdują się one często poniżej granicznego progu stosowania tych instrumentów, które koncentrują się na poszczególnych głównych źródłach emisji. W przypadku, gdy prawodawstwo w dziedzinie ochrony środowiska ma zastosowanie do **MŚP** zazwyczaj zakładają one, że jest ono przez nie przestrzegane i co za tym idzie pełne przestrzeganie tego prawodawstwa jest często wynikiem działań zewnętrznych po przeprowadzeniu kontroli raczej niż wynikiem procesu sprawdzania na bieżąco czy przepisy prawne są przestrzegane¹³⁹. Jednocześnie **MŚP** często nie posiadają odpowiedniej wiedzy fachowej na temat prawodawstwa oraz ochrony środowiska, aby skutecznie stosować prawodawstwo w dziedzinie ochrony środowiska.

Zrównoważony rozwój – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.

Zrównoważony rozwój oznacza budowanie zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, wykorzystując do tego pierwszoplanową pozycję Europy w wyścigu do nowych procesów i technologii, w tym technologii przyjaznych środowisku, przyspieszając wprowadzanie inteligentnych sieci opartych na technologiach ICT, wykorzystując możliwości sieci obejmujących całą UE, a także wzmacniając przewagę konkurencyjną europejskiego biznesu, **szczególnie sektora produkcji i MŚP**, oraz pomagając klientom docenić wartość efektywnego korzystania z zasobów. Dzięki takiemu podejściu Europa będzie mogła prosperować w niskoemisyjnym świecie ograniczonych zasobów, jednocześnie zapobiegając degradacji środowiska, utracie bioróżnorodności i nie zrównoważonemu wykorzystywaniu zasobów. Działania te zwiększą również spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Projekt przewodni: „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” przedstawia

Komunikat Komisji. EUROPA 2020.Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu Społecznemu z 3 marca 2010 roku.

Celem projektu jest wsparcie zmiany w kierunku niskoemisyjnego i efektywnie korzystającego z zasobów społeczeństwa, które racjonalnie korzysta ze wszystkich swoich zasobów. Będziemy dążyć do uniezależnienia naszego wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i energii, do ograniczenia emisji CO₂, zwiększenia konkurencyjności oraz działać na rzecz większego bezpieczeństwa energetycznego.

Na poziomie UE Komisja podejmuje się:

- a.) wykorzystać instrumenty finansowe UE (np. rozwój obszarów wiejskich, fundusze strukturalne, program ramowy dotyczący działalności badawczo-rozwojowej, sieci

¹³⁷ Dyrektywa Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli.(Dz.U. L 257 z 10.10.1996, str. 26)

¹³⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/87/WE z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE.(Tekst mający znaczenie dla EOG)(Dz.U. L 275 z 25.10.2003, str. 32)

¹³⁹ R. Fairman & C. Yapp, Wywieranie wpływu na przestrzeganie przepisów przez MŚP: Ocena skutków interwencji w odniesieniu do zgodności MŚP z prawodawstwem dotyczącym zdrowia i bezpieczeństwa, Kings College London for the Health and Safety Executive 2005, Sprawozdanie z badania 366.

TEN, EBI¹⁴⁰) jako elementy konsekwentnej strategii finansowania, łączącej publiczne i prywatne środki UE i państw członkowskich;

- b.) poprawić ramy prawne stosowania instrumentów rynkowych (np. handel emisjami, przegląd zasad opodatkowania energii, pomoc państwa, sprzyjanie szerszemu wykorzystaniu ekologicznych zamówień publicznych);
- c.) przedstawić wnioski legislacyjne dotyczące modernizacji sektora transportu i zmniejszenia jego udziału w emisji związków węgla, co przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności. Można to osiągnąć poprzez szereg działań, takich jak działania w zakresie infrastruktury (np. wczesne tworzenie infrastruktury sieci mobilności elektrycznej), inteligentne zarządzanie ruchem, lepsza logistyka, dalsze ograniczanie emisji CO₂ pojazdów drogowych oraz w sektorze lotniczym i morskim, w tym opracowanie europejskiej inicjatywy ekologicznych samochodów mającej na celu promowanie nowych technologii obejmujących samochody z napędem elektrycznym i hybrydowym, łącząc w tym celu działalność badawczą, opracowanie wspólnych standardów i rozwój niezbędnej infrastruktury;
- d.) przyspieszyć realizację strategicznych projektów z dużą wartością dodaną ze strony Europy, mających na celu rozładowanie największych przeciążeń, przede wszystkim na odcinkach transgranicznych i w węzłach intermodalnych (miasta, porty, platformy logistyczne);
- e.) ukończyć tworzenie wewnętrznego rynku energii oraz zrealizować europejski strategiczny plan w dziedzinie technologii energetycznych (plan EPSTE); priorytetem byłoby także wspieranie odnawialnych źródeł energii na jednolitym rynku;
- f.) przedstawić wniosek w sprawie unowocześnienia sieci europejskich, w tym transeuropejskich sieci energetycznych, i ich transformacji w kierunku europejskiej „super sieci”, sieci inteligentnych i połączeń międzysystemowych, szczególnie połączeń między siecią i odnawialnymi źródłami energii (przy wsparciu funduszy strukturalnych i EBI). Pociąga to za sobą konieczność wspierania projektów inwestycyjnych o dużym strategicznym znaczeniu dla UE w regionie Morza Bałtyckiego, na Bałkanach, w basenie Morza Śródziemnego i w Eurazji;
- g.) przyjąć i zrealizować zmieniony Plan działania na rzecz racjonalizacji zużycia energii i propagować podstawowy program na rzecz efektywnego korzystania z zasobów **(wspierając zarówno MŚP, jak i gospodarstwa domowe)** z wykorzystaniem funduszy strukturalnych i innych, aby pozyskać nowe środki w oparciu o już działające i bardzo skuteczne innowacyjne modele programów inwestycyjnych. Powinno to przyczynić się do zmiany wzorców produkcji i konsumpcji;
- h.) opracować wizję zmian strukturalnych i technologicznych, jakie będą musiały zajść do roku 2050, abyśmy mogli przejść na gospodarkę niskoemisyjną, efektywnie korzystającą z zasobów i odporną na zmiany klimatu, dzięki czemu UE będzie mogła osiągnąć cele w zakresie ograniczenia emisji i bioróżnorodności. Działania te obejmują zapobieganie klęskom żywiołowym i reagowanie na nie, wykorzystanie do przeciwdziałania zmianom klimatu polityki spójności, rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i polityki morskiej, szczególnie poprzez środki dostosowawcze oparte na

¹⁴⁰ Komunikat Komisji. Sieci transeuropejskie: W kierunku podejścia zintegrowanego {SEK(2007) 374} Bruksela, dnia 21.3.2007.KOM(2007) 135 wersja ostateczna.

Sieci transeuropejskie (TEN) stanowią ambitny i kluczowy cel w kontekście konkurencyjności Unii Europejskiej, a zatem wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Różne główne programy przemysłowe, takie jak GALILEO, ERTMS i SESAR oparte są na logice europeizacji infrastruktury transportowej, często projektowanej wyłącznie zgodnie z wymogami krajowymi. Zrównoważone wykorzystywanie zasobów stanowi podstawowy element polityki w dziedzinie TEN, ponieważ środki transportu najbardziej przyjazne środowisku mają uprzywilejowaną pozycję wśród projektów priorytetowych.

bardziej efektywnym korzystaniu z zasobów, co przyczyni się również do zwiększenia światowego bezpieczeństwa żywnościowego.

Na poziomie krajowym państwa członkowskie będą musiały:

- a.) stopniowo wycofywać dotacje szkodliwe dla środowiska, stosując wyjątki jedynie w przypadku osób w trudnej sytuacji społecznej;
- b.) stosować instrumenty rynkowe, takie jak zachęty fiskalne i zamówienia publiczne, w celu zmiany metod produkcji i konsumpcji;
- c.) stworzyć inteligentne, zmodernizowane i w pełni wzajemnie połączone infrastruktury transportowe i energetyczne oraz korzystać z pełni potencjału technologii ICT; zapewnić skoordynowaną realizację projektów infrastrukturalnych w ramach sieci bazowej UE, które będą miały ogromne znaczenie dla efektywności całego systemu transportowego UE;
- d.) skierować uwagę na transport w miastach, które są źródłem dużego zagęszczenia ruchu i emisji.
- e.) wykorzystywać przepisy, normy w zakresie efektywności energetycznej budynków i instrumenty rynkowe takie jak podatki, dotacje i zamówienia publiczne w celu ograniczenia zużycia energii i zasobów, a także stosować fundusze strukturalne na potrzeby inwestycji w efektywność energetyczną w budynkach użyteczności publicznej i bardziej skuteczny recykling;
- f.) propagować instrumenty służące oszczędzaniu energii, które mogłyby podnieść efektywność sektorów energochłonnych, jak np. instrumenty oparte na technologiach informacyjno-komunikacyjnych.¹⁴¹

Plan działania na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla MŚP.

Plan działania na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla MŚP przedstawia Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 7 grudnia 2011 r.¹⁴²

MŚP czynnikiem napędzającym wzrost gospodarczy.

Gospodarczy sukces Europy zależy w dużym stopniu od tego, czy małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) będą się rozwijać zgodnie ze swoim potencjałem. MŚP

¹⁴¹ Komunikat Komisji. EUROPA 2020.Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu Społecznemu. Bruksela, 3.3.2010.KOM(2010) 2020 wersja ostateczna s.17-19.

¹⁴² Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego . Plan działania na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla MŚP {SEK(2011) 1527 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 7.12.2011 KOM(2011) 870 wersja ostateczna.

wytworzyły ponad połowę łącznej wartości dodanej pozafinansowego sektora gospodarki i doprowadziły do powstania 80 % wszystkich nowych miejsc pracy powstałych w Europie w ostatnich pięciu latach¹⁴³.

MŚP często stają wobec poważnych trudności z uzyskaniem finansowania, jakiego potrzebują na rozwój i innowacje.

Ułatwienie MŚP dostępu do finansowania jest jednym z kluczowych priorytetów określonych w strategii „Europa 2020”, strategii UE na rzecz wzrostu gospodarczego na nadchodzące dziesięciolecie oraz opracowanych przez Komisję Akcie o jednolitym rynku (Single Market Act)¹⁴⁴ i programie Small Business Act¹⁴⁵. W rocznym sprawozdaniu gospodarczym¹⁴⁶ podkreślono kluczową rolę zdrowego systemu finansowego służącego wzrostowi gospodarczemu i wyznaczono priorytety działań w perspektywie krótkoterminowej.

W tym kontekście program reform w zakresie usług finansowych, wdrożony w reakcji na kryzys finansowy, może przynieść **MŚP korzyści** o charakterze regulacyjnym. Dodatkowo Komisja proponuje uwolnić nowe ukierunkowane środki finansowe na poziomie UE, służące zaradaniu głównym niedoskonałościom rynku, które ograniczają wzrost **MŚP**.

W niniejszym planie działania Komisja przedstawia różne działania w ramach prowadzonych polityk podejmowane w celu ułatwienia dostępu do środków finansowych dla **23 milionów MŚP działających w Europie** oraz celem przyczynienia się w znacznym stopniu do ich rozwoju¹⁴⁷.

Trudności w dostępie do finansowania stanowią jedną z głównych przeszkód wzrostu **MŚP**, co bardziej szczegółowo opisano w załączniku¹⁴⁸. Istnieje wiele przyczyn istnienia tych przeszkód – niektóre mają charakter cykliczny¹⁴⁹, inne – strukturalny. Duże znaczenie ma występowanie asymetrii informacyjnych między dostawcami środków finansowych a podmiotami ubiegającymi się o nie.

MŚP są w bardzo dużym stopniu uzależnione od kredytów bankowych jako źródła finansowania zewnętrznego, dlatego do ich dyspozycji należy oddać odpowiednie rozwiązania alternatywne.

Aby **MŚP** były bardziej widoczne dla inwestorów, a rynki bardziej atrakcyjne i dostępne dla **MŚP**, Komisja zastosuje rozwiązanie regulacyjne. Zmiany regulacyjne pozwolą utrzymać właściwą równowagę między przepisami ostrożnościowymi a finansowaniem **MŚP** oraz między ochroną inwestorów a środkami dopasowanymi do **MŚP**.

Komisja zamierza w dalszym ciągu wykorzystywać budżet UE w celu ułatwiania dostępu do finansowania dla **MŚP** służącego radzeniu sobie z głównymi niedoskonałościami rynku (tj. asymetriasami informacyjnymi oraz podziałem rynku venture capital), które ograniczają

¹⁴³ Statystyki strukturalne dotyczące przedsiębiorstw (Eurostat).

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/european_business/data/database

¹⁴⁴ Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Akt o jednolitym rynku Dwanaście dzwigni na rzecz pobudzenia wzrostu gospodarczego i wzmocnienia zaufania „Wspólnie na rzecz nowego wzrostu gospodarczego” {SEK(2011) 467 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 13.4.2011 KOM(2011) 206 wersja ostateczna

¹⁴⁵ Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Przegląd programu „Small Business Act” dla Europy Bruksela, dnia 23.2.2011 .KOM(2011) 78 wersja ostateczna.

¹⁴⁶ Komunikat Komisji .Roczna analiza wzrostu gospodarczego na 2012 r. Bruksela, dnia 23.11.2011/KOM(2011) 815 wersja ostateczna .VOL. 1/5

¹⁴⁷ Przyszłe inicjatywy wynikające z niniejszego planu działania będą starannie przygotowywane oraz, w odpowiednich przypadkach, będą obejmować oceny skutków.

¹⁴⁸ EBC, Badanie dotyczące dostępu MŚP do finansowania, luty 2010 r.

¹⁴⁹ EIM, Cykliczność finansowania MŚP, marzec 2009 r

wzrost **MŚP**. Interwencja UE musi mieć wyraźną wartość dodaną uzupełniającą środki finansowe dostępne na poziomie krajowym oraz musi mobilizować dodatkowe finansowanie (obecność „efektu mnożnika finansowego”)¹⁵⁰.

Ponadto Komisja będzie wykorzystywała swoją rolę koordynatora, współpracując w szczególności z państwami członkowskimi, w celu wymiany najlepszych praktyk oraz wypracowywania efektów synergii między działaniami na poziomie krajowym i na poziomie UE.

Choć większość z podejmowanych środków będzie miała charakter średnio- lub długoterminowy, należy również podkreślić, że Europa już podejmuje szereg kroków służących rozwiązaniu najpilniejszych problemów.

Głównym celem jest stabilizacja sytuacji gospodarczej i finansowej. Pod koniec października szefowie państw i rządów uzgodnili całościowy zestaw środków służących rozwiązaniu obecnych napięć na rynkach finansowych, przy jednoczesnym zabezpieczeniu strumienia kredytu dla gospodarki realnej oraz unikaniu nadmiernego delewarowania.

Jeżeli chodzi o konkretne rozwiązania dla **MŚP**, Europa zapewnia zrównoważoną kombinację elastycznych instrumentów finansowych w ramach obecnego okresu programowania (2007-2013), co ma zasadnicze znaczenie dla zaspokajania różnorodnych potrzeb finansowych **MŚP**. Instrumenty finansowe w ramach Programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP), z budżetem wynoszącym 1,1 miliarda EUR, powinny umożliwić instytucjom finansowym zaoferowanie nowych środków finansowych o wartości 30 miliardów EUR¹⁵¹ dla ponad 315 000 małych i średnich przedsiębiorstw. W latach 2008-2011 Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) zapewnił **MŚP** kredyty o wartości około 40 miliardów EUR, z których skorzystało ponad 210 000 **MŚP**.

W dziedzinie polityki spójności Komisja już przyjęła środki służące inwestowaniu, skierowane do **MŚP** w 15 państwach członkowskich poprzez instrumenty inżynierii finansowej skonstruowane w ramach funduszy strukturalnych.¹⁵² Środki te zostały następnie wzmocnione, tak że umożliwiają inwestowanie w **MŚP** we wszystkich państwach członkowskich na dowolnym etapie zwykłej działalności gospodarczej przedsiębiorstw i, tym samym, stanowią ważne alternatywne źródło finansowania służące uzyskaniu dostępu do kredytu. Szacuje się, że pomoc dla przedsiębiorstw udzielana w bieżącym okresie budżetowym poprzez inwestycje kapitałowe, gwarancje i kredyty wynosi co najmniej 3 miliardy EUR.

Sprawa poprawy dostępu MŚP do finansowania

Małe i średnie przedsiębiorstwa (**MŚP**) są bardzo ważne dla Unii Europejskiej. Są one filarem gospodarki Unii Europejskiej i ważnymi siłami napędowymi wzrostu w Unii Europejskiej. **MŚP** w wielkiej mierze przyczyniają się do tworzenia miejsc pracy w 27 państwach członkowskich UE.

¹⁵⁰ Działania te są zgodne z obecnymi i przyszłymi ramami finansowymi. Wszystkie działania przewidziane w niniejszym planie działania są spójne z wnioskiem dotyczącym programu na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz **MŚP** oraz programu „Horyzont 2020”. Koszty agencji i Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości zostaną pokryte w ramach przydzielonych środków przewidzianych już w oficjalnym planie Komisji.

¹⁵¹ Tj. za każde euro zainwestowane poprzez CIP beneficjent otrzymuje ostatecznie około 30 EUR

¹⁵² Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Plan działania na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla **MŚP**. {SEK(2011) 1527 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 7.12.2011.KOM(2011) 870 wersja ostateczna.

Jednak **MŚP** nie mają dużej odporności. Stało się to jasne w obliczu kryzysu. A to dlatego, że niektórzy kredytodawcy stali się ostrożniejsi w udzielaniu kredytów **MŚP**¹⁵³. Czasem nawet zbyt ostrożni, choć zbyt niski poziom inwestycji może spowodować kryzys kredytowy. Ponadto nowe rygorystyczne przepisy dotyczące przykładowo instytucji finansowych i wymogów kapitałowych wdrożone zarówno przez organy UE, jak i organy krajowe utrudniły **MŚP** dostęp do finansowania. Ponadto **MŚP** znajdują się często na końcu długiego łańcucha dostaw i w związku z tym częste w obecnym czasie zaległości w płatnościach i krótkie terminy płatności są dla nich najdotkliwsze.

Podczas dyskusji z zainteresowanymi stronami dotyczącej trudności **MŚP** z dostępem do finansowania zidentyfikowano różnego rodzaju problemy. Wydaje się, że nie we wszystkich państwach członkowskich kredytodawcy są ostrożniejsi przy udzielaniu kredytów **MŚP**. W niektórych państwach członkowskich w ostatnich latach w **MŚP** zainwestowano rekordowe kwoty.

Z drugiej strony wszystkie zainteresowane strony są zgodne, że europejskie i krajowe organy powinny być ostrożne w ustanawianiu nowych przepisów w zakresie wymogów kapitałowych. Ponieważ nie ma ogólnej oceny skutków obejmującej wszystkie wdrożone przepisy, skutki dla sektora finansowego i dla dostępu **MŚP** do finansowania są absolutnie niepewne. Jednak należy również uniknąć przesadnej reakcji kredytodawców na nowe wymogi kapitałowe.

Wspomniano także o innych problemach strukturalnych, które istniały już wcześniej i nie są bezpośrednio powiązane z kryzysem. Jedną z głównych trudności przy negocjowaniu umowy o udzielenie kredytu jest niedostatek informacji po obu stronach między **MŚP** i kredytodawcami. Obie strony zgadzają się, że lepsza komunikacja powinna zwiększyć zrozumienie przez kredytodawców potrzeb **MŚP** związanych z kredytem oraz zrozumienie przez **MŚP** różnych opcji kredytowych. Z drugiej strony bardziej systematyczne monitorowanie sytuacji finansowej **MŚP** i podstawowa wiedza o finansach mogłyby ułatwić szybsze negocjacje.

Dla **MŚP** problemem jest również brak przejrzystości np. przy przedterminowej spłacie kredytu. „Strata na finansowaniu” i dodatkowa opłata karna nie zawsze są z góry dokładnie określone. Czasem nawet łączny koszt przedterminowej spłaty kredytu jest tak wysoki, że **MŚP** nie mogą sobie na nie pozwolić, co uniemożliwia im skorygowanie decyzji o inwestycji i kredycie.¹⁵⁴

Z powodu bardziej rygorystycznych wymogów kapitałowych kredytodawcy często zwracają się w uzupełnieniu zwykłych gwarancji bankowych o dodatkową gwarancję osobistą. To może stworzyć dodatkowe przeszkody dla przedsiębiorców przy zakładaniu firmy lub w dalszym inwestowaniu w ich **MŚP**.

¹⁵³ Projekt Sprawozdania Komisji Gospodarczej i Monetarnej Parlamentu Europejskiego z 19.9.2012 w sprawie poprawy dostępu **MŚP** do finansowania(2012/2134 (INI)).Komisja Gospodarcza i Monetarna .Sprawozdawca: Philippe De Backer

¹⁵⁴ Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego w sprawie poprawy dostępu **MŚP** do finansowania z 21 grudnia .2012. (2012/2134(INI)).Komisja Gospodarcza i Monetarna Sprawozdawca: Philippe De Backer.

Zainteresowane podmioty zasugerowały pewne rozwiązania, które mogłyby posłużyć poprawie dostępu MŚP do finansowania: (1) profesjonalizacja sektora, (2) lepsza współpraca i wymiana informacji między MŚP i kredytodawcami, (3) bardziej systematyczne monitorowanie sytuacji finansowej MŚP, (4) ustanowienie jasnych zasad stosowania (osobistej) gwarancji, (5) ustanowienie jasnych zasad przedterminowej spłaty kredytu, ewentualnych opłat karnych i obliczania „straty na finansowaniu”.

W „Planie działania na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla MŚP” Komisja wychodzi z kilkanaście dobrymi propozycjami i przedstawia kilka właściwych rozwiązań. Jednak ponieważ wszystkie MŚP nie są skrojone według tej samej miary, pragniemy podkreślić, że nie istnieje uniwersalne rozwiązanie odpowiadające wszystkim oraz że różne rodzaje MŚP mają różne potrzeby.

W dobie kryzysu gospodarstwa domowe wolą raczej oszczędzać niż wydawać na konsumpcję. Na rachunkach bankowych w niektórych państwach członkowskich są zgromadzone rekordowe kwoty oszczędności gospodarstw domowych. Pragnęlibyśmy zatem, by Komisja zbadała, w jaki sposób UE i państwa członkowskie mogą ułatwić uruchomienie tych oszczędności np. poprzez wprowadzenie zachęt podatkowych.¹⁵⁵

Współczesne małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) mają potencjał do wspierania długoterminowego wzrostu gospodarczego w przyszłości. W przeszłości miały one znaczne trudności w uzyskiwaniu dostępu do środków potrzebnych im do rozwoju. Ze względu na ich zależność od finansowania przez banki oraz prowadzony obecnie proces delewarowania, dostęp ten został jeszcze bardziej ograniczony. Dodatkową trudnością jest obecne rozdrobnienie rynków finansowych w UE, przejawiające się dużym zróżnicowaniem warunków w dostępie do finansowania w poszczególnych krajach.

Ograniczona dostępność kredytów bankowych zaowocowała działaniami politycznymi na rzecz propagowania alternatywnych, pozabankowych źródeł kredytowania MŚP.

W 2011 r. Komisja przyjęła plan działania służący rozwiązaniu problemów finansowych, jakich doświadczają MŚP.¹⁵⁶ Część inicjatyw zostało już uzgodnionych, w tym nowe unijne ramy inwestowania w fundusze venture capital i w fundusze na rzecz przedsiębiorczości społecznej. Opracowywane są również pewne inicjatywy polityczne dotyczące ułatwienia dostępu MŚP do rynków kapitałowych. Inne wnioski ustawodawcze związane z planem działania zostaną dopiero przyjęte. Przedstawione zostały również wnioski służące umożliwieniu operatorom wielostronnych platform obrotu oznaczenia ich mianem „rynek na rzecz wzrostu MŚP”; oraz dotyczące odpowiedniego systemu, który zmniejszy koszty administracyjne i obciążenia dla MŚP w dostępie do rynków w celu uzyskania finansowania¹⁵⁷. Równocześnie nastąpił rozwój rynków tradycyjnych, takich jak finansowanie aktywów i finansowanie łańcucha dostaw, pojawiły się również innowacje finansowe wykorzystujące rozwój technologii i internet np. finansowanie społecznościowe.¹⁵⁸

¹⁵⁵ Uzasadnienie do Sprawozdania Parlamentu Europejskiego z 8 stycznia 2013 w sprawie poprawy dostępu MŚP do finansowania(2012/2134(INI)).

¹⁵⁶ Zob. http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/files/com-2011-870_en.pdf.

¹⁵⁷ Zob. http://ec.europa.eu/internal_market/securities/prospectus/index_en.htm

¹⁵⁸ Zielona Księga „Długoterminowe Finansowanie Gospodarki Europejskiej” (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SWD(2013) 76 final} Bruksela, dnia 25.3.2013 r. COM(2013) 150 final.

Ułatwienie przedsiębiorstwom dostępu do unijnego finansowania – jednolity portal dla wszystkich funduszy strukturalnych.

Od 25 czerwca 2013 r. przedsiębiorstwa w całej Europie mają łatwiejszy dostęp do bardzo im potrzebnego finansowania. Komisja Europejska rozszerza bowiem jednolity portal dotyczący finansowania unijnego na fundusze strukturalne UE, czyli Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejski Fundusz Społeczny (EFS).

Dostęp do finansowania jest jednym z najpilniejszych problemów, przed którymi stoją MŚP w Europie. W okresie ostatnich dwóch lat prawie jednej trzeciej z MŚP, które ubiegały się o pożyczkę bankową, odmówiono udzielenia takiej pożyczki lub udzielono pożyczki na kwotę niższą niż zamierzona. Periodyk *European Small Business Finance Outlook* (Europejski przegląd małych przedsiębiorstw) potwierdza ten fakt, donosząc, że warunki prowadzenia działalności gospodarczej stają się coraz bardziej uciążliwe dla europejskich MŚP i że banki strefy euro zaostrzyły warunki udzielania kredytów. Informacje o funduszach UE i dostęp do nich nigdy nie były istotniejsze. Z funduszy strukturalnych już teraz płynie dla MŚP pomoc w wysokości około 70 mld EUR za okres 2007-2013.

Z okazji konferencji dotyczącej europejskiego wsparcia dla MŚP na lata 2014-2020, która odbyła się 25 czerwca 2013 r. w Brukseli, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej i komisarz ds. przemysłu i przedsiębiorczości, Antonio Tajani oraz komisarz ds. polityki regionalnej, Johannes Hahn powiedzieli: „Jednolity portal dotyczący finansowania unijnego pomoże MŚP w łatwym i szybkim znalezieniu tak im potrzebnych środków finansowych. Jednym z głównych priorytetów Komisji jest uproszczenie i ograniczenie przeszkód, z którymi borykają się przedsiębiorcy. Włączenie funduszy strukturalnych UE do jednolitego portalu stanowi kamień milowy w ramach tego procesu. W tym samym czasie pragnę, pragniemy jednocześnie zachęcić państwa członkowskie i regiony do wykorzystywania instrumentów finansowych UE, ponieważ mogą one zwiększyć efekt polityki spójności. One właśnie są katalizatorami kluczowych inwestycji stanowiących konieczny bodziec dla rozwoju gospodarki europejskiej i tworzenia nowych miejsc pracy”.

Informacje na temat dostępnych instrumentów finansowych UE

Instrumenty finansowe UE przeznaczone dla MŚP, wchodzące w skład portalu, to: Program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP), instrument mikrofinansowy *Progress*, instrument podziału ryzyka (7PR)¹⁵⁹, pożyczki EBI dla MŚP, a od dzisiaj także krajowe i regionalne programy operacyjne wdrażające cele polityki spójności w poszczególnych państwach członkowskich.

Przystępny portal internetowy dla MŚP

Jednolity portal zawiera szczegółowe informacje dla MŚP o tym, jak ubiegać się o wspierane przez UE finansowanie za pośrednictwem jednego z około 1000 banków lub innych instytucji finansowych.

Jednolity portal umożliwia przedsiębiorcom i firmom znalezienie najodpowiedniejszego finansowania dostosowanego do ich konkretnych potrzeb finansowych wynikających np. z

¹⁵⁹ Jednym ze sposobów wspierania europejskiego potencjału w dziedzinie badań i innowacji jest zapewnienie odpowiedniego dostępu do funduszy. Komisja Europejska (KE) i Europejski Bank Inwestycyjny (EBI), na wniosek Rady Europejskiej z grudnia 2005 r., uruchomiły nowy instrument finansowy **7PR - RSFF (Finansowy Instrument Podziału Ryzyka)**. Jego celem jest wspieranie badań naukowych i innowacyjności w Europie poprzez zwiększenie dostępu do funduszy dla ryzykownych projektów badawczo-rozwojowych i innowacyjnych.

wielkości przedsiębiorstwa, rodzaju finansowania i celów inwestycyjnych. Portal jest dostępny w różnych językach UE dla wszystkich państw członkowskich UE oraz krajów kandydujących.

Dostęp do finansowania w regionach to klucz do powrotu na ścieżkę wzrostu

Instrumenty finansowe zyskały w latach 2007-2013 na znaczeniu jako istotne narzędzia realizacji polityki spójności UE. Pod koniec 2011 r. inwestycje w przedsiębiorstwa objęły już kwotę wynoszącą ponad 3,6 mld EUR dystrybuowaną za pośrednictwem 68 tys. produktów finansowych obejmujących pożyczki, gwarancje, kapitał podwyższonego ryzyka/udziały kapitałowe i inne produkty finansowe.

Do końca 2011 r. we wszystkich 25 państwach członkowskich oraz w jednym regionie współpracy transgranicznej utworzono ogółem **484 konkretnych funduszy dla przedsiębiorstw** (pożyczki, gwarancje, kapitał podwyższonego ryzyka/udziały kapitałowe i inne). W całym okresie obejmującym lata 2007-2014 na wsparcie dla MŚP przeznaczono 69,7 mld EUR z EFRR i EFS. Jeśli uwzględnić współfinansowanie krajowe, to kwota ta zwiększy się do przynajmniej 95,4 mld EUR. Do końca grudnia 2012 roku w ramach **instrumentów finansowych Programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP)** uruchomiono prawie 13 mld EUR w postaci gwarancji oraz ponad 2,3 mld EUR w postaci kapitału podwyższonego ryzyka. Z programu tego skorzystało już ponad 220 tys. MŚP w całej Europie. Wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej Antonio Tajani

zwrócił się o zwiększenie o 19 mln EUR budżetu na instrumenty finansowe CIP, aby pomóc MŚP, które mają trudności w dostępie do finansowania.¹⁶⁰

Europejski Komitet Ekonomiczno – Społeczny w Poprawce z 30 sierpnia 2012 r - zgłoszonej przez Daniela Mareelsa dotyczącej - Komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Regionów i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego **„Plan działania na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla MŚP” stwierdza min:**

- a.) Czysto ilościowe modele ratingowe często nie są odpowiednie do oceny MŚP ze względu na brak elastyczności. Uzupełnienie zwykłej analizy ilościowej wykorzystaniem czynników jakościowych zasługuje na uznanie. Banki mogłyby rozpatrzyć możliwość równoważenia swoich metod scoringowych¹⁶¹ służących ocenie zdolności kredytowej **MŚP**, pozostawiając jednocześnie wystarczająco dużo miejsca na „bankowość relacyjną”¹⁶². W sprawie tej ważna jest również wymiana

¹⁶⁰ Komunikat prasowy Komisji Europejskiej -Ułatwienie przedsiębiorstwom dostępu do unijnego finansowania – jednolity portal dla wszystkich funduszy strukturalnych. Bruksela, 25 czerwca 2013 r.

¹⁶¹ **Scoring kredytowy** – punktowa metoda oceny wiarygodności osoby ubiegającej się o kredyt bankowy. W najprostszej postaci polega na przyznawaniu wnioskodawcy punktów na podstawie jego danych osobistych i majątkowych, określanych w specjalnej karcie scoringowej, które po zsumowaniu stanowią miarę oceny ryzyka związanego z potencjalnym kredytobiorcą – jest to scoring aplikacyjny. Ocena ryzyka kredytowego wyliczana przez BIK - waha się w przedziale od 192 do 631 punktów, a przeciętny scoring w BIK liczy 528,8 punktu. Inną metodą jest np. analiza dotychczasowej obsługi przez klienta produktów finansowych (o ile dane takie są dostępne). Mamy wówczas do czynienia z scoringiem behawioralnym. Scoring kredytowy jest stosowany przez banki przy udzielaniu kredytów, a także przez niektóre firmy niefinansowe – np. operatorów GSM przy sprzedaży telefonów z abonamentem. Klient dostaje wtedy stosunkowo drogi telefon za darmo lub za ułamek jego ceny, a spłaca go z abonamentu. Jest to więc forma kredytu. (Wikipedia. Wolna Encyklopedia).

¹⁶² **Bankowość relacyjna** to tworzenie pomiędzy bankiem a klientem długotrwałego związku, polegającego na tym, że klient nie będzie szukał innego banku, żeby zmniejszyć koszty usług finansowych (np. obniżyć koszty kredytu, czy podwyższyć oprocentowanie depozytu), zwiększyć pakiet dostępnych mu usług albo ich jakość. Przeciwnie, będzie ufał swojemu bankowi i korzystał z coraz większej palety potrzebnych mu produktów. I w zamian za to będzie dostarczał bankowi kolejnych przychodów z prowizji. Takie relacje bank może budować zarówno z klientem detalicznym, jak z korporacją. Co

sprawdzonych rozwiązań. EKES żałuje, iż niektóre banki wydają się odchodzić od tej koncepcji zamiast ją promować.

- b.) Należy rozważyć stworzenie ram, które umożliwiłyby zachęcanie do udzielania kredytów przez instytucje działające zgodnie z ideą podziału ryzyka i zysków, jako że z pewnością byłoby to korzystne dla **MŚP**. Komisja powinna poważnie traktować zjawiska takie jak bankowość partycypacyjna. EKES chciałby, by Komisja opracowała zieloną księgę, na podstawie której można będzie podjąć na szczeblu europejskim debatę na temat bankowości partycypacyjnej. Samodzielne inicjatywy podejmowane przez Wielką Brytanię, Francję, Niemcy, Włochy, Luksemburg czy Maltę są krokiem w odpowiedni kierunku, mogą jednak utrudniać dalszą integrację sektora usług finansowych w UE. Ponadto odrębne i nieskoordynowane inicjatywy mogą okazać się mniej skuteczne niż wynikałoby z potencjału tego rodzaju finansowania w takich kwestiach, jak podział ryzyka i zysków czy społeczne podejście do zagadnienia finansowania. Zachęcanie do mikrofinansowania charakteryzującego się określonymi strategiami inwestycyjnymi nawiązującymi do stylu islamskiego mogłoby także stać się bodźcem dla nowej przedsiębiorczości, a jednocześnie w pewnych regionach pomagałoby w walce z ubóstwem. W tym kontekście Komisja powinna wystosować komunikat przewidujący i obejmujący swym zakresem alternatywne metody finansowania oraz zachęcający do ich stosowania, który gwarantowałby stosowanie tych metod na takich samych warunkach, z jakich korzystają inne konwencjonalne metody finansowania.
- c.) Odnosnie do konkurencji w sektorze bankowym EKES zwraca się do Komisji z prośbą o zadbanie o to, by w sektorze tym (w zakresie produktów finansowych dla **MŚP**) w wystarczającym stopniu działała konkurencja – zarówno na terenie poszczególnych państw członkowskich, jak i pomiędzy nimi. Istnieje na przykład problem tzw. „strat na finansowaniu” (ang. funding loss), natomiast opłaty za przekroczenia limitu na rachunkach bieżących dla małych przedsiębiorstw pozostają bardzo wysokie – mimo, że stopy refinansowania EBC znajdują się na poziomie najniższym w historii. Duże firmy, w przeciwieństwie do małych, mogą korzystać z rozwiązań alternatywnych (takich jak zwykłe pożyczki).
- d.) Banki koniecznie muszą podawać jaśniejsze informacje dotyczące takich opłat, przed podpisaniem jakiegokolwiek umowy kredytowej. Poza tym należy zbadać, czy możliwe jest ograniczenie, np. w czasie, opłat za „straty na finansowaniu”, w taki sposób by nie wynikały stąd negatywne skutki dla kredytów dla **MŚP**.¹⁶³

W Opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Regionów i Europejskiego Komitetu

więcej, w przypadku korporacji bankowość relacyjna daje szansę na znacznie większą sprzedaż usług dodanych przy wciąż malejących marżach odsetkowych, zwłaszcza w tym segmencie. A dobre relacje z klientem to szansa na omijanie nadmiernego ryzyka i tworzenia rezerw.

¹⁶³ Poprawka z 30 sierpnia 2012 r. - zgłoszona przez Daniela Mareelsa dotycząca - Komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Regionów i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Plan działania na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla MŚP”. Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji. 134. posiedzenie, 30 sierpnia 2012 r. Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Regionów i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego "Plan działania na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla MŚP". COM(2011) 870 final. 2012/C 351/10. Sprawozdawca: Anna Maria Darmanin. Współsprawozdawca: Ronny Lannoo. Bruksela, 19 września 2012 r.

Ekonomiczno-Społecznego „**Plan działania na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla MŚP**” z 19 września 2012 r stwierdziła min.:

- a.) W chwili, gdy perspektywa gospodarcza wielu państw europejskich jest niepewna, EKES z zadowoleniem przyjmuje plan działania UE na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla **MŚP**. Komitet uważa, że ożywienie gospodarcze Europy nastąpi tylko wtedy, gdy polityka w dziedzinie MŚP stanie się priorytetem w harmonogramie europejskich decydentów. Zdecydowanie popiera zatem wysiłki instytucji europejskich ukierunkowane na zwiększenie odporności systemu finansowego tak, aby stał się on instrumentem gospodarki realnej.
- b.) EKES przyznaje, że finansowanie kredytowe jest i pozostanie jednym z najpowszechniej wykorzystywanych instrumentów sprzyjających rozwojowi **MŚP**. Pod tym względem Komitet całkowicie popiera rozwiązania regulacyjne i finansowe zmierzające do skuteczniejszego finansowania zadłużenia oraz wzmocnienia instrumentów gwarancyjnych sprzyjających wzrostowi **MŚP**.

W planie działania zdefiniowano główne przeszkody utrudniające stymulowanie finansowania dla **MŚP**, takie jak:

- a.) dostęp do kredytów;
- b.) dostęp do kapitału wysokiego ryzyka;
- c.) dostęp do rynków kapitałowych.

Komisja zdefiniowała szereg rozwiązań służących ułatwianiu finansowania dla **MŚP**, m.in.:

- a.) środki regulacyjne;
- b.) środki finansowe służące usprawnieniu kredytowania i kapitału wysokiego ryzyka w całej UE;
- c.) środki mające na celu poprawę otoczenia **MŚP**.

Sprawę poprawy dostępu MŚP do finansowania prezentuje Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego z 8 stycznia 2013 w sprawie poprawy dostępu MŚP do finansowania¹⁶⁴ oraz Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie poprawy dostępu MŚP do finansowania.¹⁶⁵

Parlament Europejski zgadza się z Komisją, że gospodarczy sukces, doskonałość i spójność Unii Europejskiej w dużym stopniu zależą od zrównoważonego wzrostu i tworzenia trwałych miejsc pracy w oparciu o działalność **MŚP** zaangażowanych w dostarczanie wysokiej jakości produktów i świadczenie wysokiej jakości usług; podkreśla znaczenie promowania wzrostu gospodarczego wśród różnych przedsiębiorstw, niezależnie od wielkości; podkreśla, że **MŚP** są częścią szerszego „ekosystemu” przedsiębiorstw; zauważa, że w ramach tego „ekosystemu” istnieje również potrzeba zapewnienia jednakowego skoncentrowania się na poprawie dostępu do finansowania dla mikroprzedsiębiorstw lub podmiotów prowadzących jednoosobową działalność; zauważa, że większe przedsiębiorstwa opierają się w znacznym stopniu na rozległej sieci mniejszych **MŚP**.

Parlament Europejski w powołanej Rezolucji :

¹⁶⁴ Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego z 8 stycznia 2013r. w sprawie poprawy dostępu MŚP do finansowania (2012/2134(INI))

¹⁶⁵ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie poprawy dostępu MŚP do finansowania. (2012/2134(INI)) 5 lutego 2013r.- Strasburg .

- a.) podkreśla, że z powodu skutków kryzysu finansowego i gospodarczego wiele **MŚP** ma większe trudności z dostępem do finansowania oraz że obecnie **MŚP** muszą spełniać nowe, i czasami bardziej rygorystyczne niż dawniej, wymagane przepisami kryteria; podkreśla, że instytucje bankowe, które w czasie kryzysu skorzystały z pomocy państwa i innych ukrytych form udzielania dotacji – takich jak gwarancje publiczne i pomoc na utrzymanie płynności finansowej udzielane przez banki centralne i Europejski Bank Centralny – powinny podlegać celom dotyczącym ich kwot finansowania oraz warunków stawianych **MŚP**; zachęca Komisję do kontynuowania wysiłków na rzecz sprzyjania wdrożeniu zasady „najpierw myśl na małą skalę” na szczeblu krajowym, co wiąże się z dalszym uproszczeniem środowiska regulacyjnego i administracyjnego dla **MŚP**;
- b.) podkreśla znaczenie wzmocnienia lokalnych systemów bankowych; podkreśla odpowiedzialność i funkcje banków – od tych na skalę europejską po banki lokalne – polegające na mądrym inwestowaniu w gospodarkę, a konkretniej w **MŚP**; zauważa różnice między państwami członkowskimi w ponoszonych przez **MŚP** kosztach zaciągania pożyczek oraz w dostępie **MŚP** do finansowania, wynikające z niekorzystnego kontekstu makroekonomicznego, co może mieć negatywny wpływ na ich konkurencyjność na obszarach przygranicznych; zwraca uwagę, że chociaż problemy **MŚP** związane z dostępem do kredytu nadal różnią się w zależności od państw członkowskich, wyniki badania EBC dotyczącego udzielania kredytów bankowych z października 2011 r. wskazują na znaczne ogólne zaostrzenie standardów udzielenia kredytów **MŚP** oraz dowodzą, że redukcja do minimum inwestycji może prowadzić do kryzysu kredytowego; uznaje ponadto, że w UE istnieje duże zapotrzebowanie na mikrokredyty;¹⁶⁶
- c.) podkreśla, że nie istnieje uniwersalny rodzaj finansowania odpowiadający wszystkim, i wzywa Komisję do sprzyjania tworzeniu szerokiego zakresu dostosowanych do potrzeb programów, instrumentów i inicjatyw – poczynając od instrumentów kapitałowych (takich jak aniołowie biznesu, finansowanie społecznościowe, wielostronne platformy obrotu), przez instrumenty quasi-kapitałowe (takie jak finansowanie typu mezzanine¹⁶⁷) po instrumenty dłużne (takie jak obligacje

¹⁶⁶ Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego z 8 stycznia 2013r w sprawie poprawy dostępu MŚP do finansowania (2012/2134(INI)) Komisja Gospodarcza i Monetarna. Sprawozdawca: Philippe De Backer.

¹⁶⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Realizacja wspólnotowego programu lisbońskiego: Finansowanie rozwoju MŚP – tworzenie europejskiej wartości dodanej {SEK(2006) 841} {SEK(2006) 842} {SEK(2006) 856}. Bruksela, dnia 29.6.2006 KOM(2006) 349 wersja ostateczna

Finansowanie typu mezzanine to finansowanie hybrydowe, na które składa się zazwyczaj finansowanie dłużne rozszerzone o tzw. equity kicker. Podstawową przesłanką inwestycyjną jest tu zdolność podmiotu do zwrotu pożyczonych kwot oraz potencjał wzrostu w okresie najbliższych lat zarówno poprzez organiczne rozbudowywanie mocy wytwórczych jak i poprzez konsolidację rynku. Silne equity story oraz przewagi konkurencyjne jakimi dysponuje dany podmiot w połączeniu z występowaniem zabezpieczenia dla udzielanej pożyczki są tu podstawowymi czynnikami decydującymi o możliwości pozyskania finansowania. Podmiotami udzielającymi finansowania typu mezzanine są wyspecjalizowane fundusze Mezzanine Capital lub fundusze Venture czy też Private Equity. Ponieważ wewnętrzny koszt kapitału funduszy udzielających tego typu finansowania znacząco przewyższa stopę wolną od ryzyka, to też koszt tego typu finansowania przewyższa znacząco poziom rentowności obligacji skarbowych i najczęściej waha się w granicach 10-20%. Wartości te mogą być ponadto znacząco zmienione w przypadku występowania znaczącego equity kickera np. w formie opcji na akcje. Proces uzyskania finansowania typu mezzanine jest procesem negocjacji pomiędzy potencjalnymi inwestorami, a podmiotem starającym się uzyskać finansowanie. Negocjacje te mają na celu określenie struktury, poziomu oraz warunków finansowania, a także kosztu tego finansowania interpretowanego jako koszty finansowe oraz koszty wynikające z ewentualnego equity kickera składającego się na strukturę finansowania hybrydowego. (Encyklopedia Zarządzania).

przedsiębiorstw na małe kwoty, instrumenty gwarancyjne i platformy) – w partnerstwie między bankami i innymi podmiotami zaangażowanymi w finansowanie **MŚP** (specjaliści od księgowości, stowarzyszenia zrzeszające podmioty gospodarcze lub **MŚP** czy izby handlowe) w celu wsparcia przedsiębiorstw na etapie rozpoczynania działalności, rozwoju i transferu, z uwzględnieniem ich wielkości, obrotu i zapotrzebowania na finansowanie

- d.) wzywa państwa członkowskie do zmniejszenia obciążeń administracyjnych związanych z zakładaniem firmy oraz dotyczących całego czasu trwania działalności **MŚP**, zważywszy na różnice między poszczególnymi państwami w tej dziedzinie utrudniające urzeczywistnienie jednolitego rynku; podkreśla, że ważne jest zmniejszenie liczby dni potrzebnych do założenia nowej firmy; zwraca się do Komisji o przeanalizowanie potencjalnie najlepszych praktyk, które należałoby wdrożyć w państwach członkowskich; wzywa Komisję do oceny możliwości wprowadzenia jednolitego numeru identyfikacyjnego dla **MŚP**, przechowywanego w jednej europejskiej bazie danych **MŚP**, włącznie z wszelkimi danymi finansowymi, co umożliwiłoby **MŚP** łatwiejsze składanie wniosków o udział w krajowych i unijnych programach oraz wniosków o krajowe i unijne dofinansowanie; zaznacza, że w razie wprowadzenia takiego numeru identyfikacyjnego dla **MŚP** należy zwrócić uwagę na zasady ochrony danych.

Należy dodać, że Komisja Prawna Parlamentu Europejskiego dla Komisji Gospodarczej i Monetarnej w sprawie poprawy dostępu MŚP do finansowania (2012/2134(INI)) w swojej Opinii z 28.11.2012¹⁶⁸ zwróciła się do Komisji Gospodarczej i Monetarnej, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek (min.) :

poz.1. przyjmuje z zadowoleniem opracowany przez Komisję plan działania na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla **MŚP**, a w szczególności udoskonalenie europejskich ram regulacyjnych w zakresie kapitału wysokiego ryzyka; podkreśla potrzebę rozwiązań uwzględniających specyficzne potrzeby **MŚP** oraz pozwalających na wspieranie ich rozwoju w zależności od ich wielkości, obrotów i zapotrzebowania na pożyczki;

poz.2. podkreśla niedostępność specjalistycznej wiedzy w zakresie finansów i prawa dla większości **MŚP**, co utrudnia im dostęp do kapitału; zwraca ponadto uwagę, że **MŚP** często uważają, iż prawodawstwo europejskie nakłada obciążenia administracyjne i jest trudne w interpretacji, co również negatywnie wpływa na dostęp **MŚP** do kapitału;

poz.3. wzywa Komisję do pilnego rozważenia szerszego i skuteczniejszego przeglądu przepisów finansowych i regulacyjnych UE, które obecnie stanowią obciążenie dla **MŚP**, po dokonaniu przez nią analizy przeszkód podatkowych dla inwestycji transgranicznych z udziałem kapitału wysokiego ryzyka w UE; uważa, że w wyniku tego szerszego przeglądu Komisja powinna przedłożyć wnioski mające na celu wprowadzenie zwolnień dla **MŚP** w sytuacjach, gdy przepisy regulacyjne dotyczą je w sposób nieproporcjonalny oraz gdy nie ma dostatecznego powodu włączania ich w zakres prawodawstwa, lub – w

¹⁶⁸ Opinia Komisji Prawnej dla Komisji Gospodarczej i Monetarnej w sprawie poprawy dostępu MŚP do finansowania (2012/2134(INI)) 28.11.2012. Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Rebecca Taylor.

przypadkach gdy zwolnienie nie byłoby odpowiednie – rozważenie rozwiązań dostosowanych do ich potrzeb lub mniej rygorystycznych przepisów;

poz.4. podkreśla, że liczba **MŚP**, które są zamykane lub ogłaszają upadłość, stale rośnie, co prowadzi do wzrostu bezrobocia; zauważa, że dotychczas przyjęte przez UE środki na rzecz wzrostu wyraźnie nie były wystarczająco skuteczne, i pilnie wzywa Komisję do przyjęcia środków poświęconych w bardziej konkretny sposób dostępowi **MŚP** do kapitału, ich ożywieniu oraz zwiększeniu zatrudnienia;

poz.8. nalega, by przy opracowywaniu wniosków ustawodawczych Komisja stosowała test **MŚP**, zwracając szczególną uwagę na mikroprzedsiębiorstwa, oraz zasadę „najpierw myśl na małą skalę”, by przeprowadzała ona ocenę skutków wszystkich wniosków ustawodawczych, a zwłaszcza tych o charakterze finansowym, w celu zagwarantowania, że wszelkie opcje stosujące się do **MŚP** zostaną należycie ocenione, zidentyfikowane i zbadane na wczesnym etapie, oraz by uwzględniała ona to wszystko podczas przygotowywania wniosków ustawodawczych w celu zmniejszenia skutków dla **MŚP**; uważa za wyjątkowo istotne, by Komisja starała się zmniejszyć obciążenia regulacyjne dla **MŚP** w ramach przyszłych projektów i udzielała wyjaśnień dotyczących powodów wszelkich zwolnień;

poz.13.wzywa Komisję do opracowania specjalnych strategii finansowania skierowanych do państw członkowskich, sieci przedsiębiorstw oraz do konsorcjów złożonych z małych i średnich przedsiębiorstw.

Dostosowanie przepisów UE do potrzeb mikroprzedsiębiorstw.

Problem ten omawia min - Sprawozdanie Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego .Zmniejszanie obciążeń regulacyjnych dla MŚP. Dostosowanie przepisów UE do potrzeb mikroprzedsiębiorstw ¹⁶⁹.

Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) mają zasadniczy wpływ na kształt gospodarki Europy, stanowiąc 99 % działających w niej firm, z czego 92 % to mikroprzedsiębiorstwa¹⁷⁰. Zapewniają więcej niż dwie trzecie miejsc pracy w sektorze prywatnym i mają podstawowe znaczenie dla wzrostu gospodarczego. Mają istotne znaczenie w gospodarce europejskiej jako pracodawcy i źródła innowacji. Komisja angażuje się we wspieranie ich rozwoju, w szczególności poprzez program Small Business Act, promujący zasadę „najpierw myśl na małą skalę”, oraz m.in. poprzez ułatwianie dostępu do finansowania UE. Realizowany przez Komisję program inteligentnych regulacji także ma na celu wspomaganie małych przedsiębiorstw poprzez minimalizację ciążącego na nich obciążenia regulacyjnego przepisów uważanych za konieczne na poziomie UE.

W unijnej strategii na rzecz wzrostu gospodarczego „Europa 2020” podkreślono znaczenie poprawy środowiska biznesu, w tym inteligentnych regulacji, dla uczynienia z przedsiębiorstw europejskich bardziej konkurencyjnymi w skali światowej. Kryzys

¹⁶⁹ Sprawozdanie Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego .Zmniejszanie obciążeń regulacyjnych dla MŚP Dostosowanie przepisów UE do potrzeb mikroprzedsiębiorstw. Bruksela, dnia 23.11.2011 .KOM(2011) 803 wersja ostateczna.

¹⁷⁰ Rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 | W przypadku zamówień udzielanych MŚP eksploatującym flotę składającą się z mniej niż 23 pojazdów progi, powyżej których zamówienie musi być otwarte na procedurę przetargową, mogą zostać podwojone, co upraszcza procedurę zamówień publicznych i czyni ją mniej uciążliwą.

finansowy ma jednak poważne skutki dla wielu spośród najmniejszych przedsiębiorstw w gospodarce UE. Dlatego też konieczne jest umożliwienie mikroprzedsiębiorstwom realizację ich globalnych celów bez obarczania ich zbędnymi regulacjami. Komisja ma świadomość, że największe koszty zgodności z regulacjami ponoszą właśnie najmniejsze firmy¹⁷¹. Dla mniejszego przedsiębiorstwa przestrzeganie przepisów wprowadzanych na poziomie regionalnym, krajowym lub europejskim zawsze będzie bardziej uciążliwe.

W niniejszym dokumencie przedstawia się możliwości pójścia o krok dalej w realizacji koncepcji „najpierw myśl na małą skalę”, tak by osiągnąć szybkie wyniki. Przedstawia się w nim kierunki działań Komisji zmierzających do powszechniejszego stosowania zwolnień lub specjalnych ułatwień w systemie prawnym dla **MŚP** lub mikroprzedsiębiorstw.

Wyjaśnia się również, jak ten cel będzie realizowany w trakcie procesu legislacyjnego i wdrożenia.

Regulacje jako część współczesnego życia gospodarczego są niezbędne. Chronią obywateli i pracowników przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa, a środowisko przed zanieczyszczeniami. Są instrumentem, przy pomocy którego osiąga się cele polityki publicznej. Stały rozwój rynku wewnętrznego UE przynosi wiele nowych możliwości dla przedsiębiorstw niezależnie od ich wielkości, ale jego funkcjonowanie wymaga również minimum regulacji.

Komisja z zadowoleniem przyjmuje zainteresowanie Rady Europejskiej tą kwestią i oczekuje na informacje zwrotne dotyczące niniejszego sprawozdania ze strony Parlamentu Europejskiego, Rady i innych zainteresowanych stron, co pomoże w kontynuacji tych ważnych prac. Komisja ma również nadzieję, że Parlament Europejski i Rada okażą silne poparcie dla jej wniosku ustawodawczego zmierzającego do utrzymania kosztów regulacyjnych ponoszonych przez **MŚP**, a zwłaszcza mikroprzedsiębiorstwa, na minimalnym poziomie.

Komisja przedstawia w niniejszym sprawozdaniu konkretne działania mające na celu minimalizowanie obciążenia regulacyjnego dla **MŚP**, a w szczególności dla mikroprzedsiębiorstw. Wzywa się Radę i Parlament Europejski do poparcia tego podejścia oraz wykorzystania tablicy wyników prowadzonej przez Komisję do śledzenia zwolnień i ułatwień dla mikroprzedsiębiorstw w ramach procedury współdecyzji i procesu wdrażania. Komisja wzywa państwa członkowskie do stosowania zasady „najpierw myśl na małą skalę” i zobowiązania się do pełnego i szybkiego wdrożenia zasad i działań stosowanych na szczeblu państw

¹⁷¹ 2 Dyrektywa Rady 92/58/EWG z dnia 24 czerwca 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących znaków bezpieczeństwa i/lub zdrowia w miejscu pracy (dziewiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) | Państwa członkowskie mogą określić kategorie przedsiębiorstw (biorąc pod uwagę wielkość lub rodzaj działalności) uprawnionych do całkowitej, częściowej lub czasowej zmiany znaków świetlnych i/lub sygnałów akustycznych na środki alternatywne zapewniające ten sam poziom ochrony.

Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw.

Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw przedstawia min **Wniosek .Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (2014–2020)**¹⁷²

Podmioty gospodarcze, zwłaszcza małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) w istotny sposób przyczyniają się do wzrostu i zatrudnienia w UE. Jeżeli Unia ma osiągnąć priorytetowe cele inteligentnego i trwałego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu wytyczone w strategii „Europa 2020”, na pierwszym planie powinna znaleźć się konkurencyjność.

UE ma do dyspozycji środki regulacyjne, w tym inteligentne prawodawstwo i ograniczanie biurokracji dla unijnych przedsiębiorstw, a niektórym niedoskonałościom rynku można skutecznie zaradzić poprzez finansowanie ze środków publicznych na szczeblu UE.

Pewne instrumenty już funkcjonują. Program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji zapewnia środki finansowe na odpowiednie działania. Potrzebę kontynuacji i rozwijania takiej pomocy finansowej stwierdzono w komunikacie Komisji „Budżet z perspektywy »Europy 2020«”¹⁷³. **Obecnie Komisja przedstawia wniosek dotyczący „Programu na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz MŚP” (COSME) z łączną kwotą przydzielonych środków finansowych w wysokości 2,5 mld EUR na okres 2014–2020.**

Wyzwaniem dla przedsiębiorstw unijnych jest osiągnięcie konkurencyjności w wymiarze globalnym. Borykają się one jednak ze niedoskonałościami rynku obniżającymi ich zdolność do konkurowania z przedsiębiorstwami z innych części świata. W rezultacie unijne MŚP są mniej produktywne, zarówno w stosunku do zainwestowanej pracy, jak i zasobów, oraz rozwijają się wolniej niż analogiczne przedsiębiorstwa na przykład w Stanach Zjednoczonych, i w porównaniu z większymi przedsiębiorstwami w Europie cechuje je mniejsza zdolność do pomyślnej adaptacji do zmieniających się warunków ramowych. Trudności napotymane przez MŚP pogłębił ostatni kryzys gospodarczy i finansowy oraz wzrost cen towarów i zasobów.

Choć za przeciwdziałanie niedoskonałościom rynku odpowiadają przede wszystkim państwa członkowskie i regiony, w niektórych obszarach istnieje wyraźny potencjał wniesienia unijnej wartości dodanej. Przykładowo UE może pomóc przez wzmacnianie jednolitego rynku, przyczynianie się do zwiększenia spójności i konsekwencji środków krajowych, zwiększanie efektów przez upowszechnianie dobrych praktyk czy też generowanie ekonomii skali. Oprócz zapewniania sprawnego funkcjonowania jednolitego rynku wśród zadań UE można wymienić poprawę warunków otoczenia biznesowego, w

¹⁷² Pakiet dotyczący badań, innowacyjności i konkurencyjności .Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (2014–2020) (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SEK(2011) 1452 wersja ostateczna} {SEK(2011) 1453 wersja ostateczna}Bruksela, dnia 30.11.2011 KOM(2011) 834 wersja ostateczna 2011/0394 (COD).

¹⁷³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego , Rady , Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów Budżet z perspektywy „Europy 2020” {SEK(2011) 867 wersja ostateczna} {SEK(2011) 868 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 29.6.2011 KOM(2011) 500 wersja ostateczna CZĘŚĆ I.

celu budowania silnych i różnorodnych przedsiębiorstw oraz **MŚP** zdolnych do konkurencyjności w wymiarze globalnym, przy jednoczesnym ich dostosowywaniu do niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki.

Program zaproponowano w celu przeciwdziałania najpoważniejszym niedoskonałościom rynku hamującym wzrost przedsiębiorstw – a zwłaszcza **MŚP** – w Unii.

Najważniejszymi wyzwaniami dla unijnych przedsiębiorstw w sferze konkurencyjności i przedsiębiorczości pozostają:

- a.) **trudności w dostępie do finansowania dla MŚP**, które mają kłopoty z wykazaniem zdolności kredytowej i niełatwo jest im uzyskać dostęp do kapitału wysokiego ryzyka,
- b.) **słaby duch przedsiębiorczości** – zaledwie 45 % obywateli europejskich preferuje samozatrudnienie w porównaniu np. do 55 % w USA,
- c.) **otoczenie biznesowe niesprzyjające rozpoczynaniu i rozwojowi działalności gospodarczej**, za sprawą ciągłej fragmentacji regulacyjnej oraz zbyt dużej biurokracji,
- d.) **ograniczony potencjał adaptacyjny MŚP** do niskoemisyjnej, odpornej na zmiany klimatu, energo- i zasobooszczędnej gospodarki, który wynika z ograniczonych środków finansowych i ograniczonej wiedzy specjalistycznej,
- e.) **ograniczona zdolność MŚP do ekspansji na rynki** poza krajem pochodzenia, zarówno wewnątrz jednolitego rynku, jak i poza nim.

Ze względu na te trudności powstaje zbyt mała liczba przedsiębiorstw, a te rozpoczynające działalność częstokroć są nierentowne bądź osiągają słabe wskaźniki produktywności i rentowności nowych przedsiębiorstw. W skali makro obserwujemy postępującą erozję konkurencyjności gospodarki UE.

Zgodnie z założeniami strategii „Europa 2020” program ten został zaprojektowany tak, aby stworzyć warunki dla pobudzenia rozwoju przedsiębiorstw europejskich oraz zapewnić MŚP możliwość pełnego wykorzystania ogromnego potencjału jednolitego rynku, jak również zachęcić je do wyjścia poza jego granice. Konieczne jest włożenie szczególnego wysiłku w stymulowanie rozwoju MŚP, stanowiących główne źródło wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w Unii – **MŚP bowiem dają 67 % miejsc pracy w sektorze prywatnym oraz generują ponad 58 % całkowitego obrotu w UE.**

Szczególną uwagę zwróci się na zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw w sektorze turystyki w celu wdrożenia nowych kompetencji Unii określonych w traktacie lizbońskim, gdyż sektor ten wnosi znaczny wkład w unijny PKB i działa w nim znaczna **część MŚP.**

Małe i średnie przedsiębiorstwa(MŚP) odgrywają kluczową rolę w realizacji celów strategii „Europa 2020”. Świadczy o tym fakt, że sześć z siedmiu inicjatyw przewodnich tej strategii zawiera wzmiankę o MŚP.¹⁷⁴

¹⁷⁴ W marcu 2010 roku Komisja przyjęła komunikat pt. „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. W czerwcu 2010 r. komunikat został zatwierdzony przez Radę Europejską. Strategia „Europa 2020” stanowi reakcję na kryzys gospodarczy i ma przygotować Europę na następne dziesięciolecie. Wytyczono w niej pięć ambitnych celów dotyczących klimatu i energii, zatrudnienia, innowacji, edukacji i włączenia społecznego, które mają zostać osiągnięte do roku 2020, jak również określono kluczowe czynniki pobudzające wzrost, w dążeniu do zwiększenia dynamiki i konkurencyjności Europy. Podkreślono również znaczenie przyspieszenia wzrostu europejskiej gospodarki, przy jednoczesnym osiągnięciu wysokich wskaźników zatrudnienia, gospodarki niskoemisyjnej, zasobo- i energooszczędnej oraz spójności społecznej.

Komitet Regionów w swojej opinii z 18.12.2012 -z zadowoleniem przyjął przedstawiony przez Komisję Europejską wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (2014–2020) jako zobowiązanie do uznania konkurencyjności za podstawowy i pierwszoplanowy parametr gwarantujący stały wzrost gospodarczy oraz wzrost zatrudnienia w UE.

Uważa, że przedstawiony wniosek jest dopełnieniem wcześniejszych inicjatyw KE w ramach strategii „Europa 2020”. **Świadczy on o docenieniu roli, jaką w systemie gospodarczym Unii Europejskiej odgrywają MŚP** oraz o dostrzeżeniu niedoskonałości i turbulentności otoczenia MŚP, które może spowalniać, a nawet ograniczać rozwój przedsiębiorstw i wzrost ich konkurencyjności.

Uważa, że program ten w znaczny sposób umożliwi zwiększenie zaufania do europejskiego sektora przedsiębiorczości zarówno na rynkach europejskich, jak i globalnych. Efektem większego zaufania do rynków będzie wzrost zainteresowania przedsiębiorczością i bardziej ekspansywna polityka istniejących przedsiębiorstw, w tym **MŚP, które stanowią główne źródło wzrostu gospodarczego (58 % obrotu w UE) i zatrudnienia (67 % miejsc pracy w sektorze prywatnym) i które wygenerowały 85 % nowych miejsc pracy w latach 2002–2010 w tym sektorze.**

Zwraca uwagę, że osiągnięcie konkurencyjności w wymiarze globalnym jest możliwe jedynie dzięki przezwyciężeniu niedoskonałości rynku europejskiego, **obniżających zdolność europejskich MŚP** do konkurowania z podobnymi podmiotami z innych części świata. Niezbędne jest zwiększenie udziału MŚP w realizacji projektów unijnych oraz poprawa ich pozycji w relacjach z dużymi przedsiębiorcami będącymi często generalnymi wykonawcami tych projektów. Podkreśla, że w tym celu bardzo ważne jest, by MŚP łączyły się w sieci przedsiębiorstw.

Program przyczynia się do realizacji następujących celów ogólnych, z uwzględnieniem szczególnych potrzeb MŚP na szczeblu europejskim i ogólnoswiatowym.

- a.) **wzmocnienie trwałej konkurencyjności unijnych przedsiębiorstw, w szczególności MŚP,**
- b.) **krzewienie kultury przedsiębiorczości i oraz włączenie jej, wraz z kształceniem i zachętami do tworzenia przedsiębiorstw, w programy nauczania na poziomie podstawowym, średnim oraz zawodowym, tak aby wspierać tworzenie oraz rozwój MŚP.**

Celami szczegółowymi programu są:

- a.) poprawa ramowych warunków konkurencyjności i trwałej działalności unijnych przedsiębiorstw,
- b) promowanie przedsiębiorczości, zwłaszcza wśród konkretnych grup docelowych.

Działania służące poprawie dostępu MŚP do finansowania

1. Komisja wspiera działania mające na celu poprawę dostępu MŚP do finansowania na etapie powstawania i wzrostu, w uzupełnieniu instrumentów finansowych na rzecz MŚP stosowanych przez państwa członkowskie na szczeblu krajowym i regionalnym. Aby zachować uzupełniający charakter, działania te są ściśle koordynowane z

działaniami podejmowanymi na szczeblu krajowym lub regionalnym oraz w ramach polityki spójności i programu „Horyzont 2020”.¹⁷⁵ Takie działania powinny mieć na celu pobudzenie finansowania zarówno w formie kapitałowej, jak i kredytowej

2. W ramach działań opisanych w ust. 1 Komisja opracowuje w odpowiedzi na potrzeby rynku środki usprawniające finansowanie transgraniczne i międzynarodowe, przy jednoczesnym wsparciu umiędzynarodowienia działalności gospodarczej MŚP zgodnie z przepisami Unii. Komisja może też zbadać możliwość opracowania innych innowacyjnych instrumentów finansowych w zależności od zapotrzebowania rynku i w konsultacji z odpowiednimi zainteresowanymi podmiotami.¹⁷⁶

Ład gospodarczy dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Problematykę tą przedstawia Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów **.Plan działania: Europejskie prawo spółek i ład korporacyjny** – nowoczesne ramy prawne na rzecz bardziej zaangażowanych udziałowców i zrównoważonych przedsiębiorstw z 12 grudnia 2012r.¹⁷⁷

Komunikat Komisji „Europa 2020”¹⁷⁸ wzywa do poprawy otoczenia biznesu w Europie. **Nowoczesne i skuteczne prawo spółek oraz ramy w zakresie ładu korporacyjnego**

¹⁷⁵Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów „Horyzont 2020” - program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (Tekst mający znaczenie dla EOG) {SEK(2011) 1427 wersja ostateczna} {SEK(2011) 1428 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 30.11.2011 KOM(2011) 808 wersja ostateczna.

Nazwa nowego unijnego programu finansowania badań i innowacji – „Horyzont 2020” – odzwierciedla dążenie do realizacji koncepcji, osiągnięcia wzrostu i tworzenia miejsc pracy z myślą o przyszłości. Program „Horyzont 2020” będzie kluczowym narzędziem wykorzystywanym do realizacji inicjatywy przewodniej „Unia innowacji” i do realizacji zobowiązań podjętych w ramach tej inicjatywy, oraz posłuży jako odpowiedź na wnioski z posiedzenia Rady Europejskiej z dnia 4 lutego 2011 r. i na rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie Unii innowacji. Program „Horyzont 2020” skupia wszystkie istniejące fundusze unijne na badania naukowe i innowację, w tym program ramowy w zakresie badań naukowych, działania związane z innowacjami w ramach programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji oraz Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT). Takie podejście zostało powszechnie uznane przez zainteresowane strony za ruch we właściwym kierunku, a dodatkowo zyskało ono poparcie Parlamentu Europejskiego w rezolucji z dnia 27 września 2011 r. Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Europejskiej Przestrzeni Badawczej.

¹⁷⁶ Opinia Komitetu Regionów „Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (2014–2020)”(2012/C 391/08) . Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. C 391/37.18.12.2012

¹⁷⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Plan działania: Europejskie prawo spółek i ład korporacyjny – nowoczesne ramy prawne na rzecz bardziej zaangażowanych udziałowców i zrównoważonych przedsiębiorstw (Tekst mający znaczenie dla EOG) Strasburg, dnia 12.12.2012 COM(2012) 740 final

¹⁷⁸ Komunikat Komisji „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” – COM (2010) 2020 final, s. 16–17

odnoszące się do europejskich przedsiębiorstw, inwestorów i pracowników muszą być dostosowane do potrzeb współczesnego społeczeństwa i zmieniającego się środowiska gospodarczego.

Ład korporacyjny określa relacje między kierownictwem przedsiębiorstwa, jego organem spółki, udziałowcami oraz innymi zainteresowanymi stronami¹⁷⁹. Określa on sposoby zarządzania i kontroli w odniesieniu do przedsiębiorstwa. Skuteczne ramy ładu korporacyjnego mają kluczowe znaczenie, ponieważ dobrze zarządzane przedsiębiorstwa będą w perspektywie długoterminowej prawdopodobnie bardziej konkurencyjne i zrównoważone. Za dobry ład korporacyjny odpowiedzialne jest przede wszystkim dane przedsiębiorstwo, a przepisy na szczeblu europejskim i krajowym zostały wprowadzone w celu zapewnienia przestrzegania określonych standardów. Unijne ramy ładu korporacyjnego są połączeniem prawodawstwa i prawa miękkiego, mianowicie krajowych kodeksów ładu korporacyjnego stosowanych zgodnie z podejściem „przestrzegaj lub wyjaśnij”, co daje przedsiębiorstwom i ich udziałowcom duży zakres elastyczności. Udziałowcy mają do odegrania istotną rolę przy wspieraniu lepszego zarządzania przedsiębiorstwami. W ten sposób działają oni w interesie zarówno przedsiębiorstwa, jak i własnym.

Europejskie prawo spółek jest kluczowym elementem rynku wewnętrznego.¹⁸⁰ Ułatwia ono przedsiębiorstwom korzystanie ze swobody przedsiębiorczości, a jednocześnie zwiększa przejrzystość, podnosi pewność prawa i polepsza kontrolę ich działalności.

Inteligentne formy prawne dla europejskich małych i średnich przedsiębiorstw

Europejskie małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) mają do odegrania zasadniczą rolę we wzmacnianiu gospodarki UE, szczególnie w kontekście kryzysu gospodarczego. Wiele już zrobiono, aby stworzyć dla MŚP ułatwienia w szeregu dziedzin, w których zdają się one borykać z problemami. W tym kontekście można m.in. wspomnieć działania następcze w wyniku przeprowadzonego w 2011 r. przeglądu programu Small Business Act¹⁸¹. Komisja uważa, że – w szczególności w odniesieniu do prawa spółek – MŚP potrzebują prostszych i mniej uciążliwych warunków prowadzenia działalności gospodarczej w całej UE. Podjęcie konkretnych działań w tym zakresie pozostaje wyraźnym priorytetem Komisji. Przy braku postępów w negocjacjach związanych z wnioskiem dotyczącym statutu europejskiej spółki prywatnej (SPE) konsultacja społeczna z 2012 r. wykazała, że zainteresowane strony wahają

¹⁷⁹ Zob. „Zasady nadzoru korporacyjnego OECD” z 2004 r., s. 11, dostępne pod adresem

<http://www.oecd.org/daf/corporateaffairs/corporategovernanceprinciples/34656740.pdf>

Zasady Nadzoru Korporacyjnego OECD uzyskały rekomendację Ministrów OECD w roku 1999 i stały się od owego czasu międzynarodowym punktem odniesienia dla decydentów, inwestorów, korporacji oraz innych interesariuszy na całym świecie. Propagowali oni problematykę nadzoru korporacyjnego i dostarczyli szczegółowych wskazówek odnośnie inicjatyw legislacyjnych oraz regulacyjnych w krajach członkowskich OECD, jak również w krajach nie będących członkami tej organizacji. Forum Stabilności Finansowej (Financial Stability Forum) uznało Zasady za jeden z 12 kluczowych standardów dla zdrowych systemów finansowych. Zasady stanowią również podstawę dla szeroko zakrojonego programu współpracy między krajami członkowskimi OECD a krajami pozostającymi poza tą organizacją, będąc również trzonem komponentu nadzoru korporacyjnego Raportów Banku Światowego/MFW na temat Przestrzegania Norm i Kodeksów (ROSC Reports on the Observance of Standards and Codes).

Unijne ramy ładu korporacyjnego obejmują przepisy w dziedzinach takich jak oświadczenia o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego, przejrzystość spółek notowanych na rynku regulowanym, prawa udziałowców oraz oferty przejęcia, a także „prawo miękkie”, mianowicie zalecenia dotyczące roli oraz wynagrodzeń dyrektorów przedsiębiorstw.

¹⁸⁰ Zakres unijnego prawa spółek obejmuje ochronę interesów udziałowców i innych stron, składniki kapitału spółek akcyjnych i jego utrzymywanie, obowiązek ujawnień dotyczący oddziałów, połączenia i podziały spółek, minimalne przepisy dotyczące jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, prawa udziałowców, jak również formy prawne, takie jak spółka europejska (SE), europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych (EUIG) i spółdzielnia europejska (SCE).

¹⁸¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Przegląd programu „Small Business Act” dla Europy Bruksela, dnia 23.2.2011 KOM(2011) 78 wersja ostateczna.

się co do kontynuowania negocjacji w sprawie tego wniosku. Jednocześnie zainteresowane strony wykazały gotowość zbadania alternatywnych środków¹⁸². Komisja będzie kontynuowała badanie środków służących usprawnieniu administracyjnych i regulacyjnych ram funkcjonowania MŚP w celu ułatwienia MŚP działalności transgranicznej, zapewnienia im w całej UE prostych, elastycznych i powszechnie znanych przepisów oraz zmniejszenia kosztów ponoszonych obecnie przez te przedsiębiorstwa.

Rozpowszechnianie i pogłębianie wiedzy o statutach spółki europejskiej (SE) i spółdzielni europejskiej (SCE) .

Statut SE przyniósł przedsiębiorstwom posiadającym wymiar europejski szereg korzyści, a zainteresowanie tą formą prawną nadal rośnie (w październiku 2012 r. zarejestrowanych było 1 426 SE¹⁸³). Zgodnie z wydanym w 2010 r. sprawozdaniem dotyczącym stosowania statutu¹⁸⁴ przedsiębiorstwa wybierały tę formę prawną ze względu na jej europejski wizerunek oraz na możliwość łatwiejszego przeniesienia siedziby statutowej oraz sprawniejszej restrukturyzacji transgranicznej. Jednocześnie zainteresowane strony uskarżają się na wysokie koszty utworzenia spółki, złożone procedury oraz brak pewności prawa, które w wielu przypadkach wynikają z licznych odesłań do prawa krajowego, braku wystarczającej wiedzy i doświadczeń praktycznych związanych ze statutem oraz pewnych rygorystycznych – jak wynika z doniesień – wymogów zawartych w statucie, których spełnienie jest konieczne do utworzenia SE. W odniesieniu do SCE Komisja odnotowuje zaś fakt, że za czynniki, które wyjaśniają ograniczony zakres wykorzystania tego instrumentu (do lipca 2012 r. utworzono jedynie 25 SCE), uznaje się – jak wynika z szerokiej konsultacji¹⁸⁵ – z jednej strony złożoność rozporządzenia, a z drugiej brak wiedzy o istnieniu tego instrumentu i brak zrozumienia korzyści, jakie niesie on ze sobą dla MŚP.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny w opinii Sekcji Jednolitego Rynku, Produkcji Konsumpcji w sprawie Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Plan działania: Europejskie prawo spółek i ład korporacyjny – nowoczesne ramy prawne na rzecz bardziej zaangażowanych udziałowców i zrównoważonych przedsiębiorstw” z 6 maja 2013 r.¹⁸⁶ - EKES z zadowoleniem przyjmuje główne wytyczne niniejszego planu działania w odniesieniu do ładu korporacyjnego.

W dziedzinie prawa spółek EKES uważa za konieczne ponowne nadanie priorytetu projektowi europejskiej spółki prywatnej, a także środkom służącym ułatwieniu przenoszenia siedziby przedsiębiorstwa wewnątrz UE. W obu przypadkach należy zabezpieczyć i wzmocnić zaangażowanie pracowników, przede wszystkim w oparciu o specjalne konsultacje z partnerami społecznymi przewidziane w traktatach UE.

¹⁸² 251 odpowiedzi z 496 ogółem otrzymanych.

¹⁸³ Zob. <http://ecdb.worker-participation.eu/>

¹⁸⁴ Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu europejskiego i Rady Stosowanie rozporządzenia Rady nr 2157/2001 z dnia 8 października 2001 r. w sprawie statutu spółki europejskiej (SE) (Tekst mający znaczenie dla EOG) SEK(2010) 1391Bruksela, dnia 17.11.2010 KOM(2010) 676 wersja ostateczna

¹⁸⁵ Zob. http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation/past-consultations/index_en.htm 51 61% (307 z 496) opowiedziało się za takim przeglądem.

¹⁸⁶ Opinia Sekcji Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji- Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Plan działania: Europejskie prawo spółek i ład korporacyjny – nowoczesne ramy prawne na rzecz bardziej zaangażowanych udziałowców i zrównoważonych przedsiębiorstw ”COM(2012) 740 final. Bruksela, 6 maja 2013 r

EKES przypominał już, że ład korporacyjny odpowiada potrzebie zapewnienia przetrwania i rozwoju przedsiębiorstwa¹⁸⁷ poprzez stworzenie warunków do wzajemnego zaufania poszczególnych podmiotów¹⁸⁸. Inicjatywy w zakresie ładu korporacyjnego, tak jak w zakresie europejskiego prawa spółek, powinny przyczyniać się do ułatwiania funkcjonowania przedsiębiorstw i zwiększać ich konkurencyjność.

W związku z obserwowanym spadkiem liczby spółek wchodzących na giełdę i rosnącą liczbą spółek z niej wychodzących EKES przypomina, że spółki – w szczególności **MŚP** – bardzo potrzebują dostępu do rynku finansowego. Obecne utrudnienia w dostępie do finansowania, z którymi boryka się wiele przedsiębiorstw, mocno hamują ich rozwój. Zdaniem Komitetu podstawową sprawą dla zapewnienia otwartego rynku finansowego jest niezwiększanie już i tak bardzo poważnych ograniczeń związanych z ładem korporacyjnym dla spółek giełdowych, w szczególności dla **MŚP**, pod rygorem dalszego ograniczania dostępu do notowania na giełdzie. Ponadto Komitet zwraca uwagę na ryzyko pogłębienia asymetrii – z punktu widzenia konkurencji – istniejącej pomiędzy spółkami giełdowymi i spółkami nienotowanymi na giełdzie, jako że te ostatnie nie podlegają wymogom dotyczącym przejrzystości nałożonym na te pierwsze, a także w pierwszej kolejności korzystają z publikowanych przez nie informacji.

EKES wyraża żal, iż troska Komisji o uwzględnienie szczególnego charakteru MŚP – pod względem wielkości i struktur akcjonariatu – została wyrażona bardzo ogólnie i nie została skonkretyzowana w odniesieniu do poszczególnych ogłoszonych inicjatyw.

EKES podkreśla w tym względzie potrzebę zmiany europejskiej definicji MŚP w celu lepszego ujęcia cech charakterystycznych wartości „małych i średnich”.

Podstawą prawną funkcjonowania spółek na obszarze Unii Europejskiej jest tzw. europejskie prawo spółek. Ma ono na celu z jednej strony umożliwienie korzystania ze **swobody przedsiębiorczości**, z drugiej zaś pozwala osiągnąć tzw. **pewność obrotu**, co oznacza, że wspólnicy i osoby trzecie pewne są przysługującej im na terenie całego wspólnego rynku ochrony. Warto nadmienić, iż pojęcie europejskiego prawa spółek nie jest terminem oficjalnym, a tworem nauki prawa, który powszechnie przyjął się w literaturze.

Podstawą europejskiego prawa spółek jest czternaście dyrektyw, spośród których niektóre pozostają wciąż w sferze projektu.¹⁸⁹

Europejskie prawo spółek jest kluczowym elementem rynku wewnętrznego¹⁹⁰. Ułatwia ono przedsiębiorstwom korzystanie ze swobody przedsiębiorczości, a jednocześnie zwiększa przejrzystość, podnosi pewność prawa i polepsza kontrolę ich działalności. Jednak w ostatnim czasie trudniejsze stało się osiągnięcie na poziomie UE porozumienia w sprawie przyjęcia inicjatyw dotyczących prawa spółek. Problemy te obrazuje między innymi brak postępów w

¹⁸⁷Dz.U. C 84 z 17.3.2011, s. 13.

¹⁸⁸Kierownictwo, reprezentacja pracownicza, inwestorzy, władze lokalne i regionalne.

¹⁸⁹ Aneta Witwicka, Europejskie prawo spółek. UniaEuropejska.Org. 22.02.2012.

¹⁹⁰ Zakres unijnego prawa spółek obejmuje ochronę interesów udziałowców i innych stron, składniki kapitału spółek akcyjnych i jego utrzymywanie, obowiązek ujawnień dotyczący oddziałów, połączenia i podziały spółek, minimalne przepisy dotyczące jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, prawa udziałowców, jak również formy prawne, takie jak spółka europejska (SE), europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych (EUIG) i spółdzielnia europejska (SCE).

zakresie niektórych inicjatyw upraszczających¹⁹¹ i proponowanego statutu europejskiej spółki prywatnej (SPE). W tym samym czasie działalność gospodarcza nabrała w znacznie większym stopniu charakteru transgranicznego, zarówno z perspektywy przedsiębiorstw, jak i konsumentów. Służby Komisji zainicjowały w związku z tym proces refleksji na temat przyszłego europejskiego prawa spółek. Proces ten rozpoczęły publikacja sprawozdania przygotowanego przez grupę analityczną ad hoc¹⁹² i konferencja, która odbyła się w Brukseli w dniach 16 i 17 maja 2011 r.¹⁹³. W celu uzyskania opinii od szerokiego grona zainteresowanych stron dnia 20 lutego 2012 r. rozpoczęto konsultację internetową (zwaną dalej „konsultacją społeczną z 2012 r.”)¹⁹⁴. Parlament Europejski wyraził również swoją opinię na temat dalszego rozwoju europejskiego prawa spółek w rezolucji przyjętej dnia 14 czerwca 2012 r.¹⁹⁵. Większość respondentów konsultacji społecznej z 2012 r. poparła nowe środki zmierzające do modernizacji istniejących ram prawnych w zakresie prawa spółek¹⁹⁶.

Jak wynika z Rezolucji Parlamentu Europejskiego z 14 czerwca 2012 - Parlament Europejski stoi na stanowisku, że formy spółek europejskich, stanowiące uzupełnienie dotychczasowych form dostępnych na mocy prawa krajowego, oferują znaczny potencjał i powinny być dalej rozwijane i promowane; wzywa Komisję, aby w celu zaspokojenia szczególnych potrzeb MŚP dokładała większych starań o przyjęcie przepisów w sprawie statutu europejskiej spółki prywatnej (SPE)¹⁹⁷, które w pełni uwzględniałyby interesy wszystkich interesariuszy, aby przezwyciężyć impas w Radzie.¹⁹⁸

Jak już wspomniano -Komisja Europejska przyjęła 12 grudnia 2012 r plan działania, w którym określono przyszłe inicjatywy w zakresie prawa spółek i ładu korporacyjnego.

Europejskie prawo spółek i zasady ładu korporacyjnego powinny zapewnić konkurencyjność i trwałość podmiotów gospodarczych. Z analizy Komisji i przeprowadzonych przez nią w ciągu minionych dwóch lat konsultacji wynika wyraźnie, że można wprowadzić dalsze udoskonalenia poprzez zachęcanie akcjonariuszy do długofalowego zaangażowania i ułatwianie go, zwiększanie poziomu jawności na szczeblu kontaktów spółek z akcjonariuszami oraz uproszczenie prowadzenia operacji transgranicznych przez przedsiębiorstwa europejskie.

Na podstawie swojej analizy i wyników konsultacji Komisja określiła kilka kierunków działania w zakresie prawa spółek i ładu korporacyjnego, które mają podstawowe znaczenie dla ustanowienia nowoczesnego prawa dotyczącego trwałych i konkurencyjnych podmiotów gospodarczych.

Komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług Michel Barnier powiedział: „Przyjęty plan działania w sprawie prawa spółek i ładu korporacyjnego wytycza kierunki: akcjonariusze powinni uzyskać dodatkowe uprawnienia, ale także w pełni przyjąć odpowiedzialność za

¹⁹¹ Zob. np. COM (2008) 194 z dnia 17 kwietnia 2008 r

¹⁹² Dostępne pod adresem http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/consultation/consultation_en.pdf.

¹⁹³ Zob. http://ec.europa.eu/internal_market/company/modern/index_en.htm#conference

¹⁹⁴ Tekst konsultacji jest dostępny pod adresem

http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2012/company_law_en.htm.

¹⁹⁵ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie przyszłości europejskiego prawa spółek, P7_TA(2012) 0259: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0259+0+DOC+XML+V0//PL&language=PL>

¹⁹⁶ Podsumowanie otrzymanych odpowiedzi z dnia 17 lipca 2012 r. oraz same odpowiedzi znaleźć można na stronie http://ec.europa.eu/internal_market/company/modern/index_en.htm#consultation2012.

¹⁹⁷ Wniosek rozporządzenie Rady w sprawie statutu europejskiej spółki prywatnej {SEK(2008) 2098} {SEK(2008) 2099} KOM/2008/0396 wersja ostateczna - CNS 2008/0130. Bruksela, dnia 25.6.2008

¹⁹⁸ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie przyszłości europejskiego prawa spółek (2012/2669(RSP)) 14 czerwca 2012r- Strasburg.

zapewnienie przedsiębiorstwu konkurencyjności w dłuższej perspektywie. Spółki powinny też zyskać pod wieloma względami większą przejrzystość. Przyczyni się to do skutecznego zarządzania spółkami.”.

Kluczowe składniki planu działania

1. Podniesienie poziomu **przejrzystości** kontaktów między spółkami a ich akcjonariuszami w celu poprawy ładu korporacyjnego. W szczególności:

- a.) zwiększenie przejrzystości spółek w odniesieniu do różnorodności składu organów spółki i strategii zarządzania ryzykiem;
- b.) poprawa sprawozdawczości w zakresie ładu korporacyjnego;
- c.) lepsza wiedza emitentów na temat akcjonariuszy;
- d.) wzmocnienie zasad przejrzystości w odniesieniu do inwestorów instytucjonalnych w zakresie ich polityki głosowania i zaangażowania.

2. Inicjatywy mające na celu wprowadzenie zachęt i ułatwień dla **długofalowego zaangażowania akcjonariuszy**:

- a.) większa przejrzystość w zakresie polityki płacowej i indywidualnego wynagradzania dyrektorów, a także prawo akcjonariuszy do głosowania w sprawach polityki płacowej i sprawozdań płacowych;
- b.) poprawa wglądu akcjonariuszy w transakcje z podmiotami powiązanymi, tzn. transakcje między spółką a jej dyrektorami lub akcjonariuszami dysponującymi pakietem kontrolnym;
- c.) stworzenie odpowiednich zasad funkcjonowania dla doradców inwestycyjnych (tzn. firm świadczących akcjonariuszom usługi, zwłaszcza doradczę w sprawach głosowania), w szczególności odnoszące się do przejrzystości i konfliktu interesów;
- d.) wyjaśnienie koncepcji „działania w porozumieniu” w celu ułatwienia współpracy akcjonariuszy w kwestiach ładu korporacyjnego;
- e.) zbadanie możliwości wspierania akcjonariatu pracowniczego.

3. Inicjatywy w zakresie **prawa spółek** na rzecz wsparcia przedsiębiorstw europejskich oraz wspierania ich wzrostu i konkurencyjności:

- a.) dalsza analiza w odniesieniu do ewentualnej inicjatywy dotyczącej transgranicznego transferu siedziby firmy;
- b.) ułatwienie transgranicznego łączenia się spółek;
- c.) jasne unijne przepisy dotyczące transgranicznych podziałów spółek;
- d.) kontynuacja prac nad propozycją statutu europejskiej spółki prywatnej (IP/08/1003) w celu zwiększenia transgranicznych możliwości działania **MŚP**;
- e.) kampania informacyjna na temat statutu spółki europejskiej i spółdzielni europejskiej;
- f.) działania ukierunkowane na grupy spółek, tzn. uznanie koncepcji dobra grupy i większa przejrzystość w zakresie struktury grupy.

Ponadto plan działania przewiduje połączenie wszystkich najważniejszych dyrektyw dotyczących prawa spółek w jednym instrumencie. Dzięki temu prawo spółek UE stanie się dostępniejsze oraz bardziej zrozumiałe i zmniejszy się ryzyko przyszłych niespójności.

W przyjętej przez Komisję strategii „Europa 2020” (zob. IP/10/225) wezwano do poprawy otoczenia biznesu w Europie. Unijne prawo spółek oraz zasady ładu korporacyjnego odnoszące się do przedsiębiorstw, inwestorów i pracowników muszą być dostosowane do potrzeb współczesnego społeczeństwa i zmieniającego się środowiska gospodarczego. Europejskie prawo spółek i ład korporacyjny muszą zagwarantować konkurencyjność i trwałość podmiotów gospodarczych.

Przyjęcie przez Komisję w 2011 r. zielonej księgi w sprawie unijnych ram ładu korporacyjnego (IP/11/404) zapoczątkowało pogłębioną dyskusję nad oceną skuteczności obecnych zasad ładu korporacyjnego w spółkach europejskich. Komisja przeprowadziła także publiczne konsultacje internetowe na temat przyszłości europejskiego prawa spółek, których efektem było wiele wypowiedzi bardzo różnych zainteresowanych stron (IP/12/149).

W dniu 20 marca 2013r Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wydał opinię o w sprawie udziału i zaangażowania pracowników jako niezbędnych podmiotów dobrego ładu korporacyjnego i zrównoważonych rozwiązań na rzecz przewyciężenia kryzysu .¹⁹⁹

EKES jest przekonany, że dobry i tym samym trwały ład korporacyjny musi opierać się na sprawdzonych na rynku wewnętrznym strukturach prawnych i praktyce udziału pracowników poprzez informowanie, konsultacje i w stosownych wypadkach współdecydowanie.

By zwiększyć swobodę przedsiębiorczości i mobilność przedsiębiorstw na rynku wewnętrznym, stale rozwijane jest europejskie prawo spółek. Coraz częściej zasady ładu korporacyjnego („**corporate governance**”²⁰⁰) powstają na szczeblu UE.

Zdaniem EKES-u konieczna jest taka polityka europejska, by w uregulowaniach prawnych UE tę samą wagę nadać działalności wszystkich istotnych podmiotów gospodarczych (przedsiębiorstw, inwestorów i pracowników) na poziomie krajowym i transnarodowym²⁰¹. Zapowiedziana przez Komisję kontrola dyrektyw europejskich dotyczących obligatoryjnego udziału pracowników nie może służyć jako alibi dla rezygnacji z konkretnych inicjatyw politycznych. W tym kontekście EKES podziela stanowisko Parlamentu Europejskiego, że konieczne są nowe polityczne wysiłki na rzecz zwiększenia na poziomie transnarodowym możliwości udziału pracowników w miejscu pracy i w przedsiębiorstwie.

¹⁹⁹ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie udziału i zaangażowania pracowników jako niezbędnych podmiotów dobrego ładu korporacyjnego i zrównoważonych rozwiązań na rzecz przewyciężenia kryzysu (opinia z inicjatywy własnej)(2013/C 161/06) .Sprawozdawca: Wolfgang GREIF. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. C 161/35.6.6.2013

²⁰⁰ **Pojęcie corporate governance**

- a.) ang. *corporate* - korporacyjny, odnoszący się do spółki kapitałowej (*corporation*), *govern* – rządzić, władać, wpływać na;
- b.) polskie propozycje tłumaczenia: „ład korporacyjny” i „nadzór korporacyjny”; rzadziej: „władztwo korporacyjne”, „władanie korporacyjne” i „nadzór właścicielski”;
- c.) Pojęcie „ład korporacyjny” należy obecnie do języka prawnego, por.:
 - art. 49 ust. 2 pkt 8 ustawy o rachunkowości (sprawozdanie z działalności spółki not. na rynku regulowanym musi zawierać informację „o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego”
 - § 91 ust. 5 pkt 4 rozporządzenia ministra finansów z 19.2.2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych („oświadczenie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego”).

²⁰¹ Por. Parlament Europejski (2012 r.), rezolucja z 14 czerwca 2012 r. w sprawie przyszłości europejskiego prawa spółek.

Europejska polityka regionalna a rozwój MSP- Zaangażowanie regionów europejskich w strategię „Europa 2020”.

Polityka regionalna wspiera strategię „Europa 2020” w zakresie rozwoju i zatrudnienia oraz odgrywa ważną rolę w reakcji UE na obecny kryzys gospodarczy.

Od 2008 r. polityka regionalna jest dostosowywana do zmieniających się potrzeb i trudnych warunków finansowych.

Osiągnięcie celów strategii „Europa 2020” będzie wymagać aktywnego zaangażowania wszystkich regionów UE.

Komitet Regionów ustanowił platformę monitorowania , aby zmobilizować władze regionalne i lokalne, angażując je w debatę na szczecelu UE.

Komisja Europejska stworzyła natomiast internetową platformę kontaktową , aby umożliwić przedstawicielom regionów dialog i wymianę przykładów dobrych praktyk.

W dniu 19 października 2010 roku przedstawiono wyniki przeglądu budżetowego, które są w sumie bardzo pozytywne dla europejskiej polityki spójności.²⁰²

Stwierdzono między innymi że:

a.) podstawową rolą kolejnej wieloletniej perspektywy budżetowej Unii Europejskiej będzie wdrożenie strategii Europa 2020. Dlatego polityka spójności w latach 2014-2020 powinna zostać podporządkowana tej strategii, wpisując się w jej trzy wymienione wcześniej priorytety;

b.) podejmowanie współfinansowania ze strony funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności powinno mieć miejsce przede wszystkim wówczas, gdy występuje wspólnotowa wartość dodana, a więc korzyści odnoszą nie tylko kraje będące jej bezpośrednimi beneficjentami;

c.) polityka spójności okazała się dla Unii Europejskiej jednym ze skuteczniejszych sposobów zademonstrowania solidarności, rozszerzając wzrost i dobrobyt w całej Wspólnocie. Polityka ta jest katalizatorem zmian we wszystkich regionach Wspólnoty i stymulatorem wzrostu w słabiej rozwiniętych częściach Unii Europejskiej. Istotne znaczenie ma interwencja w biednych regionach, a szczególnie tych które nie weszły na ścieżkę rozwojową;

d.) istnieje potrzeba kolejnej istotnej modyfikacji systemu programowania. Pierwszym dokumentem byłyby wspólne strategiczne podstawy (Common Strategic Framework) dla wszystkich funduszy Unii Europejskiej.²⁰³ Na tej podstawie byłby zawierany kontrakt pomiędzy Komisją Europejską a Rządem państwa członkowskiego. Tak jak dotąd

²⁰² (The) EU Budget Review SEC(2010)7000 final, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the National Parliaments, European Commission, Brussels 19.10.2010 COM(2010)700 final

²⁰³Opinia nr 7/2011 przyjęta przez Trybunał Obrachunkowy w Luksemburgu na posiedzeniu w dniu 15 grudnia 2011r (przedstawiona na mocy art. 287 ust. 4 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) pkt.14. Wprowadzenie wspólnych ram strategicznych (art. 11 projektu rozporządzenia ogólnego) ma w zamierzeniu przekładać ogólne i szczegółowe cele priorytetów Unii na kluczowe działania w ramach funduszy CSF. Wspólne ramy strategiczne powinny także identyfikować mechanizmy współpracy między funduszami w obszarze spójności a innymi politykami i instrumentami UE (np. instrumentami finansowymi EBI, ramowymi programami badawczymi, instrumentem "Łącząc Europę" i sieciami transeuropejskimi, programem ramowym na rzecz konkurencyjności i innowacji). Z uwagi na fakt, że dużą część środków z funduszy CSF proponuje się przeznaczyć na badania naukowe i innowacje, taka koordynacja będzie szczególnie istotna w tym obszarze. Przewidywana koordynacja umożliwiłaby określenie stopy współfinansowania z funduszy dla programów operacyjnych z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania UE, tym samym potencjalnie zwiększając efekt mnożnikowy zasobów Unii.

instrumentem wdrażania pozostałyby programy operacyjne, w tym także o charakterze regionalnym;

e.) alokacja środków funduszy będzie zależna od instytucjonalnego i administracyjnego potencjału, który powinien umożliwiać skuteczną i efektywną absorpcję na poziomie państw członkowskich i regionów. Wyrazem tego jest między innymi propozycja stworzenia globalnej rezerwy wdrażania na poziomie całej Wspólnoty.

Piąty Raport Kohezyjny²⁰⁴ został przedstawiony przez Komisję Europejską w listopadzie 2010 roku. Zawiera on bardzo wiele wartościowych analiz dotyczących przebiegu procesów rozwoju regionalnego w Unii Europejskiej, przeprowadzonych w układzie obszarów typu NUTS 2, a czasami nawet NUTS 3.²⁰⁵

Wskazują one na znaczący dystans polskich województw wobec regionów starych państw członkowskich przede wszystkim w sferze dostępności terytorialnej, jakości sfery instytucjonalnej (społeczeństwo obywatelskie i rządzenie) oraz elementów tworzących gospodarkę opartą na wiedzy i społeczeństwo informacyjne. Szczególne znaczenie dla kształtowania przyszłej polityki spójności ma jednak załączony do raportu komunikat, w którym opisano najważniejsze założenia dotyczące europejskiej polityki spójności po roku 2013. Zakłada się:

- a.) większą wartość dodaną polityki spójności dla Europy,
- b.) lepsze zarządzanie,
- c.) uproszczony i sprawniejszy system realizacji oraz
- d.) poprawę architektury europejskiej polityki spójności.²⁰⁶

Zapisy te oznaczają zasadniczą modyfikację kontekstu rozwoju województw Polski po roku 2013. Według propozycji Komisji Europejskiej większa wartość dodana europejskiej polityki spójności to przede wszystkim kolejna zasadnicza zmiana modelu programowania strategicznego w Unii Europejskiej, a jest to praktyka postępowania utrwalona w kolejnych wieloletnich okresach budżetowych. Zakłada się większą koncentrację tematyczną, co oznacza krótszą listę wybieranych przez kraje członkowskie priorytetów z listy określonej w regulacjach prawnych, chociaż niektóre z nich mogą mieć charakter obowiązkowy, narzucony przez Komisję Europejską. Proponuje się zwiększenie elastyczności europejskiej polityki spójności poprzez kreowanie rezerw wdrażania na poziomie europejskim, stworzenie możliwości eksperymentowania, a także poszerzenia skali inwestowania w innowacyjne projekty. Kwestią budzącą największe emocje jest warunkowość, polegająca na zabieraniu

²⁰⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów, oraz Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Wnioski z piątego sprawozdania w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej: przyszłość polityki spójności {SEC(2010) 1348} Bruksela, COM(2010) 642/3

²⁰⁵ NUTS to Nomenclature of Units for Territorial Statistics - Nomenklatura Jednostek Statystyki Terytorialnej, nazwanymi w Polsce NTS (Nomenklatura Terytorialna Statystyki). Jest to uniwersalna regionalizacja obowiązująca w Unii Europejskiej. Uwzględnia ona pięćpoziomów: NUTS 1 są to grupy województw, NUTS 2 to województwa, NUTS 3 są to podregiony (grupy powiatów), NUTS 4 zwane również LAU 1 (Local Administration Units) to powiaty oraz NUTS 5 czyli LAU 2 to poszczególne miasta i gminy. Wszystkie informacje statystyczne w Unii Europejskiej są zestawiane w tym układzie terytorialnym. Regiony typu NUTS 2 odgrywają podstawową rolę w europejskiej polityce spójności, a regiony typu NUTS 3 Pomocniczą.

²⁰⁶ Conclusions: the future of Cohesion Policy, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Investment Bank, COM(2010)642 final, Brussels 9.11.2010.

państwom członkowskim przyznanych wcześniej alokacji oraz możliwości weryfikacji w górę poziomów współfinansowania ze środków krajowych, chociaż prawdopodobnie w rozwiązaniach na lata 2014-2020 pojawią się nie tylko kary, ale także zachęty i bodźce. Wyższej jakości monitoring i ewaluacja funduszy strukturalnych oznaczają potrzebę rozwijania niezbędnego potencjału w tym zakresie, także na poziomie regionalnym. Wreszcie zakłada się zwiększenia skali wsparcia nowych instrumentów finansowych, co oznacza najprawdopodobniej przesunięcie części środków uruchamianych w formie dotacji (grantów) do sfery miękkich kredytów oraz wspieranie instrumentów inżynierii finansowej.

Lepsze zarządzanie w sferze europejskiej polityki spójności oznacza wprowadzenie trzeciego wymiaru jakim jest spójność terytorialna. Istotną modyfikacją polityki regionalnej jest zobowiązanie państw członkowskich do przygotowania programów rozwoju miast. Zakłada się zwiększenie elastyczności poprzez możliwość tworzenia programów dla różnego rodzaju obszarów funkcjonalnych. Powinny zostać także podjęte problemy obszarów o specjalnych cechach geograficznych lub demograficznych. Proponuje się kontynuowanie prac nad strategiami dla międzynarodowych makroregionów planistycznych. Wreszcie istotne znaczenie przywiązuje się do wzmocnienia partnerstwa między innymi poprzez: wdrożenie wieloszczeblowego zarządzania publicznego, zaangażowanie partnerów społecznych i instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz wzmocnienie podejścia opartego na rozwoju lokalnym.

Uproszczony i sprawniejszy system realizacji odnosi się głównie do sfery finansowania w aspekcie zarządzania, dyscypliny i kontroli oraz zmniejszania obciążeń administracyjnych. Jeśli rzeczywiście takie zmiany miałyby miejsce, to byłoby to bardzo korzystne dla układu regionalnego, bowiem kwestie sprawności finansowania pozostają ciągle kluczowym wyzwaniem dla europejskiej polityki spójności.

Dla układu regionalnego kluczowe znaczenie mają zapisy dotyczące architektury europejskiej polityki spójności. **Proponowana jej struktura w latach 2014-2020 zakłada zorientowanie interwencji na wszystkie regiony Unii Europejskiej.** Poziom wsparcia z funduszy strukturalnych zależny byłby od wielkości produktu krajowego brutto na mieszkańca według parytetu siły nabywczej, a priorytetem pozostałyby regiony typu NUTS 2 nie przekraczające wielkości 75% średniej Unii Europejskiej.

Podstawowym odniesieniem europejskiej polityki spójności będzie Strategia Europa 2020, jednak Europejski Fundusz Społeczny w dalszym ciągu będzie służył wdrożeniu Europejskiej Strategii Zatrudnienia. Polityka spójności nadal skupiałaby się na wdrażaniu Zintegrowanych Wytocznych na rzecz wzrostu i zatrudnienia. Zadeklarowano, że polityka spójności będzie sprzyjała rozwijaniu terytorialnego wymiaru współpracy (transgranicznej, transnarodowej, oraz międzyregionalnej), W sumie wskazuje to na zasadniczą modyfikację ram polityki regionalnej w Polsce po roku 2013.²⁰⁷

Propozycje ustawodawcze dotyczące polityki spójności UE: 2014-2020

Dnia 6 października 2011 Komisja Europejska przyjęła projekt pakietu ustaw, w którym nakreślono ramy polityki spójności UE na lata 2014-2020.

²⁰⁷ Jacek Szlachta Strategia Europa 2020 a europejska polityka spójności po 2013 roku.s.237-242

Komisja zaproponowała szereg ważnych zmian w sposobie kreowania i wdrażania polityki spójności, takich jak:

- a.) skoncentrowanie na priorytetach strategii „Europa 2020”, tzn. na inteligentnym i zrównoważonym rozwoju sprzyjającym wzrostowi zatrudnienia;
- b.) nagradzanie wysokiej wydajności;
- c.) wspieranie planowania zintegrowanego;
- d.) skoncentrowanie na wynikach – monitorowanie postępów w osiąganiu uzgodnionych celów;
- e.) wzmacnianie spójności terytorialnej;
- f.) upraszczanie systemu udzielania pomocy.

Pakiet ten towarzyszy przyjęciu przez Komisję w czerwcu 2011 roku propozycji kolejnych wieloletnich ram finansowych dla tego samego okresu²⁰⁸, czyli budżetu na realizację strategii „Europa 2020”. W swojej propozycji Komisja stwierdziła, że polityka spójności powinna pozostać podstawowym elementem następnego pakietu finansowego, i podkreśliła jej kluczową rolę w realizacji strategii „Europa 2020”. Łączny proponowany budżet na lata 2014-2020 wynosi 376 mld EUR, **włączając w to fundusze na nowy instrument „Łącząc Europę”**²⁰⁹, który ma stymulować realizację transgranicznych inwestycji w energetykę, transport i technologie informatyczne.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) w swojej opinii z 24 maja 2012 r.²¹⁰ ze zrozumieniem odnosi się do starań Komisji Europejskiej na rzecz osiągnięcia równowagi w zakresie nowych wieloletnich ram finansowych (WRF), w których stara się ona uwzględnić dwa przeciwstawne wymogi w złożonej sytuacji społecznej, gospodarczej i politycznej. Z jednej strony mamy do czynienia z dążeniem państw członkowskich do ograniczenia wydatkowania środków publicznych w następstwie kryzysu, co bez wątpienia wpłynie na przebieg debaty i treść ostatecznego porozumienia. Drugi wymóg to konieczność skutecznego sprostania ambitnym celom postawionym przed UE zarówno w traktacie lizbońskim, jak i w strategii "Europa 2020".

Odnosnie do polityki spójności EKES – niezmiennie przekonany o słuszności położenia nacisku w tej strategii na niewielką liczbę priorytetów wspólnotowych – całkowicie odrzuca propozycję uzależnienia przydzielania funduszy przeznaczonych na politykę spójności od spełnienia warunków makroekonomicznych. Uważa ponadto, że wprowadzenie nowej kategorii "regionów w okresie przejściowym", w miejsce obecnych mechanizmów phasing-in oraz phasing-out, nie powinno prowadzić do ograniczenia środków przeznaczonych dla obszarów słabiej rozwiniętych oraz że Funduszu Spójności nie powinno się wykorzystywać w

²⁰⁸ COM(2011) 500 wersja ostateczna.

²⁰⁹ Wniosek .Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające instrument „Łącząc Europę” {SEK(2011) 1262 wersja ostateczna} {SEK(2011) 1263 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 19.10.2011 KOM(2011) 665 wersja ostateczna .2011/0302 (COD) Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego instrument „Łącząc Europę” COM(2011) 665 final – 2011/0302 (COD) Sprawozdawca: Raymond HENCKS. Bruksela, 22 lutego 2012 r.

²¹⁰ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020 COM(2011) 398 wersja ostateczna – 2011/0177 (APP) oraz komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Budżet z perspektywy »Europy 2020« ” COM(2011) 500 wersja ostateczna *Dziennik Urzędowy C 229*, 31/07/2012 P. 0032 - 0038 Bruksela, 24 maja 2012 r.

sposób niewłaściwy do celów innych niż wynikające z jego pierwotnego przeznaczenia.²¹¹ Niemniej fundusze niewykorzystane w latach 2007–2013 mogą zostać w drodze wyjątku spożytkowane do sfinansowania europejskiego planu na rzecz wzrostu, który powinien zostać zapoczątkowany przez UE. To samo można uczynić, przez ograniczony okres czasu, na przykład przez pierwsze 3 lata, w odniesieniu do funduszy w następnej perspektywie finansowej 2014–2020.

Propozycje ustawodawcze dotyczące polityki spójności obejmują następujące regulacje:

- a.) najważniejsze rozporządzenie określające ogólne zasady funkcjonowania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFROW) oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR), a także inne zasady ogólne dotyczące EFRR, EFS i Funduszu Spójności;
- b.) trzy rozporządzenia szczegółowe dotyczące EFRR, EFS i Funduszu Spójności;
- c.) dwa rozporządzenia dotyczące celu europejskiej współpracy terytorialnej oraz europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT).

Polityka spójności jest głównym instrumentem inwestycyjnym służącym realizacji głównych priorytetów Unii określonych w strategii „Europa 2020”, poprzez koncentrację na państwach i regionach o największych potrzebach.

Unia Europejska jest w stanie podnosić poziom życia wszystkich swoich obywateli i to należy do jej największych osiągnięć. Czyni to nie tylko poprzez wspieranie rozwoju i wzrostu gospodarczego mniej zamożnych państw członkowskich i regionów, lecz również poprzez rolę, jaką odgrywa w integracji rynku wewnętrznego, którego rozmiary sprawiają, że wszystkie części UE, zarówno bogate, jak i biedne, duże i małe, zyskują dostęp do rynków i osiągają korzyści skali. Przeprowadzona przez Komisję ocena dotychczasowych wydatków w ramach polityki spójności wykazała wiele przykładów na to, jak polityka spójności wnosi wartość dodaną i wspiera inwestycje stymulujące wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy, do czego mogłoby nie dojść bez dofinansowania z budżetu UE. Jednakże ocena ta wskazała również na skutki rozproszenia i brak określenia priorytetów. W czasie, gdy środki publiczne są ograniczone, a inwestycje stymulujące wzrost gospodarczy są potrzebne bardziej niż kiedykolwiek, Komisja postanowiła zaproponować istotne zmiany w polityce spójności.

EFRR ma na celu wzmocnienie spójności gospodarczej i społecznej w Unii Europejskiej poprzez korygowanie dysproporcji między jej regionami. Fundusz ten wspiera rozwój

²¹¹ W odniesieniu do architektury celów polityki spójności Komisja Europejska proponuje podział polityki na następujące kategorie regionów:

- a.) Mniej rozwinięte regiony (PKB per capita < 75 proc.).
- b.) Regiony przejściowe (PKB per capita między 75 proc. a 90 proc. i wychodzące z celu konwergencji).
- c.) Regiony rozwinięte (PKB per capita > 90 proc.).

Regiony przejściowe są kategorią, która miałaby zastąpić dotychczasowy system mechanizmów phasing-out i phasing-in. Obszarom tym zapewniony byłby pewien odsetek dotychczasowej alokacji. Celem tej inicjatywy jest utworzenie swoistej „sieci bezpieczeństwa” i uniknięcie gwałtownego spadku udziału funduszy we wspomnianych regionach.

regionalny i lokalny poprzez współfinansowanie inwestycji w badania i rozwój oraz innowacje; działania związane ze zmianą klimatu i ochroną środowiska; usługi świadczone we wspólnym interesie gospodarczym; infrastrukturę telekomunikacyjną, energetyczną i transportową; infrastrukturę zdrowotną, edukacyjną i społeczną oraz zrównoważony rozwój obszarów miejskich.²¹²

Parlament Europejski, w dniu 25 października 2011 r., oraz Rada, w dniu 27 października 2011 r., działając na podstawie art. 178 i 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiły zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i celu "Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia" oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 COM(2011) 614 final - 2011/0275 (COD).

Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 3 kwietnia 2012. r.²¹³

W propozycjach legislacyjnych dotyczących polityki spójności na lata 2014-2020, przyjętych przez Komisję 6 października 2011 r. ("pakiet spójnościowy"), znalazły się poważne zmiany w zakresie opracowywania i wdrażania tej polityki. Jej główny cel, a zarazem jeden z jej najważniejszych mechanizmów - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) - ma służyć wykorzystywaniu inwestycji do realizacji założeń strategii "Europa 2020" tak, by inwestycje EFRR przynosiły korzyści wszystkim obywatelom UE.

Nie należy jednak zapominać o zasadach przedstawionych w proponowanym rozporządzeniu, określających ogólne warunki funkcjonowania funduszy ("rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów") - niektóre z nich bezpośrednio odnoszą się do EFRR. Warunki ogólne wywierające znaczący wpływ na wykorzystanie środków z funduszu to:

- a.) koncentracja środków na mniejszej liczbie priorytetów;
- b.) ściślejsze powiązanie tych priorytetów ze strategią "Europa 2020";
- c.) koncentracja na wynikach;
- d.) monitorowanie postępów na drodze do osiągnięcia ustalonych celów;
- e.) intensyfikacja wykorzystania uwarunkowań;
- f.) uproszczenie mechanizmów przyznawania środków.

Nie mniej ważne są bardziej konkretne zapisy, np. zachęty do wdrażania bardziej zintegrowanych rozwiązań czy wytyczne w zakresie surowszego regulowania sposobu wykorzystywania instrumentów finansowych.

Strategia "Europa 2020" i powstałe na jej podstawie rozporządzenie w sprawie EFRR stanowią odzwierciedlenie myśli gospodarczej dopasowanej do wydajności i potrzeb wysoko rozwiniętych gospodarek charakteryzujących się powolnym wzrostem i posiadających spory potencjał w dziedzinie badań i rozwoju. W krajach rozwiniętych nie ma wątpliwości, że

²¹² Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 {SEK(2011) 1138 wersja ostateczna} {SEK(2011) 1139 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 6.10.2011 KOM(2011) 614 wersja ostateczna 2011/0275 (COD)

²¹³ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i celu "Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia" oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Sprawozdawca: Etele BARÁTH.COM(2011) 614 final - 2011/0275 (COD)(2012/C 191/08)(Dz.U.UE C z dnia 29 czerwca 2012 r.) Bruksela, 25 kwietnia 2012 r.

badania, rozwój i innowacje odgrywają ważną rolę w procesie wzrostu gospodarczego. Konkurencyjność nie stoi co prawda w sprzeczności z samą polityką spójności, ale na pewno umniejsza jej znaczenie.

Polityka spójności ma być głównym instrumentem inwestycyjnym służącym realizacji głównych priorytetów Unii określonych w strategii "Europa 2020", poprzez koncentrację na państwach i regionach o największych potrzebach. EKES zgadza się, co do zasady, z takim podejściem, ale jednocześnie zwraca uwagę na niektóre elementy proponowanego rozporządzenia, które mogą przeszkadzać w realizacji założeń tej strategii.

EFRR może wywierać znaczący wpływ zarówno na osiągnięcie celów w zakresie konwergencji, jak i na ogólnoeuropejskie cele związane z konkurencyjnością. Ponieważ poziomu zasobów nie da się poważnie zwiększyć, EKES stoi na stanowisku, że można lepiej i jaśniej zdefiniować zamierzenia i że da się zadbać o to, by proponowane priorytety inwestycyjne były z nimi ściślej powiązane. W sytuacji gdy podejście terytorialne pozwala konkretniej definiować cele, według EKES-u większy nacisk należy położyć na ogólnoeuropejskie strategie terytorialne (takie jak istniejące bądź przyszłe programy makro-regionalne) i traktować je jako punkty odniesienia dla celów wdrażanych w konkretnych regionach.

Rolę polityki regionalnej we wdrażaniu strategii Europa 2020 przedstawia Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów

Polityka regionalna jako czynnik przyczyniający się do inteligentnego rozwoju w ramach strategii Europa 2020 z dnia 6 października 2010r.²¹⁴

Komunikat opisuje rolę polityki regionalnej we wdrażaniu strategii Europa 2020¹ w obszarze inteligentnego wzrostu, a w szczególności w realizacji projektu przewodniego „Unia innowacji”. Jak podkreśliła Rada Europejska², polityka regionalna może uwolnić potencjał wzrostu UE poprzez promocję innowacji we wszystkich regionach, zapewniając przy tym komplementarność pomiędzy unijnym, krajowym i regionalnym wsparciem dla innowacji, badań i rozwoju, przedsiębiorczości oraz TIK. Polityka regionalna jest rzeczywiście podstawowym środkiem przełożenia priorytetów Unii innowacji na działania praktyczne w terenie.

Cel ten osiąga, tworząc korzystne warunki dla innowacji, edukacji i badań, propagując w ten sposób inwestycje w badania i rozwój oraz wiedzę, a także prowadzenie działań oferujących wyższą wartość dodaną. Dzięki temu ułatwi ona państwom członkowskim i regionom sprostanie ogromnemu wyzwaniu, jakim jest zwiększenie zdolności innowacyjnych oraz rozszerzenie badań naukowych i rozwoju w przedsiębiorstwach oraz wzmocnienie ich powiązań z uniwersytetami i ośrodkami badawczymi.

Regiony odgrywają podstawową rolę, ponieważ są głównymi partnerami instytucjonalnymi dla uniwersytetów, innych instytucji badawczo-edukacyjnych i małych oraz średnich przedsiębiorstw, które to organizmy stanowią klucz do procesu innowacji, co czyni je z kolei niezbędnym elementem strategii Europa 2020.

Aby osiągnąć cel strategii Europa 2020, jakim jest inteligentny wzrost, należy zmobilizować cały potencjał innowacji regionów UE. **Innowacje są ważne dla wszystkich regionów – dla**

²¹⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów .Polityka regionalna jako czynnik przyczyniający się do inteligentnego rozwoju w ramach strategii Europa 2020. Bruksela, dnia 6.10.2010.KOM(2010) 553 wersja ostateczna.

dobrze rozwiniętych, by mogły pozostać w czołówce, a dla pozostających w tyle, by mogły dogonić najlepszych.²¹⁵

Możliwości regionów w zakresie wiedzy i zdolności innowacyjnych zależą od wielu czynników – kultury biznesowej, umiejętności pracowników, instytucji edukacyjnych i szkoleniowych, oferty usług wspierających innowacje, mechanizmów transferu technologii, infrastruktury badawczo-rozwojowej i TIK, mobilności naukowców, inkubatorów przedsiębiorczości, nowych źródeł finansowania oraz miejscowego potencjału kreatywności.

Dobre zarządzanie ma również kluczowe znaczenie.

Państwa członkowskie i regiony są już zaangażowane we wspieranie inteligentnego rozwoju pomimo niekorzystnych warunków gospodarczych. Na powyższe obszary polityki przeznaczono 86 mld EUR, przy czym trzy czwarte tej kwoty pochodzi z EFRR (65 mld EUR).

Dobrze prosperujący sektor MŚP ma zasadnicze znaczenie dla wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i innowacji, a co za tym idzie dla spójności. MŚP są centralną częścią gospodarki UE: ok. 20 mln tych przedsiębiorstw stanowi prawie 60 % wartości dodanej i zapewnia dwie trzecie miejsc pracy w sektorze prywatnym. Ponad 92 % stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające poniżej 10 osób[6]. Władze regionalne i krajowe powinny zatem wspierać przyjazne innowacjom środowiska biznesowe, które pomagają MŚP, szczególnie w dużym stopniu zaangażowanym w badania i rozwój, oraz ułatwiają powstawanie nowych przedsiębiorstw. Ocena ex-post EFRR w latach 2000-2006 ujawniła, iż chociaż wsparcie pozwoliło utworzyć co najmniej milion miejsc pracy i zwiększyć inwestycje w badania i innowacje, istnieje potrzeba szerszego wykorzystania kredytów, finansowania kapitałowego oraz innych form inżynierii finansowej.

Poprzez niniejszy komunikat wzywa się państwa członkowskie i regiony, aby pomogły w osiągnięciu celów inteligentnego wzrostu, stanowiącego element strategii Europa 2020, z wykorzystaniem polityki regionalnej i finansowania z EFRR.

Poważne zmiany w sposobie działania polityki regionalnej będą mogły zostać wprowadzone dopiero w kolejnych wieloletnich ramach finansowania. Jednak w ciągu ostatnich trzech lat bieżącego okresu programowania państwa członkowskie i regiony mogą już zacząć modyfikować swój sposób funkcjonowania. Załącznik do niniejszego komunikatu sugeruje sposoby wykorzystywania różnorodności regionalnej i zapewniania skutecznego wykorzystania ograniczonych zasobów poprzez stosowanie synergii pomiędzy źródłami finansowania oraz pomiędzy systemami badań i innowacji w różnych regionach. Działania te należy rozpatrywać w kontekście projektu przewodniego „Unia innowacji” i traktować je jako jego uzupełnienie.

Na zakończenie należy dodać że zgodnie z załącznikiem 2 – Lista działań, które zostaną podjęte przez Komisję – aby wspierać działania wymienione w załączniku 1 w przypadku gdy będą one realizowane przez państwa członkowskie, Komisja będzie min.: zwiększać małym i średnim przedsiębiorstwom możliwości prowadzenia działalności, konsolidując i wzmacniając sieć Enterprise Europe Network, której partnerzy powinni z kolei pomagać organizacjom w lepszym wykorzystywaniu finansowania z EFRR przeznaczonego na innowacje.

Zgodnie z Opinią Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego: „Wnioski z piątego sprawozdania w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i

²¹⁵ R. Wintjies, H. Hollanders, „Regionalny wpływ zmian technologicznych w 2020 r.”

terytorialnej: przyszłość polityki spójności z 16 czerwca 2011 r - Przedstawione przez Komisję propozycje dotyczące przyszłości polityki spójności w następnym okresie programowania, powiązane z celami strategii „Europa 2020”, stanowią pozytywny projekt, który EKES – jak już wspomniano – popiera w znacznej części, gdyż ma on zwiększyć skuteczność jednej z najważniejszych polityk związanych z redystrybucją gospodarczą w UE. Jednak aby cele te mogły zostać osiągnięte, sprawdzić się muszą pewne fundamentalne założenia strategiczne oprócz tych, które już wskazano.

Po pierwsze, zdaniem EKES-u, zobowiązania nałożone na Komisję i na państwa członkowskie mogą przynieść konkretne rezultaty, jeśli cały projekt zostanie wpisany w ogólniejszy przegląd europejskiego systemu zarządzania gospodarczego i celów, które UE wyznacza sobie na poziomie europejskim i międzynarodowym. Przegląd ten staje się coraz bardziej niezbędny w świetle kryzysu i ataków na dług publiczny, które zmuszają UE do uaktualnienia polityki walutowej, prowadzonej dotychczas z myślą o bogatszych regionach UE (stabilność), a nie o obszarach słabiej rozwiniętych, potrzebujących wzrostu.

Drugim warunkiem jest jeden z głównych punktów projektu przeglądu polityki spójności, a mianowicie potrzeba funkcjonalnej i strategicznej koordynacji między poszczególnymi funduszami strukturalnymi, która obecnie praktycznie nie istnieje. Dlatego wybór i finansowanie działań na poziomie regionalnym powinny odbywać się nie tylko za pomocą dialogu i metod wypracowanych z państwami członkowskimi (umowy o partnerstwie) i podmiotami społeczno- gospodarczymi, ale także ze wsparciem technicznym i finansowym wszystkich pięciu funduszy strukturalnych, tak aby stworzyć jeden organ zajmujący się koordynacją i zarządzaniem funduszami.

Trzeci warunek dotyczy koordynacji i synergii między działaniami z zakresu polityki spójności, a innymi działaniami z nią związanymi (polityka sektorowa w dziedzinie środowiska i energii, polityka badań i innowacji, polityka zatrudnienia itd.) i w konsekwencji z innymi instrumentami finansowania w UE (EBI, finansowanie innowacyjności, sieci infrastruktury, rozwoju telekomunikacji itd.). Polityka spójności powinna stać się narzędziem szerszego planowania na rzecz całościowego rozwoju regionów i innych jednostek terytorialnych, także po to, by wspierać i finansować różnorodne działania sektorowe, również prywatne, w zależności od konkretnych potrzeb lokalnych.

Czwarty warunek jest możliwość rozwijania, w ramach nowego podejścia do europejskiego zarządzania gospodarczego, różnych form wzmocnionej współpracy odnośnie do wspólnych celów w określonym sektorze czy makroregionie lub działań uznanych za strategiczne przez państwa członkowskie. Narzędzie to, jak dotąd rzadko używane i doceniane, choć przewidziane w Traktacie, ułatwiłoby proces decyzyjny i pozwoliłoby, dzięki synergii i korzyściom skali uzyskanym przez uczestniczące państwa, osiągnąć lepsze wyniki w dużo krótszym czasie.

Piąty warunek również związany jest z koordynacją i dotyczy potrzeby jak najszybszego (od początku nowego i zarządzaniem funduszami. cyklu programowania polityki spójności) ustanowienia koordynacji międzyinstytucjonalnej (Komisja, Parlament Europejski, Rada, organy doradcze – EKES, KR – oraz partnerzy społeczno- gospodarczy). Chodzi tu o ułatwienie dyskusji i podjęcie przez instytucje UE kwestii przyszłości polityki spójności

zanim ostateczne propozycje zostaną zatwierdzone przez odpowiednie organy. Koordynacja ta będzie też konieczna w trakcie realizacji programów i oceny wyników.²¹⁶

Unijna polityka spójności pomocna w przewyżczeniu kryzysu i stymulowaniu wzrostu – wynika ze sprawozdania strategicznego Komisji z 2013 r.²¹⁷

Komisja Europejska przedstawiła w **sprawozdaniu strategicznym** z 18 kwietnia 2013 r w zarysie, jak działają fundusze strukturalne UE w państwach członkowskich.

W sprawozdaniu strategicznym²¹⁸ z realizacji programów w ramach polityki spójności w latach 2007–2013 zebrano dostępne informacje od państw członkowskich, w większości przypadków obejmujących okres do końca 2011 r. Choć do terminu zakończenia programów (upływającego w 2015 r.) pozostały cztery lata, już widoczne są postępy i poprawa sytuacji wielu obywateli za sprawą inwestycji prowadzonych ze środków Europejskiego Funduszu Regionalnego, Funduszu Spójności oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

Oto niektóre efekty inwestycji w całej UE:

- a.) **1,9 milionów** osób uzyskało **szerokopasmowy** dostęp do internetu;
- b.) **2,6 milionów** osób podłączonych zostało do sieci wodociągowej, **5,7 milionów** osób objęto projektami dotyczącymi ścieków;
- c.) powstało **460 km dróg TEN-T** oraz **334 km sieci kolejowych TEN-T**; oraz
- d.) **2,4 milionów** osób znalazło zatrudnienie dzięki wsparciu w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Małe przedsiębiorstwa oraz te nastawione na innowacje otrzymują znaczący zastrzyk środków w ramach polityki spójności, a w planach jest wiele innych inwestycji. Dotychczasowe wyniki:

- a.) **53 240 projektów w dziedzinie badań i rozwoju technologicznego** oraz 16 tys. projektów dotyczących przedsiębiorstw i placówek badawczych otrzymało środki;
- b.) **53 160 przedsiębiorstw rozpoczynających działalność** uzyskało wsparcie.

Wykorzystywane są środki oraz uruchamiane są projekty, co zostało odnotowane w sprawozdaniu:

- a.) wyraźny wzrost liczby osób uzyskujących wsparcie w obszarze zatrudnienia z **około 10 milionów rocznie przed 2010 r. do blisko 15 milionów** w skali roku od 2010 r.;
- b.) znacznie szybsze uwidacznianie się wyników od 2010 r. w dziedzinie wsparcia dla MŚP: powstało blisko **400 tys. miejsc pracy** (z czego połowa na przełomie roku 2010 i 2011), w tym **15 600 tys. miejsc pracy w ośrodkach badawczych** oraz **167 tys. w MŚP**.

²¹⁶ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego: „Wnioski z piątego sprawozdania w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej: przyszłość polityki spójności” COM(2010) 642 wersja ostateczna(2011/C 248/12)
Sprawozdawca: Carmelo CEDRONE. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. C 248/74. 25.8.2011.

²¹⁷ Komunikat prasowy Komisji Europejskiej z 18 kwietnia 2013 r. Unijna polityka spójności pomocna w przewyżczeniu kryzysu i stymulowaniu wzrostu – wynika ze sprawozdania strategicznego Komisji z 2013 r. Reference: IP/13/336 Event Date: 18/04/2013. Bruksela, dnia 18 kwietnia 2013 r.

²¹⁸ Cohesion policy: Strategic report 2012-2013 on the implementation of the current round of programmes 2007-201

Prezentując sprawozdanie, Johannes Hahn, komisarz ds. polityki regionalnej, powiedział: „Sprawozdanie to daje nam cenne spojrzenie na politykę, która pozwala na realizację większości zasadniczych celów UE oraz na inwestowanie we wzrost, gdy jest on najbardziej potrzebny. Udzielamy wsparcia nowym innowacyjnym przedsiębiorstwom oraz tworzymy dobrej jakości i trwałe miejsca pracy na przyszłość, w odległych regionach zapewniamy szerokopasmowy dostęp do internetu, próbujemy zaradzić zjawisku „drenażu mózgów” “i tworzymy niezbędne połączenia komunikacyjne, które zwiększają konkurencyjność regionów. Polityka ta dowiodła, że jest bardzo elastyczna i potrafi reagować na kryzys oraz dostosowywać się do zmieniających się potrzeb ludzi i ich społeczności.”

Komisarz dodał: „Musimy jednak wyciągnąć wnioski: wyniki bywają nierówne, a państwa członkowskie muszą wzmocnić wysiłki na rzecz wykorzystania zasobów UE. W perspektywie zbliżającego się nowego okresu programowania oczekujemy, że w trakcie realizacji tej polityki państwa członkowskie i regiony skoncentrują się jeszcze bardziej na wynikach i priorytetach, które będą miały największy wpływ”.

László Andor, komisarz ds. zatrudnienia, spraw społecznych i włączenia społecznego, dodał: „W związku z kryzysem wzrosło znaczenie funduszy w ramach polityki spójności jako Źródła inwestycji w całej Unii. Europejski Fundusz Społeczny zapewnia ważne wsparcie naszemu kapitałowi ludzkiemu, przede wszystkim pomaga młodym ludziom zwiększyć szanse na udaną karierę. Przygotowanie kolejnej edycji programów stwarza wyjątkową okazję oparcia naszej strategii wzrostu i tworzenia miejsc pracy na istotnym wsparciu finansowym. Inwestycje w kapitał społeczny i ludzki muszą odgrywać tutaj ważną rolę”.

W sprawozdaniu strategicznym omówiono postępy poszczególnych państw w osiągnięciu celów UE zgodnie z celami wyznaczonymi w strategii „Europa 2020”. Zachęca się w nim państwa członkowskie do tego, by mierzyły postępy w kluczowych sektorach strategicznych takich jak badania naukowe i innowacje, kolej, energia, budowanie zdolności, zrównoważony transport miejski, tworzenie miejsc pracy i szkolenia.

Sprawozdania przedłożone przez 27 państw członkowskich na koniec 2012 r. (sporządzone głównie na podstawie danych za rok 2011) dają Komisji pierwszą możliwość poinformowania, w okresie programowania, o postępach w osiągnięciu wyników oraz podkreślenia ważnego i aktualnego przesłania o roli polityki spójności w ożywieniu gospodarczym w UE. Komisja określa obszary inwestycji, w których konieczna jest szybsza selekcja i realizacja projektów współfinansowanych w latach 2007–2013, tak aby osiągnąć wyznaczone cele.

Inwestycje przewidziane w polityce spójności na lata 2007–2013 UE w ramach jej trzech funduszy – Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Funduszu Spójności – sięgają 347 miliardów euro w 27 państwach członkowskich. Kwota ta stanowi 35 % całego budżetu UE na ten sam okres (975 miliardów euro).

W sprawozdaniu podkreśla się również znaczenie głębokich reform będących obecnie przedmiotem negocjacji prowadzonych przez Parlament Europejski i rządy państw członkowskich dotyczących polityki spójności w latach 2014–2020, w tym bardziej strategicznej koncentracji zasobów na priorytetach oraz większy nacisk na wyniki i ocenę.

Małe przedsiębiorstwo, wielki świat – nowe partnerstwo na rzecz pomocy MŚP w wykorzystaniu szans na światowych rynkach.

Powyższy problem i temat podejmuje Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów **„Małe przedsiębiorstwo, wielki świat – nowe partnerstwo na rzecz pomocy MŚP w wykorzystaniu szans na światowych rynkach.”**²¹⁹

Aby tworzyć nowe miejsca pracy i kształtować dobrobyt swoich obywateli, Unia Europejska musi znaleźć nowe źródła wzrostu. Wielkie pozaeuropejskie rynki o wysokich stopach wzrostu lub potencjale wzrostu, takie jak Chiny, Indie, Rosja i Brazylia, to dla przedsiębiorstw z UE wielka szansa.²²⁰

Mając na uwadze obecny kontekst gospodarczy, eksport z UE na rozwijające się rynki w krajach spoza UE może stanowić solidne źródło wzrostu gospodarczego. Internacjonalizacja poza zewnętrznymi granicami UE to krok, który **MŚP** muszą wykonać, aby wyjść naprzeciw tym szansom i je wykorzystać.

Propagowanie i wspieranie działalności gospodarczej MŚP poza UE stanowi zatem ważny element ogólnej strategii UE na rzecz konkurencyjności, określonej w ogólnym zarysie w komunikacie w sprawie zintegrowanej polityki przemysłowej²²¹, będącej inicjatywą przewodnią strategii Europa 2020, w przeglądzie programu „Small Business Act” dla Europy²²² oraz w ostatnim komunikacie w sprawie polityki handlowej UE.²²³ Działanie to opiera się na zobowiązaniu Komisji do zwiększenia korzyści MŚP w związku z jednolitym rynkiem²²⁴ i uzupełnia zarazem to zobowiązanie.

Mając na uwadze cele strategii „Europa 2020”, w niniejszym komunikacie proponuje się przegląd istniejących struktur wsparcia MŚP, określa się podstawowe obszary problematyczne, proponuje się zestaw środków mogących zapewnić działaniom na poziomie europejskim największą wartość dodaną, jak również określa się przewodnie zasady w celu

²¹⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Małe przedsiębiorstwo, wielki świat – nowe partnerstwo na rzecz pomocy MŚP w wykorzystaniu szans na światowych rynkach.” Bruksela, dnia 9.11.2011 KOM(2011) 702 wersja ostateczna.

²²⁰ Według prognoz OECD rozwijające się i wschodzące rynki będą stanowiły do 2030 r. 60 % światowego PKB.

²²¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów. Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji. Konkurencyjność i zrównoważony rozwój na pierwszym planie {SEC(2010) 1272} {SEC(2010) 1276} Bruksela, dnia 28.10.2010. KOM(2010) 614 wersja ostateczna

²²² COM(2008) 394, poddany przeglądowi w COM(2011) 78.

²²³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów. Handel, wzrost i polityka światowa. Polityka handlowa jako kluczowy element strategii Europa 2020 {SEC(2010) 1268} {SEC(2010) 1269} Bruksela, dnia 9.11.2010. KOM(2010) 612 wersja ostateczna

²²⁴ Przedstawione w Akcie o jednolitym rynku, COM(2010) 608.

możliwie najspójniejszego i skutecznego wykorzystania deficytowych środków finansowych na takich priorytetowych rynkach jak Chiny, Brazylia, Indie, Rosja, USA czy Japonia.

Celem komunikatu jest ustalenie bardziej spójnej i skutecznej strategii UE ukierunkowanej na wspieranie MŚP na rynkach międzynarodowych, pozwalającej wypracować lepsze sposoby udzielania tym przedsiębiorstwom stosownych informacji oraz pomóc im w dążeniach do penetrowania nowych rynków i wyszukania nowych partnerów, a tym samym zapewniającej lepsze wykorzystanie dostępnych zasobów. W tym kontekście najważniejsze będzie uwzględnienie specyfiki MŚP, zwłaszcza pod względem ich wielkości oraz sektora, w którym prowadzą działalność, jak również sprostanie szczególnym problemom, jakich doświadczają mikroprzedsiębiorstwa. Ogólną przewodnią zasadą tego komunikatu jest zapewnienie synergii oraz stymulowanie wspólnych dążeń do zwiększenia efektywności i wyeliminowania luk między prowadzoną już działalnością mającą na celu wspieranie MŚP w państwach trzecich, finansowaną przez podmioty prywatne, państwa członkowskie i UE. Komisja będzie odgrywała kluczową rolę w koordynowaniu tego procesu i zarządzaniu nim, a w ramach tych zadań utworzy również okresowe „forum internacjonalizacji MŚP” oraz będzie szczególnie koncentrowała się na tym temacie podczas regularnych posiedzeń wysłanników ds. MŚP z państw członkowskich. We wszystkie te działania zaangażowani będą przedstawiciele sektora prywatnego.

Obecny kontekst gospodarczy wiąże się z koniecznością poszukiwania nowych źródeł wzrostu. Rozwijające się rynki państw trzecich mogą stanowić nieocenioną szansę dla MŚP z UE. Komisja uważa, że przedstawione wyżej podejście może wyposażać MŚP w nowe narzędzia, umożliwiające im udane zaangażowanie się w działalność gospodarczą poza UE. Podejście takie oparto na założeniu, że współpraca między UE i państwami członkowskimi, samymi państwami członkowskimi oraz między sektorem publicznym i prywatnym przyniesie MŚP z UE wyraźne korzyści.

Warto w tym miejscu przypomnieć ,że dnia 26 lutego 2009 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie: " Jak wspierać MŚP⁽¹⁾ w dostosowaniu do zmian na światowym rynku".

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny jest świadom, że MŚP na wiele sposobów dążą do umiędzynarodowienia się, stosując różne strategie i korzystając ze wsparcia na różnych szczeblach. W związku z tym celem niniejszej opinii jest przedstawienie ośmiu zaleceń, które mają kierować działaniami w zakresie wsparcia MŚP w dostosowywaniu się do przemian na światowym rynku . Oto one:

Zalecenie 1: Poszanowanie przedsiębiorców, ich prawa do podejmowania decyzji i uznanie tego, że muszą oni ponosić konsekwencje tych decyzji.

Wspieranie przedsiębiorstw powinno mieć na celu pomoc przedsiębiorcom w radzeniu sobie z przemianami na światowym rynku, lecz nie może ani zastępować samych decyzji przedsiębiorców, ani chronić przedsiębiorcy przed ryzykiem wynikającym z jego decyzji. Polityka wsparcia MŚP powinna skutecznie nagradzać innowacje (w ramach czynnego uczestnictwa w międzysektorowych platformach technologicznych w 7. programie ramowym (7. PR)) ²²⁵ i nie powinna wiązać się z ryzykiem, chyba że stanowi reakcję na konkretne

²²⁵ 7. Program Ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego (7PR) jest największym mechanizmem finansowania i kształtowania badań naukowych na poziomie europejskim. Jest to program siedmioletni (2007-2013) o budżecie

niedoskonałości rynku. W takiej sytuacji przemiany na światowym rynku mogą wywierać nieproporcjonalnie duże skutki na mniejsze przedsiębiorstwa (takie jak przedsiębiorstwa działające w globalnych łańcuchach tworzenia wartości lub w gospodarkach, w których przeważają mniejsze przedsiębiorstwa).

Zalecenie 2: Rynki muszą być wolne - Zmniejszenie przeszkód w handlu.

Koncentracja na swobodzie decyzyjnej przedsiębiorców jest podstawowym uzasadnieniem dążenia do zapewnienia wolnych rynków oraz powszechnym założeniem polityki UE dotyczącej MŚP. Dążenie do zapewnienia otwartych rynków - za pomocą owocnych negocjacji handlowych i dbania o zgodne z prawem stosowanie przez kraje trzecie instrumentów ochrony handlu, egzekwowania przestrzegania globalnych norm handlowych i utrzymania rynku wewnętrznego oraz bez naruszania symetrii w dostępie do rynków - pozostaje najskuteczniejszym sposobem wspierania eksporterów z sektora MŚP. Najlepszą reakcją w ramach polityki jest czuwanie nad tym, by te przedsiębiorstwa, które potrafią eksportować, nie napotykały utrudnień w postaci barier taryfowych i pozataryfowych.

Zalecenie 3: Zwiększenie konkurencyjności handlu poprzez podniesienie jakości.

Państwa członkowskie, Komisja Europejska i stowarzyszenia przedsiębiorców za pomocą kampanii marketingowych organizowanych w krajach trzecich muszą podkreślać zalety oraz jakość, wynikającą z przestrzegania wymogów i standardów europejskich oraz z pełnego uczestnictwa w programach tworzenia jakości, takich jak 7. PR²²⁶ i program ramowy na rzecz

wynoszącym prawie 54 miliardów euro, co przy obecnych kosztach stanowi wzrost o około 63% w porównaniu z 6PR. 7PR jest podstawowym instrumentem realizacji celu strategicznego jaki wyznaczyła w marcu 2000 roku w Lizbonie Rada Europejska: przekształcenie UE w najbardziej konkurencyjną i dynamiczną, opartą na wiedzy gospodarkę na świecie, zdolną do zapewnienia trwałego wzrostu gospodarczego, stworzenia liczniejszych i lepszych miejsc pracy oraz zagwarantowania większej spójności społecznej. Trójkąt wiedzy, który tworzą edukacja, badania i innowacje, jest niezbędny do osiągnięcia tego celu. Biorąc pod uwagę wyzwania stojące przed Europą 7PR ma następujące cele:

- a.) wspieranie współpracy ponadnarodowej we wszystkich obszarach badań i rozwoju technologicznego,
- b.) zwiększenie dynamizmu, kreatywności i doskonałości europejskich badań naukowych w pionierskich dziedzinach nauki,
- c.) wzmocnienie potencjału ludzkiego w zakresie badań i technologii poprzez zapewnienie lepszej edukacji i szkoleń, łatwiejszego dostępu do potencjału i infrastruktury badawczej, wzrost uznania dla zawodu naukowca oraz zachęcenie badaczy do mobilności i rozwijania kariery naukowej,
- d.) zintensyfikowanie dialogu między światem nauki i społeczeństwem w Europie celem zwiększenia społecznego zaufania do nauki,
- e.) wspieranie szerokiego stosowania rezultatów i rozpowszechniania wiedzy uzyskanej w wyniku działalności badawczej, finansowanej ze środków publicznych.

²²⁶ 7PR składa się z czterech programów szczegółowych, uzupełnionych o program szczegółowy obejmujący badania nuklearne (EURATOM) i działania Wspólnotowego Centrum Badawczego (JRC). COOPERATION (WSPÓŁPRACA)

Program ma na celu wspieranie ponadnarodowej współpracy naukowo-badawczej w wybranych dziesięciu obszarach tematycznych:

- a) Zdrowie,
- b) Żywność, rolnictwo, rybołówstwo i biotechnologia,
- c) Technologie informacyjne i komunikacyjne,
- d) Nanonauki, nanotechnologie, materiały i nowe technologie produkcyjne,
- e) Energia,
- f) Środowisko (łącznie ze zmianami klimatycznymi),
- g) Transport (łącznie z aeronautyką),

konkurencyjności i innowacji (CIP). Jednocześnie należy zaznaczyć, że przestrzeganie standardów unijnych jest warunkiem importowania dóbr i usług do państw UE.

Zalecenie 4: Polityka handlowa musi uwzględniać zasadę "Najpierw myśl na małą skalę".

Jeżeli rozwój partnerstw ma doprowadzić do stworzenia dostępu do rynków, MŚP muszą podlegać ściślejszej koordynacji, aby dopasować się do złożonego procesu negocjacji handlowych. Przezroczystość negocjacji można zwiększyć poprzez podkreślenie aspektu MŚP we wszystkich ocenach wpływu na zrównoważony rozwój. W większym stopniu uwzględnić należy również reprezentatywność przedstawicieli przedsiębiorstw. Pomocne również będą baza danych dotycząca dostępu do rynków oraz punkty pomocy w zakresie praw własności intelektualnej na nowych rynkach. Aby usprawnić handel MŚP, można podjąć większe starania także w dziedzinie zamówień publicznych i szybkich płatności w UE.

Zalecenie 5: Dopasowanie polityk do potrzeb MŚP.

Jeśli chodzi o przeszkody w procesie internacjonalizacji, to doświadczenia MŚP różnią się do perspektywy decydentów politycznych. Wsparcia należy udzielać w sposób praktyczny i przystępny przez pośredników lokalnych i krajowych, którzy znają MŚP. Dobrym przykładem takiego działania jest wspieranie osobistych kontaktów między przedsiębiorstwami poprzez dofinansowywanie pierwszych wizyt. Trzeba wiele zrobić, aby dopasować polityki do potrzeb MŚP, jak pokazuje przykład dostępu do środków finansowych. Należy zachęcać do stosowania praktycznych metod pomocy MŚP, takich jak pośrednictwo, zwolnienia podatkowe, szybkie płatności i środki, które ułatwiają szybką dystrybucję funduszy za pomocą wyłączeń dotyczących pomocy państwa, w szczególności w przypadku tych sektorów, które są najbardziej narażone na skutki globalizacji oraz kryzysu gospodarczego i finansowego (np. m.in. sektora motoryzacyjnego).

Zalecenie 6: Wspieranie MŚP za pośrednictwem ich pracowników.

Chodzi o to, by MŚP miały dostęp do wykwalifikowanej i zaangażowanej siły roboczej na rynku pracy. Dla utrzymania konkurencyjności MŚP w UE, trzeba zadbać o podaż

h) Nauki społeczno-ekonomiczne i humanistyczne,

i) Przestrzeń kosmiczna,

j) Bezpieczeństwo.

IDEAS (POMYSŁY)

Program będzie wspierał badania znajdujące się na granicy wiedzy (frontier research) inicjowane przez naukowców we wszystkich dziedzinach nauki.

PEOPLE (LUDZIE)

Celem programu jest ilościowe i jakościowe wzmacnianie potencjału ludzkiego w zakresie badań i rozwoju technologicznego w Europie oraz zachęcanie do mobilności międzynarodowej i międzysektorowej.

CAPACITIES (MOŻLIWOŚCI)

Program ma na celu wspieranie kluczowych aspektów europejskiego potencjału w zakresie badań, rozwoju technologicznego i innowacji takich, jak infrastruktury badawcze, regionalne klastry badawcze, rozwój pełnego potencjału badawczego we wspólnotowych regionach konwergencji i regionach najbardziej oddalonych, badania na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw, problemy budowy społeczeństwa opartego na wiedzy, koordynacja polityki badawczej oraz horyzontalne działania w zakresie współpracy międzynarodowej.

JOINT RESEARCH CENTRE (WSPÓLNOTOWE CENTRUM BADAWCZE) JRC

7PR będzie wspierał działania naukowe i technologiczne prowadzone przez JRC nie należące do obszaru badań jądrowych. JRC uzupełnia działania prowadzone przez państwa członkowskie związane z wykorzystaniem funduszy strukturalnych, zwłaszcza w przemyśle, rolnictwie i edukacji, ochronie środowiska.

EURATOM

Program ma na celu wspieranie działań badawczo-szkoleniowych z zakresu energetyki jądrowej.

pracowników o najwyższych kwalifikacjach, na przykład w takich sektorach, jak inżynieria, obsługa techniczna lub budownictwo. Dokument Komisji pt. "Wspólne zobowiązanie na rzecz zatrudnienia"²²⁷ wnosi istotny wkład w ten proces. Dialog społeczny, w szczególności sektorowy, winien w większym stopniu pomagać MŚP, by wspólnie z pracownikami działały na rzecz zachowania kwalifikacji i rozwijania nowych umiejętności, aby w pierwszej kolejności wykorzystać już istniejące oraz nowe szanse na rynku wewnętrznym. Aby poradzić sobie z globalnymi przemianami, należy ułatwić tworzenie partnerstw na szczeblu UE i opracowywanie trwałych projektów w organizacjach MŚP, szkołach biznesu i jednostkach badawczych we współpracy z instytucjami w krajach o gospodarkach wschodzących.

Zalecenie 7: Znaczenie sieci w procesie umiędzynaradawiania MŚP.

Sieci mają znaczenie dla MŚP, zwłaszcza wówczas, gdy stają się one globalne. Sieci zapewniają MŚP możliwości, lecz stwarzają również konkretne problemy związane z własnością intelektualną i dominującymi klientami, które można lepiej rozwiązywać, stosując podejście sektorowe. Jako podmiot globalny UE nie wykorzystwała własnego potencjału, jeśli chodzi o zwiększenie znaczenia MŚP jako eksporterów na rynki trzecie i importerów z tych rynków.²²⁸ Szczególnie interesująca jest rola, którą UE i państwa członkowskie mogą odegrać we wspieraniu tych MŚP, które są wystarczająco konkurencyjne, by pełnić funkcję przedsiębiorstw działających na początkowych i średnich etapach w łańcuchach tworzenia wartości.

Zalecenie 8: Innowacyjność i ocena.

Decydenci polityczni muszą dokonywać innowacji w realnej gospodarce, zwłaszcza gdy panują trudne warunki gospodarcze, społeczne i środowiskowe. Polityka musi szybko reagować na nowe wyzwania, podlegać ocenie opartej na solidnych podstawach, a jej tworzenie musi odbywać się we współpracy z reprezentatywnymi zainteresowanymi stronami, aby wyciągać wnioski na podstawie sukcesów i zmian w osiągniętych wynikach. MŚP mogłyby wnieść istotny wkład w tworzenie produktów i usług charakteryzujących się większą efektywnością energetyczną oraz w tzw. zieloną gospodarkę.

MŚP odgrywają istotną rolę w działaniach UE stanowiących reakcję na przemiany na światowym rynku.²²⁹

W ramach nowej strategii Unii Europejskiej „Europa 2020” określono sześć obszarów działania:

- a.) mapowanie aktualnej podaży usług wsparcia w celu zapewnienia bardziej racjonalnego i spójnego podejścia na przyszłość;

²²⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów. Wspólne zobowiązanie na rzecz zatrudnienia. Bruksela, dnia 3.6.2009. KOM(2009) 257 wersja ostateczna.

²²⁸ Wspieranie umiędzynarodowienia małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) — Przewodnik po dobrych praktykach. Komisja Europejska. Dyrekcja Generalna Przedsiębiorstw i Przemysłu. Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, 2008.

²²⁹ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: "Jak wspierać MŚP w dostosowaniu do zmian na światowym rynku"(opinia z inicjatywy własnej). (2010/C 255/04) Sprawozdawca: Claudio Capellini. Współsprawozdawca: Ulrich Paetzold. Bruksela, 16 grudnia 2009 r.(Dz.U.UE C z dnia 22 września 2010 r.

- b.) utworzenie jednych wrót informacyjnych dla MŚP zamierzających prowadzić działalność gospodarczą poza granicami UE;**
- c.) zapewnienie większej spójności systemów wsparcia na poziomie UE w celu zwiększenia ich skuteczności;
- d.) propagowanie klastrów i sieci ukierunkowanych na internacjonalizację MŚP;**
- e.) zaaranżowanie paneuropejskiej współpracy na priorytetowych rynkach w celu jak najlepszego wykorzystania środków wydanych z funduszy publicznych;
- f.) wykorzystanie realizowanej polityki zewnętrznej UE do przyspieszenia wzrostu europejskich MŚP w wymiarze międzynarodowym.**

Dalsze wysiłki powinny się koncentrować na sposobach zapewnienia bardziej skutecznej współpracy przez usługodawców, wykraczającej często poza granice ich państw, jak również na sposobach zapewnienia bodźców stymulujących taką współpracę. Podstawę dla tego procesu zapewni wszechstronne „mapowanie” europejskiej podaży usług wsparcia. We wdrażanie tej strategii zaangażowane będą na zasadzie partnerstwa wszystkie instytucje UE i zainteresowane strony z ramienia MŚP, i rozważając nowe formy działalności ukierunkowanej na wspieranie internacjonalizacji MŚP zarówno w perspektywie krótko-, jak i długoterminowej, powinny kierować się priorytetami i zasadami przewodnimi określonymi w niniejszym komunikacie. Państwa członkowskie zachęca się do przyjęcia podobnego podejścia i do ścisłej współpracy z Komisją, mającej na celu umocnienie środowiska wsparcia na rzecz wzrostu europejskich MŚP w wymiarze międzynarodowym.

W Projekcie Sprawozdania Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii Parlamentu Europejskiego z 30 marca 2012 w sprawie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) – konkurencyjność i możliwości działalności gospodarczej – Parlament Europejski w punkcie „Małe przedsiębiorstwo - wielki świat”

- a.) podkreśla konieczność uporania się z zawodnościami rynku dotyczącymi MŚP, takimi jak niedostatek środków finansowych, zasobów ludzkich i organizacyjnych; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja zamierza promować i wspierać działania gospodarcze MŚP na rynkach zagranicznych, zarówno na terytorium UE, jak i poza nim;
- b.) zwraca uwagę na brak jednorodności w obrębie MŚP oraz na konieczność właściwego uwzględniania różnic między poszczególnymi przedsiębiorstwami i ich potrzebami.**

Europejski Komitet Ekonomiczno – Społeczny w swojej Opinii z 31 lipca 2012 r. w sprawie Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Małe przedsiębiorstwo, wielki świat – nowe partnerstwo na rzecz pomocy MŚP w wykorzystaniu szans na światowych rynkach”²³⁰ stwierdza min:

²³⁰ Sprawozdanie z obrad Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Małe przedsiębiorstwo, wielki świat – nowe partnerstwo na rzecz pomocy MŚP w wykorzystaniu szans na światowych rynkach” COM(2011) 702 final. Bruksela, 31 maja 2012 r.

1. **Wykorzystanie potencjału europejskich małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)** w celu wejścia na rynki państw trzecich, zwłaszcza tych, w których następuje szybki wzrost gospodarczy, może stanowić ważny czynnik sprzyjający wzrostowi gospodarczemu i zatrudnieniu. Dlatego też należy włączyć internacjonalizację MŚP do wszystkich obszarów polityki UE dotyczących MŚP.
2. Internacjonalizacja obejmuje szeroką gamę działań, takich jak wywóz, przywóz, bezpośrednie inwestycje zagraniczne, podwykonawstwo, współpraca techniczna i inne. Komitet ubolewa nad tym, że w rozpatrywanym komunikacie ograniczono się zasadniczo do wsparcia dla eksporterów i inwestorów.
3. Ze względu na ściśle powiązanie internacjonalizacji i innowacji Komitet zaleca, aby nowe programy „Horyzont 2020” i COSME²³¹ były bardziej dostępne i przyjazne dla MŚP. W celu wspierania internacjonalizacji należy wykorzystać także Europejski
4. Europejskie wsparcie dla internacjonalizacji powinno uwzględniać dotacje przyznawane na szczeblu krajowym, których nie powinno dublować, lecz które powinno uzupełniać w dziedzinach, które wchodzą w zakres kompetencji UE, takich jak otwarcie rynków, zawieranie umów dwustronnych i wielostronnych, znoszenie barier, przekazywanie informacji dotyczących cel, ochrony własności intelektualnej, ochrony inwestycji, norm, uregulowań, zamówień publicznych, zwalczania korupcji itd.

Parlament Europejski w Sprawozdaniu 28 września.2012w sprawie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP): konkurencyjność i możliwości działalności gospodarczej w punkcie „Małe przedsiębiorstwo - wielki świat”:²³²

- a.) zauważa powszechne strukturalne i regulacyjne wyzwania stojące przed MŚP, związane m.in. z dostępem do finansowania, zasobami ludzkimi i organizacyjnymi; z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym to, że Komisja zamierza promować i wspierać działania gospodarcze MŚP na jednolitym rynku i rynkach państw trzecich; jest zdania, że umiędzynarodowienie MŚP należy zasadniczo uważać za proces; wskazuje, że w celu rozszerzenia zakresu działalności poza granice UE MŚP potrzebują usług doradczych już na szczeblu lokalnym, a nie wyłącznie na rynkach państw trzecich; podkreśla, że potrzebę tę trzeba odzwierciedlić w unijnych strategiach politycznych o charakterze wspierającym;
- b.) zauważa, że MŚP są niezwykle zróżnicowane; podkreśla w związku z tym, że podczas opracowywania nowych strategii politycznych Komisja powinna uwzględniać różne wyzwania, które stoją przed przedsiębiorstwami w zależności od ich rozmiaru i sektora, w którym prowadzą działalność;

²³¹ **COSME - nowy program dla MŚP w latach 2014-2020**

Komisja Europejska zaprezentowała propozycję nowego programu dedykowanego podnoszeniu konkurencyjności MŚP - COSME stanowiącego kontynuację jednego z podprogramów CIP - Programu na rzecz Przedsiębiorczości i Innowacji EIP. Planowany budżet programu COSME na lata 2014-2020 to 2,5 mld euro. Do głównych celów programu należą: ułatwienie dostępu dla MŚP do finansowania, stworzenie przyjaznego środowiska dla przedsiębiorczości, promowanie kultury przedsiębiorczości, podnoszenie zrównoważonej konkurencyjności w sektorze MŚP oraz wsparcie internacjonalizacji sektora. Dodatkowe informacje oraz dokumenty programowe dostępne są na stronie:

http://ec.europa.eu/cip/cosme/index_en.htm

²³² Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego w sprawie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP): konkurencyjność i możliwości działalności gospodarczej(2012/2042(INI)) Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii .Sprawozdawca: Paul Rübig Sprawozdawca komisji opiniodawczej (*): Iuliu Winkler, Komisja Handlu Międzynarodowego(*)Zaangażowana komisja – art. 50 Regulaminu.

- c.) przypomina, że **MŚP** w większym stopniu niż większe przedsiębiorstwa czerpią korzyści z umiędzynarodowienia dzięki obcowaniu z najlepszymi praktykami, lepszemu wykorzystaniu nadwyżki mocy produkcyjnych, udoskonalonej dostawie materiałów do produkcji poprzez przywóz, a tym samym z większej konkurencyjności, co w rezultacie prowadzi do tego, że eksportujące **MŚP** systematycznie osiągają lepsze wyniki niż przedsiębiorstwa niezajmujące się wywozem, a ponadto przyczyniają się do osiągnięcia większych korzyści koniunkturalnych dla samej gospodarki i dla konsumentów;
- d.) odrzuca pogląd, zgodnie z którym ochrona unijnych **MŚP** przed międzynarodową konkurencją pomogłaby im w rozwoju i osiąganiu lepszych rezultatów na arenie międzynarodowej; sądzi, że UE powinna raczej wspierać pozytywny program przynoszący korzyści unijnym **MŚP** w międzynarodowych negocjacjach, aby ograniczać bariery na zasadzie wzajemności w interesie **MŚP** na całym świecie;
- e.) jest zdania, że równie ważne jak wspieranie **MŚP** dążących do umiędzynarodowienia jest udzielanie im skutecznej ochrony przed nieuczciwymi praktykami handlowymi ze strony krajów partnerskich UE; uznaje umiędzynarodowienie i ochronę za dwa nieodłączne elementy procesu globalizacji;
- f.) podkreśla, że w przedmiotowym komunikacie należało uwzględnić różnice między poszczególnymi sektorami, ponieważ proces umiędzynarodowienia **MŚP** z sektora usług zasadniczo różni się od procesu umiędzynarodowienia **MŚP** z sektora produkcji; zauważa, że wiele **MŚP** z sektora usług, które stanowią większość **MŚP**, często nie musi osiągnąć wielkości krytycznej, aby rozpocząć działalność eksportową, i skorzystałoby przede wszystkim z bardziej otwartych regulacji i dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnych w krajach docelowych, natomiast **MŚP** z sektora przemysłu odniosłoby większe korzyści z lepszych warunków logistyki transportu i ułatwień w handlu;
- g.) zauważa, że większość publicznych strategii politycznych mających na celu wspieranie procesu umiędzynarodowienia unijnych **MŚP**²³³ jest ukierunkowana na sektor produkcji, w związku z czym zaleca, aby strategie te zmieniono tak, by uwzględniały różne potrzeby **MŚP** z sektora usług; zaleca w szczególności ponowne przeanalizowanie wymogów dotyczących minimalnej wielkości w przypadku programów wsparcia handlu dla **MŚP**, które to wymogi zazwyczaj opierały się na modelu eksportowym **MŚP** z sektora przemysłu, w ramach którego firma może rozszerzać swą działalność w skali międzynarodowej po osiągnięciu przez nią wielkości krytycznej;
- h.) jest zdania, że o ile w komunikacie Komisji podjęto próbę odniesienia się do problemów **MŚP** w rozpoznawaniu możliwości prowadzenia działalności na rynkach zagranicznych, o tyle w niewystarczającym stopniu podkreślono w nim, że udzielanie **MŚP** wskazówek, sugestii i zachęt w zakresie umiędzynarodowienia jest pożądanym torem działania publicznego; uważa, że UE – ponownie w porozumieniu z państwami członkowskimi – powinna aktywnie wspierać i propagować tworzenie zachęt do

²³³ Opinia Komisji Handlu Międzynarodowego Parlamentu Europejskiego dla Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii w sprawie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) – konkurencyjność i możliwości działalności gospodarczej 2012/2042(INI) .Sprawozdawca komisji opiniodawczej : Iuliu Winkler. Komisje zaangażowane.art.50 Regulaminu. 21.6.2012.

rozwoju **MŚP** w strategicznych sektorach poprzez potęgowanie wartości już istniejących inicjatyw, zwłaszcza odnośnie do zaawansowanej technologicznie i wnoszącej bardzo wysoką wartość dodaną działalności produkcyjnej, która umożliwi uzyskiwanie przewagi konkurencyjnej nad gospodarkami wschodzącymi; podkreśla w związku z tym konieczność wynajdywania obiecujących nisz rynkowych, którą zaczęto już uwzględniać w innych dokumentach dotyczących polityki UE, takich jak sprawozdanie grupy wysokiego szczebla w sprawie kluczowych technologii wspomagających.

Jedynie 25% MŚP w UE prowadzi działalność na skalę międzynarodową w obrębie jednolitego rynku, a tylko 13% z nich poza granicami UE. Ponieważ UE musi znaleźć nowe źródła wzrostu gospodarczego, aby zapewnić zatrudnienie i dobrobyt swoim obywatelom, powinna zachęcać **MŚP** do wchodzenia na rynki międzynarodowe. Możliwości wzrostu przedsiębiorstw poza obszarem UE, w szczególności zaś w krajach o gospodarkach wschodzących, są znaczne, nawet przy założeniu, że ze względu na to, iż duża liczba małych firm jest związana z lokalnym rynkiem, niewykorzystany potencjał po stronie europejskich **MŚP** do ekspansji na rynki zagraniczne nie powinien być przeceniany. Pośród powodów, dla których duża liczba **MŚP** nie decyduje się na ekspansję poza granicami UE, można wymienić niezliczone przeszkody, na które napotykają **MŚP**, które chcą rozpocząć działalność na rynku globalnym. Skomplikowane przepisy celne, niejasne regulacje i normy techniczne, brak dostępu do informacji o rynku, trudności w zakresie znalezienia potencjalnych odbiorców i odpowiednich partnerów stanowią tylko kilka przykładów takich przeszkód.

Informowanie **MŚP** i tworzenie synergii między **MŚP** to dwa istotne elementy strategii, które należy bardziej rozwijać, jeśli UE rzeczywiście pragnie zwiększyć obecność europejskich **MŚP** na rynku globalnym. Z tego powodu sprawozdawca popiera pomysł wzmocnienia obecnych i stworzenia nowych form współpracy i partnerstwa między **MŚP** i innymi partnerami.²³⁴

23 miliony europejskich **MŚP**²³⁵ zapewniły w 2010 r. dwie trzecie miejsc pracy w sektorze prywatnym oraz 59 % łącznej wartości dodanej pozafinansowego sektora gospodarki. Około 80 % nowych miejsc pracy w okresie ostatnich pięciu lat to zasługa **MŚP**. Nasze przedsiębiorstwa odnotowały już znaczące wyniki w takich sektorach, jak sektor maszyn i sprzętu czy chemikaliów w Brazylii, czy też sektor energetyczny w Indiach, przy czym takich przykładów można by podać dużo więcej. Aby utorować drogę przedsiębiorstwom, Europa musi przyspieszyć proces ich internacjonalizacji i zapewnić wsparcie **MŚP** wchodzącym na międzynarodową arenę.

Chociaż w ostatnich trzech latach 25 % **MŚP** z UE prowadziło działalność eksportową na rynku wewnętrznym i poza ten rynek, **to zaledwie 13 % MŚP z UE prowadzi działalność na arenie międzynarodowej poza granicami UE**, angażując się w działalność handlową, inwestycje lub w inne formy współpracy z zagranicznymi partnerami²³⁶.

²³⁴ Projekt Sprawozdania Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii Parlamentu Europejskiego z 30 marca 2012 w sprawie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) – konkurencyjność i możliwości działalności gospodarczej (2012/2042 (INI)) Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii. Sprawozdawca: Paul Rübig Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Juliu Winkler, Komisja Handlu Międzynarodowego (*) Zaangażowana komisja – art. 50 Regulaminu.

²³⁵ Zgodnie z zaleceniem 2003/361/WE przyjętym przez Komisję dnia 6 maja 2003 r. i stosowanym od dnia stycznia 2005 r.; http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_en.htm.

²³⁶ Sprawozdanie Internacjonalizacja europejskich MŚP, grudzień 2009 r.: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/market-access/internationalisation/index_en.htm. Wniosek. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady

Obecnie podejmuje się wysiłki mające na celu dalsze pogłębienie jednolitego rynku i zapewnienie jego większej dostępności dla **MŚP** jako ich naturalnego rynku „krajowego”.

Z drugiej strony, celem strategii proponowanej w tym dokumencie jest stworzenie warunków umożliwiających **MŚP** takie samo zaangażowanie na rynkach poza UE.

Wiele mikroprzedsiębiorstw i **MŚP** prowadzi oczywiście działalność w sektorach towarów i usług niepodlegających wymianie, mających z natury charakter lokalny. Pozostaje jednak duży niewykorzystany potencjał w sektorach towarów i usług podlegających wymianie handlowej, takich jak innowacyjna produkcja i przemysł kreatywny, który należy skierować poza obszar UE w poszukiwaniu nowych i rozwijających się rynków, dochodów z eksportu, technologii, kapitału i możliwości zwiększenia wydajności²³⁷. Wiele wskazuje na występowanie związku między internacjonalizacją a konkurencyjnością przedsiębiorstw i zdolnościami innowacyjnymi w porównaniu z **MŚP** prowadzącymi wyłącznie działalność lokalną²³⁸. Aby stymulować wzrost gospodarczy i tworzyć miejsca pracy w całej gospodarce europejskiej, UE musi uwolnić niewykorzystany dotychczas potencjał wzrostu, którym dysponują **MŚP**²³⁹.

W wykonanym ostatnio przez EIM Business & Policy Research badaniu „Możliwości internacjonalizacji **MŚP**”, opublikowanym przez Komisję w sierpniu 2011 r., wartość eksportu sektorów zdominowanych przez **MŚP** w łącznym eksporcie UE wynoszącym 261,6 mld na dwanaście docelowych rynków, w tym do Chin, Japonii, Rosji, Indii i Brazylii, wyceniono na 134,6 mld. W zależności od państwa, eksport sektorów zdominowanych przez **MŚP** stanowi od 39 do 62% łącznego eksportu²⁴⁰.

Chociaż rynki międzynarodowe, tak prywatne, jak i państwowe, oferują europejskim przedsiębiorstwom duże możliwości, to **MŚP** borykają się jednak z określonymi przeszkodami, próbując wejść na rynek światowy, zwłaszcza w zakresie dostępu do informacji o rynku, znalezienia potencjalnych odbiorców i odpowiednich partnerów. Borykają się również z dużo bardziej złożonymi problemami, takimi jak przestrzeganie zagranicznych przepisów prawa, na przykład obowiązujących przepisów prawa zobowiązań, prawa celnego, regulacji i norm technicznych, zarządzanie transferem technologii oraz ochrona praw własności intelektualnej czy przemysłowej. **MŚP** usiłujące rozwiązać te problemy dysponują

w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 {SEK(2011) 1138 wersja ostateczna} {SEK(2011) 1139 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 6.10.2011. KOM(2011) 614 wersja ostateczna 2011/0275 (COD)

²³⁷W ostatnim sprawozdaniu zaznaczono, że europejskie **MŚP** usiłują obecnie dotrzeć przede wszystkim do szybko rozwijających się klas średnich w krajach o wschodzących gospodarkach. Wcześniej wiele przedsiębiorstw inwestowało we wschodzące rynki lub wykorzystywało je na zasadzie źródeł, aby obniżyć koszty produkcji (EIU: „Nowe horyzonty: europejskie małe i średnie przedsiębiorstwa w poszukiwaniu wzrostu gospodarczego na wschodzących rynkach”).

²³⁸Sprawozdanie: Wspieranie internacjonalizacji europejskich **MŚP**, grudzień 2009 r.;

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/market-access/internationalisation/index_en.htm. Informacje podane w tym opracowaniu dotyczą działalności **MŚP** na rynku wewnętrznym oraz poza granicami UE.

²³⁹Liberalizacja międzynarodowego przepływu towarów, usług, kapitału, ludzi i informacji doprowadziła w ciągu ostatnich dziesięcioleci do większej integracji światowej gospodarki, w której coraz większe znaczenie zyskują transgraniczne łańcuchy wartości. Udział międzynarodowego handlu w globalnym PKB zwiększył się od lat pięćdziesiątych ubiegłego stulecia trzy razy. Oczekuje się, że wschodzące gospodarki Azji, Ameryki Łacińskiej i Afryki będą miały znaczny udział w przyszłym globalnym wzroście gospodarczym (por. przypis 1); poza UE pojawi się więc wiele nowych możliwości dla europejskich przedsiębiorstw. Nadszedł czas, by europejskie przedsiębiorstwa zaczęły czerpać korzyści z globalizacji. Europejskie **MŚP** muszą mieć możliwość korzystania z tego wzrostu, przyczyniając się tym samym do wzrostu gospodarczego w UE.

²⁴⁰Tabela 2.1, s. 20, sprawozdanie „Możliwości internacjonalizacji **MŚP**”, sierpień 2011 r., http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/market-access/enterprise-europe-network/intern_event_en.htm, dalej zwane „sprawozdaniem w sprawie możliwości”.

zazwyczaj mniejszą wewnętrzną wiedzą fachową oraz mniejszymi zasobami finansowymi czy ludzkimi²⁴¹ niż duże przedsiębiorstwa.

Pomoc europejskim **MŚP** w przezwyciężeniu przeszkód stojących na drodze do internacjonalizacji oraz propagowanie ich integracji ze światową gospodarką wchodzi w zakres strategii na rzecz inteligentnego i trwałego wzrostu gospodarczego, określonej w agendzie „Europa 2020”. W wyniku konsultacji społecznych z zainteresowanymi stronami, przeprowadzonych przez Komisję w 2009 i 2011 r.²⁴², ujawniono jednak powszechne zaniepokojenie potencjalnymi zagrożeniami związanymi z nieskoordynowanym wzrostem liczby systemów wsparcia w danym obszarze i wynikającym z tego suboptymalnym wykorzystaniem środków podatkowych.

Mając na uwadze cele strategii „Europa 2020” oraz wspomniane obawy społeczeństwa, w niniejszym komunikacie proponuje się przegląd istniejących struktur wsparcia MŚP, określa się podstawowe obszary problematyczne, proponuje się zestaw środków mogących zapewnić działaniom na poziomie europejskim największą wartość dodaną, jak również określa się przewodnie zasady w celu możliwie najspójniejszego i skutecznego wykorzystania deficytowych środków finansowych na takich priorytetowych rynkach jak Chiny, Brazylia, Indie, Rosja, USA czy Japonia.

Celem komunikatu jest ustalenie bardziej spójnej i skutecznej strategii UE ukierunkowanej na wspieranie MŚP na rynkach międzynarodowych, pozwalającej wypracować lepsze sposoby udzielania tym przedsiębiorstwom stosownych informacji oraz pomóc im w dążeniach do penetrowania nowych rynków i wyszukania nowych partnerów, a tym samym zapewniającej lepsze wykorzystanie dostępnych zasobów. W tym kontekście najważniejsze będzie uwzględnienie specyfiki MŚP, zwłaszcza pod względem ich wielkości oraz sektora, w którym prowadzą działalność, jak również sprostanie szczególnym problemom, jakich doświadczają mikroprzedsiębiorstwa. Ogólną przewodnią zasadą tego komunikatu jest zapewnienie synergii oraz stymulowanie wspólnych dążeń do zwiększenia efektywności i wyeliminowania luk między prowadzoną już działalnością mającą na celu wspieranie MŚP w państwach trzecich, finansowaną przez podmioty prywatne, państwa członkowskie i UE.

Komisja będzie odgrywała kluczową rolę w koordynowaniu tego procesu i zarządzaniu nim, a w ramach tych zadań utworzy również okresowe „forum internacjonalizacji MŚP” oraz będzie szczególnie koncentrowała się na tym temacie podczas regularnych posiedzeń wysłanników ds. MŚP z państw członkowskich. We wszystkie te działania zaangażowani będą przedstawiciele sektora prywatnego.

EKES zgadza się z tym, że **polityka wsparcia na rzecz wchodzenia małych i średnich przedsiębiorstw na rynki państw trzecich powinna stanowić część strategii w zakresie konkurencyjności UE „Europa 2020”** oraz innych strategii politycznych UE, i podkreśla konieczność zapewnienia koordynacji tych strategii w celu ich wykorzystania na rzecz internacjonalizacji MŚP.

²⁴¹Prawdziwym „wąskim gardłem” w prowadzeniu działalności gospodarczej w siedmiu podstawowych państwach poza UE był „słaby dostęp do wystarczających zasobów ludzkich”. Zob. rozdział 2 *sprawozdania w sprawie możliwości*.

²⁴²Po pierwszej publikacji dokumentu dotyczącego kluczowych zagadnień w 2009 r., w wyniku ostatecznych konsultacji, zapoczątkowanych w maju 2011 r. na podstawie szeregu pytań przewodnich, otrzymano 60 odpowiedzi od różnych zainteresowanych stron. Wszystkie szczegóły dotyczące tych konsultacji oraz odpowiedzi można znaleźć pod adresem: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/international/listeningstakeholders/public-consultation-sme-support/index_en.htm.

Wsparcie na rzecz internacjonalizacji **MŚP** wchodzi w zakres kompetencji państw członkowskich, które oferują wiele (ponad 300) programów pomocy, zarówno ze środków publicznych jak i prywatnych ²⁴³. Dlatego też należy dokładnie ocenić wartość dodaną, jaką mogłoby przynieść nowe wsparcie na szczeblu europejskim, aby uniknąć powielania i nakładania się istniejącej pomocy. W związku z tym byłoby stosowne, aby organizacje krajowe działające na rzecz internacjonalizacji **MŚP** systematycznie wymieniały informacje i koordynowały swoje działania z właściwymi dyrekcjami Komisji. ²⁴⁴

W świetle przedstawionego przez Komisję planu działania ²⁴⁵ EKES życzyłby sobie poprawy dostępu **MŚP** do finansowania, ponieważ jest to zasadniczy warunek wstępny ewentualnej internacjonalizacji, zwłaszcza w czasie panującego obecnie w UE kryzysu gospodarczego i finansowego. Dlatego też EKES wzywa Komisję do stworzenia nowych finansowych instrumentów wsparcia na rzecz internacjonalizacji **MŚP**, takich jak finansowe gwarancje eksportowe, ubezpieczenie działalności międzynarodowej czy też łatwe udzielanie kredytów dzięki kartom kredytowym z zabezpieczeniem ²⁴⁶.

Zakończenie.

Podstawowym celem europejskiej polityki gospodarczej jest przyspieszenie wzrostu.

Tylko trwały wzrost gospodarczy jest w stanie wygenerować nowe miejsca pracy i zabezpieczyć finansowanie świadczeń publicznych. Wyzwolenie potencjału naszych gospodarek w zakresie wzrostu będzie dużym wyzwaniem – wyzwaniem podjętym poprzez strategię Europa 2020 ²⁴⁷, której celem jest inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu rozwój.

Obecna polityka w zakresie MŚP w dużej mierze wchodzi w zakres dokumentu „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”, którego założeniem jest sprawienie, by Unia Europejska stała się najbardziej konkurencyjną i dynamiczną oraz opartą na wiedzy gospodarką na świecie.

Małe i średnie przedsiębiorstwa(MŚP) odgrywają kluczową rolę w realizacji celów strategii „Europa 2020”. Świadczy o tym fakt, że sześć z siedmiu inicjatyw przewodnich tej strategii zawiera wzmiankę o MŚP. ²⁴⁸

²⁴³ Badanie EIM „Opportunities for the internationalization of European SMEs” („Możliwości, jakie należy wykorzystać z myślą o internacjonalizacji MŚP”), sprawozdanie końcowe, s. 30.

²⁴⁴ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów "Małe przedsiębiorstwo, wielki świat – nowe partnerstwo na rzecz pomocy MŚP w wykorzystaniu szans na światowych rynkach" COM(2011) 702 wersja ostateczna.2012/C 229/09.Sprawozdawca: Ivan VOLEŠ. 23 maja 2012 r.

²⁴⁵ Zob. „Plan działania na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla MŚP”, COM(2011) 870 final.

²⁴⁶ Zob. karta Széchenyi’a na Węgrzech, umożliwiająca MŚP korzystanie z kredytu bez zabezpieczenia i gwarantowanego przez państwo: www.iapmei.pt/conferencia/1_Laslo_Krisan.ppt.

²⁴⁷ Komunikat Komisji EUROPA 2020.Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. .Bruksela, 3.3.2010.KOM(2010) 2020 wersja ostateczna.

²⁴⁸ W marcu 2010 roku Komisja przyjęła komunikat pt. „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. W czerwcu 2010 r. komunikat został zatwierdzony przez Radę Europejską. Strategia „Europa 2020” stanowi reakcję na kryzys gospodarczy i ma przygotować Europę na następne dziesięciolecie. Wytyczono w niej pięć ambitnych celów dotyczących klimatu i energii, zatrudnienia, innowacji, edukacji i włączenia

Należy podkreślić ważną rolę MŚP w Unii Europejskiej, które zatrudniają dwie trzecie osób pracujących w przemyśle. Z tego też względu w ramach polityki publicznej UE należy od początku kierować się zasadą „najpierw myśl na małą skalę”, aby uwzględnić w szczególności potrzeby MŚP jako kluczowych podmiotów gospodarczych pod względem tworzenia miejsc pracy i przyczyniania się do wzrostu gospodarczego. **Osiągniemy konkurencyjność jedynie wtedy, gdy nasze MŚP będą konkurencyjne.**

Do przywrócenia wzrostu gospodarczego i podniesienia poziomu zatrudnienia w Europie potrzebna jest większa liczba przedsiębiorców- w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw. Nowe przedsiębiorstwa, zwłaszcza MŚP, stanowią najważniejsze źródło nowych miejsc pracy. Małe i średnie przedsiębiorstwa odgrywają kluczową rolę w kontekście wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy²⁴⁹. Małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią trzon gospodarki europejskiej i wnoszą znaczący wkład w innowację, wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy. W UE istnieje **20,7 mln MŚP**, a zatrudniają one 67% wszystkich pracowników sektora prywatnego. Niedawne badanie wykazało, że w latach 2002–2010 85% nowych miejsc pracy netto w UE zostało stworzonych przez **MŚP**. To wyraźnie wskazuje na ich znaczenie dla wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy w Europie.²⁵⁰

MŚP rozwijają się najlepiej w otoczeniu biznesu, w którym regulacje uwzględniają szczególne potrzeby MŚP, realizując jednocześnie założone cele strategiczne. Regulacji potrzebuje jednolity rynek, gdyż gwarantują one równe warunki wyjściowe poprzez zapewnienie uczciwej konkurencji, przyczynianie się do poprawy zdrowia i bezpieczeństwa ludzi oraz ochrony środowiska naturalnego, pracowników i konsumentów. Regulacje te służą do osiągnięcia celów polityki publicznej UE i przynoszą korzyści obywatelom Europy. Należy je zatem opracowywać z myślą o MŚP.

MŚP czynnikiem napędzającym wzrost gospodarczy.

Gospodarczy sukces Europy zależy w dużym stopniu od tego, czy małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) będą się rozwijać zgodnie ze swoim potencjałem. MŚP wytworzyły ponad połowę łącznej wartości dodanej pozafinansowego sektora gospodarki i doprowadziły do powstania 80 % wszystkich nowych miejsc pracy powstałych w Europie w ostatnich pięciu latach²⁵¹.

Mając na uwadze obecny kontekst gospodarczy, eksport z UE na rozwijające się rynki w krajach spoza UE może stanowić solidne źródło wzrostu gospodarczego. Internacjonalizacja

społecznego, które mają zostać osiągnięte do roku 2020, jak również określono kluczowe czynniki pobudzające wzrost, w dążeniu do zwiększenia dynamiki i konkurencyjności Europy. Podkreślono również znaczenie przyspieszenia wzrostu europejskiej gospodarki, przy jednoczesnym osiągnięciu wysokich wskaźników zatrudnienia, gospodarki niskoemisyjnej, zasobów i energooszczędnej oraz spójności społecznej.

²⁴⁹ 20,7 mln MŚP zapewnia miejsca pracy dla ponad 65 % osób zatrudnionych w sektorze prywatnym. MŚP są jednymi z najbardziej innowacyjnych rodzajów przedsiębiorstw i pełnią przewodnią rolę w tworzeniu miejsc pracy i stymulowaniu wzrostu. Poza kwestiami związanymi z dostępem do finansowania i rynków obciążenia regulacyjne stanowią jedną z najpoważniejszych barier utrudniających małym przedsiębiorstwom rozpoczęcie działalności i rozwój. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów „Najpierw myśl na małą skalę” Program „Small Business Act” dla Europy {SEK(2008) 2101} {SEK(2008) 2102} COM(2008)394 Bruksela, dnia 25.6.2008 KOM(2008) 394 wersja ostateczna.

²⁵⁰ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/supportingdocuments/2012/domes-smes-create-more-and-better-jobs_en.pdf

²⁵¹ Statystyki strukturalne dotyczące przedsiębiorstw (Eurostat).

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/european_business/data/database

poza zewnętrznymi granicami UE to krok, który **MŚP** muszą wykonać, aby wyjść naprzeciw tym szansom i je wykorzystać. Propagowanie i wspieranie działalności gospodarczej MŚP poza UE stanowi zatem ważny element ogólnej strategii UE na rzecz konkurencyjności, określonej w ogólnym zarysie w komunikacie w sprawie zintegrowanej polityki przemysłowej²⁵², **będącej inicjatywą przewodnią strategii Europa 2020**, w przeglądzie programu „Small Business Act” dla Europy²⁵³ oraz w ostatnim komunikacie w sprawie polityki handlowej UE.²⁵⁴

MŚP często stają wobec poważnych trudności z uzyskaniem finansowania, jakiego potrzebują na rozwój i innowacje.

Ułatwienie MŚP dostępu do finansowania jest jednym z kluczowych priorytetów określonych w strategii „Europa 2020”, strategii UE na rzecz wzrostu gospodarczego na nadchodzące dziesięciolecie oraz opracowanych przez Komisję Akcie o jednolitym rynku (Single Market Act)²⁵⁵ i programie Small Business Act²⁵⁶.

Przedsiębiorczość jest potężnym czynnikiem wpływającym na wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy²⁵⁷: przyczynia się do powstawania nowych przedsiębiorstw i miejsc pracy, otwiera nowe rynki oraz wspomaga rozwój nowych umiejętności i zdolności.

Przedsiębiorczość sprawia, że gospodarka jest **bardziej konkurencyjna i innowacyjna**, a także kluczowa dla realizacji celów szeregu europejskich polityk sektorowych²⁵⁸.

²⁵² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów. Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji. Konkurencyjność i zrównoważony rozwój na pierwszym planie. {SEC(2010) 1272} {SEC(2010) 1276} Bruksela, dnia 28.10.2010. KOM(2010) 614 wersja ostateczna.

²⁵³ COM(2008) 394, poddany przeglądowi w COM(2011) 78.

²⁵⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów. Handel, wzrost i polityka światowa. Polityka handlowa jako kluczowy element strategii Europa 2020. {SEC(2010) 1268} {SEC(2010) 1269} Bruksela, dnia 9.11.2010. KOM(2010) 612 wersja ostateczna.

²⁵⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów. Akt o jednolitym rynku. Dwanaście dźwigni na rzecz pobudzenia wzrostu gospodarczego i wzmocnienia zaufania „Wspólnie na rzecz nowego wzrostu gospodarczego” {SEK(2011) 467 wersja ostateczna} Bruksela, dnia 13.4.2011. KOM(2011) 206 wersja ostateczna.

²⁵⁶ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów. Przegląd programu „Small Business Act” dla Europy. Bruksela, dnia 23.2.2011. KOM(2011) 78 wersja ostateczna.

²⁵⁷ Odnosnie do potencjału przedsiębiorczości w zakresie tworzenia miejsc pracy – zob. Komunikat Komisji „W kierunku odnowy gospodarczej sprzyjającej zatrudnieniu”, 18.4.2012, COM(2012) 173 final.

²⁵⁸ Zob. na przykład Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego i Komitetu Regionów „»Niebieski wzrost« – szanse dla zrównoważonego wzrostu w sektorach morskich”. COM(2012) 494 final. Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „»Niebieski wzrost« – szanse dla zrównoważonego wzrostu w sektorach morskich” COM(2012) 494 final. Sprawozdawca: Christos Polyzogopoulos. Bruksela, 20 marca 2013 r. Niebieski wzrost stanowi wkład zintegrowanej polityki morskiej UE w realizację celów strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Omawiany komunikat był jednym z głównych punktów dyskusji podczas zorganizowanej przez prezydencję cypryjską konferencji ministerialnej poświęconej zintegrowanej polityce morskiej, która odbyła się w Limassol w dniu 8 października 2012 r.

Zasada „najpierw myśl na małą skalę” musi stać się podstawą polityki europejskiej i krajowej. Musimy czynić starania, aby fakt bycia przedsiębiorcą stanowił dla Europejczyków atrakcyjną perspektywę a **doprowadzenie do rewolucji w przedsiębiorczości jest wspólnym zadaniem Komisji Europejskiej i państw członkowskich**, którego muszą podjąć się w dłuższej perspektywie.²⁵⁹

²⁵⁹Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego oraz Komitetu Regionów. Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020. Pobudzanie ducha przedsiębiorczości w Europie. Bruksela, dnia 9.1.2013.COM(2012) 795 final.